

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2024

Tereza Pešoutová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Victim blaming ve veřejných diskuzích: Případová studie komentářů pod zpravodajskými příspěvky o případech týkajících se sexuálního násilí

Diplomová práce

Autorka práce: Tereza Pešoutová

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: Mgr. Tereza Fousek Křobová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 26. 4. 2024

Tereza Pešoutová

Bibliografický záznam

PEŠOUTOVÁ, Tereza. *Victim blaming ve veřejných diskuzích: Případová studie komentářů pod zpravodajskými příspěvky o případech týkajících se sexuálního násilí*. Praha, 2024, 97 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Mgr. Tereza Fousek Krobová, Ph.D.

Rozsah práce: 186 684 znaků.

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na obviňování oběti a užívání mýtů o znásilnění ve veřejných diskuzích pod zpravodajskými články. Konkrétně zohledňuje diskuze online médií Seznam zprávy, Novinky a iDnes. V teoretické části představuje problematiku sexuálního násilí, teorie o obviňování oběti a chování uživatelů internetu v diskuzích. Dále se zaměřuje na tři konkrétní kauzy související se sexuálním násilím v České republice – případ Dominika Feriho, Jana Cimického a výrok policejního prezidenta Martina Vondráška o smyšlených znásilněních. Výzkumná část rozebírá celkem 4 890 komentářů z veřejných diskuzí zpravodajských médií. Mapuje míru obviňování oběti a užívání mýtů o znásilnění. U každého z případů pak zohledňuje specifické aspekty konkrétní kauzy. Výsledky ukazují, že oběti obviňuje skoro 36 procent komentářů, mýty o znásilnění používá 38 procent uživatelů. Z výzkumu dále vyplývá časté zlehčování sexuálního násilí diskutéry. Konkrétním mýtům užívaným v komentářích se věnuje sémiotická analýza. Kromě mýtů o znásilnění rozebírá i další časté domněnky uživatelů, které se ve sledovaných diskuzích objevily. Práce se tak v komentářích zabývá i jevy je dávání sexuálního násilí do souvislosti s rasovou příslušností útočníka nebo hnutí MeToo. Dohromady tak dává komplexní náhled do názorového spektra ve veřejných diskuzích pod českými zpravodajskými články online médií.

Abstract

Diploma thesis focuses on victim blaming and using rape myths in public discussions of the news articles. Specifically it is focused on discussions of online media Seznam zprávy, Novinky and iDnes. In the theoretical part it represents the issue of sexual violence, victim blaming theories and the behavior of internet users in discussions. Further it focuses on three specific cases related to sexual violence – cases of Dominik Feri, Jan Cimický and statement of the police chief Martin Vondrášek about fake rapes. Research part of diploma theses examines a total of 4 890 comments from public discussions of the news media. Research maps the level of victim blaming and using rape myths. In each of the cases it takes into account specific aspects of a particular case. The results show, that the level of victim blaming in discussions is almost 36 percent. Rape myths are using by 38 percent of users. It follows further from the research, that debaters often downplay sexual violence. Semiotic analysis is devoted to specific myths used in discussions. In addition to rape

myths, it also refer about other users assumptions, that have come up in the discussions. The theses deals in comments with phenomena such as racial pejudice of sexual violence ort the MeToo Movement. Together, it gives a comprehensive insight into the opinion spectrum in public discussions of czech news articles in online media.

Klíčová slova

Sexuální násilí, obviňování oběti, mýty o znásilnění, veřejné diskuze, online média, Dominik Feri, Jan Cimický, Martin Vondrášek

Keywords

Sexual violence, victim blaming, rape myths, public discussions, online media, Dominik Feri, Jan Cimický, Martin Vondrášek

Title/název práce

Victim blaming in public discussions: A case study of comments in discussions of the news articles about sexual violence cases

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Tereze Fousek Krobové, Ph.D. za vedení této práce a za řadu připomínek, které ji pomohly formovat do jejího finálního znění.

Obsah

Úvod.....	1
1. Sexuální násilí.....	3
1.1. Sexuální násilí a victim blaming.....	6
1.1.1 Sexuální násilí a oběť.....	7
1.1.2 Obviňování oběti, sebeobviňování, vina.....	11
1.2 Nahlášení sexuálního útoku s časovým odstupem.....	13
1.2.1 Obviňování oběti ze smyšleného znásilnění.....	14
1.2.2 #MeToo ve světě a v Česku.....	15
1.3 Teorie obviňování oběti.....	16
1.3.1 Just World Belief (Just World Theory).....	16
1.3.2 Obranná hypotéza (Defensive Attribution Hypothesis).....	17
1.3.3 Sexismus a homofobie.....	17
1.3.4 Individualismus.....	18
1.3.5 Ostatní teorie.....	19
2. Sexuální násilí v médiích.....	20
2.1 Sociální síť, veřejné diskuze a victim blaming.....	21
2.1.1 Veřejné diskuze a spirála mlčení.....	22
2.2 Případy související se sexuálním násilím v České republice.....	23
2.2.1 Ferigate: Kauza bývalého poslance Dominika Feriho.....	26
2.2.2 Politici a sexuální násilí.....	29
2.2.3. Kauza psychiatra Jana Cimického.....	31
2.2.4 Lékaři a sexuální násilí.....	34
2.2.5 Výroky policejního prezidenta Martina Vondráška o smyšlených znásilněních.....	35
2.2.6 Policisté a sexuální násilí.....	37

3. Metodologie	40
3.1. Záměr výzkumu	40
3.2. Kvantitativní výzkum	42
3.2.1. Výzkumné otázky a hypotézy	42
3.3 Sémiotická analýza	44
3.4 Výzkumný vzorek.....	45
3.4.1 Online zpravodajská média.....	47
3.4.2 Politika veřejných diskuzí u online zpravodajských médií.....	47
3.4.3 Články – kauza Dominika Feriho	48
3.4.4 Články – kauza Jana Cimického	50
3.4.5. Články – výrok Martina Vondráška.....	51
3.5 Postup kódování.....	52
4. Výzkum.....	55
4.1 Kauza Dominik Feri.....	55
4.2 Kauza Jan Cimický	58
4.3 Výrok Martina Vondráška	62
4.4 Celkové výsledky.....	65
4.5 Sémiotická analýza	68
4.5.1 Mýty o znásilnění.....	68
4.5.2 Sexuální násilí v genech	70
4.5.3 Dřív to bylo normální	71
4.5.4 Už nám ani dveře nepodrží a jako lidstvo vymřeme	72
4.5.5 MeToo jako největší mýtus	73
4.6 Limity výzkumu.....	74
4.7 Diskuze	75
4.7.1 Možnosti dalšího výzkumu.....	78
Závěr.....	79

Summary	81
Použitá literatura	83
Knihy	83
Odborné články	84
Zpravodajské články	88
Akademické práce	93
Ostatní zdroje	93

Úvod

Diplomová práce se zabývá victim blamingem¹ ve veřejných diskuzích pod konkrétními zpravodajskými příspěvky vybraných médií. Konkrétně se práce zaměřuje na diskuze pod články o soudním líčení s Dominikem Ferim, o obvinění psychiatra Jana Cimického a o výrocích policejního prezidenta Martina Vondráška o znásilněních v České republice.

Podle výzkumu organizace ProFem se se sexuálním násilím v různých formách setkává ve svém životě polovina žen a asi čtvrtina mužů.² Podle dat Amnesty International je pak hlášeno minimum těchto případů.³ Právě obviňování obětí a mýty panující kolem sexuálního násilí tvoří dohromady prostředí nepřátelské vůči obětem a snižuje pravděpodobnost nahlašování sexuálních útoků.⁴

V teoretické části diplomové práce proto budu definovat základní pojmy týkající se sexuálního násilí a obviňování obětí, včetně již dostupných teorií. Současně se zaměřím také na konkrétní případy, které se objevily ve zpravodajských médiích v České republice, a kterým se následně bude věnovat také kvantitativní výzkum. Konkrétně půjde o zpravodajské články o případech Dominika Feriho, Jana Cimického a výrocích policejního prezidenta Martina Vondráška v online denících Seznam Zprávy, Novinky a iDnes. Články by se měly vždy zabývat obdobnou konkrétní událostí v dané kauze. Tedy například první zmínkou o případu v daných zpravodajských médiích, u kterých je přístupná diskuze pro veřejnost, dále obdobné články o případné obžalobě nebo obvinění aktérů dané kauzy. Teoretická část práce tedy dále obsahuje i vhled do problematiky jednotlivých kauz i jejich postup v čase. Praktická část práce se zaměří na diskuze pod již zmíněnými zpravodajskými články. Za pomoci kvantitativního výzkumu vznikne analýza komentářů pod vybranými příspěvky, která zohlední výskyt obviňování obětí v diskuzi, výskyt mýtů kolem sexuálního násilí i případné profily uživatelů. Každý z případů pak bude posouzen jednotlivě i podle

¹ Diplomová práce využívá pojmu victim blaming jakožto obecně známého, i v České republice běžně využívaného, anglického označení pro obviňování obětí.

² *Zkušenost obyvatel ČR se sexuálním násilím a sexuálním obtěžováním: výzkumná zpráva.* proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, 2021.

³ *Nový průzkum: Postoj Čechů ke znásilnění se lepší, spoluvinu obětem přesto přisuzuje nejméně 40 procent lidí* [online]. [cit. 2023-11-22]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/zprava/5562/novy-pruzkum-postoj-cechu-ke-znasilneni-se-lepsi-spoluvinu-obetem-presto-prisuzuje-nejmene-40-procent-lidi>

⁴ VAN DER BRUGGEN, Madeleine a Amy GRUBB. A review of the literature relating to rape victim blaming: An analysis of the impact of observer and victim characteristics on attribution of blame in rape cases. In: *Aggression and Violent Behavior*. 2014

specifických jevů, které se v reakcích vyskytují. Následně výsledky práce rozebere i jako celek.

Diplomová práce tak má poskytnout vhled do smýšlení diskutujících uživatelů pod zpravodajskými články nad otázkou sexuálního násilí a zohlednit míru obviňování oběti u českých případů sexuálního násilí, zaznamenat četnost užívání mýtů o znásilnění a zohlednit, o které mýty jde nejčastěji. Oproti schváleným tezím se mírně liší pořadí kapitol tak, aby nejdříve dávaly vhled do problematiky sexuálního násilí a obviňování oběti, následně se věnují konkrétním případům. Současně kvantitativní výzkum je ve výsledné podobě rozšířen o doplňující zkoumané aspekty specifické pro každý z konkrétních případů, k jejichž důležitosti jsem došla až v průběhu výzkumu. Nakonec jsou oproti tezím také rozšířené cíle výzkumu, kdy kromě stanovených výzkumných otázek zohledňuji i hypotézy a ad hoc hypotézy.

1. Sexuální násilí

Světová zdravotnická organizace definuje sexuální násilí jako jakýkoliv sexuální akt, pokus o vynucení sexuálního aktu či jiný akt namířený proti sexualitě osoby pomocí nátlaku, kteroukoliv osobou bez ohledu na její vztah k oběti či na prostředí.⁵

Sexuální násilí ale zároveň podle odborníků není pouze fyzickým aktem. Předmětem agrese mohou být slovní útoky a nátlak, nechtěné doteky či jiný tělesný kontakt. Znásilnění je pak nejzávažnějším sexuálně násilným činem. Konkrétně v České republice se podle dřívějších studií odehraje jedno až dvě znásilnění denně.⁶

Přesná definice znásilnění závisí na výkladu každého státu. Definice jsou nejčastěji založené na použití fyzického násilí, zastrašování nebo absenci souhlasu oběti či nemožnosti jej udělit.⁷ V roce 2023 začala o změně definice znásilnění jednat vláda České republiky a 20. prosince 2023 schválila změnu definice znásilnění v trestním zákoníku. Návrh Ministerstva spravedlnosti dále 7. února 2024 schválila v prvním čtení také Poslanecká sněmovna.⁸ Definitivně rozhodnutí poslanci jednomyslně potvrdili v dubnu 2024, kdy pro schválení novely hlasovalo 168 ze 169 přítomných poslanců.⁹ Návrh dále ještě musí projít senátem. V České republice je teď znásilnění definováno jako čin, kdy pachatel donutí oběť násilím nebo pohrůzkou násilí či jiné těžké újmy k pohlavnímu styku, nebo k takovému činu zneužije bezbrannosti oběti.¹⁰ Nově se bude definice znásilnění zakládat na nesouhlasu oběti. Nesouhlas přitom může projevit slovy, gestem i emocemi (například pláčem).¹¹ Neschopnost projevení nesouhlasu pak může být posouzena jako zneužití bezbrannosti. Trestným činem znásilnění se přitom podle novely rozumí soulož a jiný pohlavní styk provedený obdobným způsobem, méně závažné sexuální praktiky novela popisuje jako trestní čin sexuálního útoku. Současně má zákon zohlednit i zneužití tísně oběti – například v případě jejího

⁵ Violence against women. *Who.int* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://www.who.int/health-topics/violence-against-women#tab=tab_1

⁶ ZÁHUMENSKÝ, Jozef a spol. Sexuální násilí na ženách. *Soudní lékařství*. 2010, (3), 3.

⁷ ZÁHUMENSKÝ, Jozef a spol. Sexuální násilí na ženách. *Soudní lékařství*. 2010, (3), 3.

⁸ *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a další související zákony*. In: . 2023.

⁹ MENŠÍK, Jan. Stačí říct ne. Definice znásilnění se změní, rozhodla Sněmovna. *Novinky.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-definice-znasilneni-se-ma-zmenit-rozhodla-snemovna-40467270>

¹⁰ POLICIE ČR. *Znásilnění* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-znasilneni.aspx>

¹¹ ŘEPKA, Vladimír. Poslanci v prvním čtení podpořili redefinici znásilnění. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. 2024 [cit. 2024-02-09].

společného soužití s útočníkem.¹²

Proti násilí na ženách pomáhá v různých zemích také Istanbulská úmluva čili Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Tu zatím ratifikovalo 39 států, naposledy v lednu 2024 Lotyšsko.¹³ V České republice neprošla ratifikace Istanbulské úmluvy senátem 24. ledna 2024.¹⁴ Ratifikace Istanbulské úmluvy má přitom v jednotlivých zemích zajišťovat rovnost mezi muži a ženami, zákaz diskriminace žen či zrušení zákonů, které ženy diskriminují. V dokumentu navíc nejde pouze o ženy a genderově motivované násilí, ale celkově o ochranu oběti, která podléhá diskriminaci na jakémkoliv základě (rasy, pohlaví, náboženství apod.).¹⁵ V Senátu zazněly proti ratifikaci různé důvody. Například podle místopředsedy Senátu Jiřího Oberfalzera Istanbulská úmluva dostatečně nedefinuje pojmy gender nebo násilí a operování dokumentu s pojmem domácí násilí ohrožuje tradiční rodinu.¹⁶ Senátor Michael Canov pak argumentoval částí Istanbulské úmluvy, kde je zmiňováno, že je cílem dokumentu vymýtit předsudky, zvyky, tradice a další praktiky, jež jsou založeny na podřízenosti ženy nebo stereotypním pojmání rolí žen a mužů, přičemž úryvek dal do kontextu s českou tradicí pomlázky. Senátor Václav Láska pak své rozhodnutí hlasovat proti ratifikaci vysvětlil tím, že má Istanbulská úmluva podle něj sloužit zejména k odebrání dětí a podle senátorky Daniely Kovářové dokument nezajistí snížení násilí na ženách a jeho definice sexuálního násilí podle ní popisuje běžné lidské chování.¹⁷ Hlasovat pro ratifikaci se rozhodl například 1. místopředseda Senátu Jiří Drahoš a to z důvodu, že ženy podle jeho uvedených zjištění tvoří 90 procent obětí násilí v České republice, ale zmínil i mezinárodní hledisko, kdy jsou v různých zemích případy násilí na ženách mnohem častější a závažnější než v Evropě a ratifikace Istanbulské úmluvy by podpořila nápravu. Nakonec uvedl také politické hledisko, kdy vyjádřil obavu, že při neschválení ratifikace Senátem se už jím nebude zabývat ani Poslanecká sněmovna. Senátor Lumír Kantor pak zase ratifikaci podpořil zejména kvůli násilí na dětech a snaze o jeho zastavení. Z registrovaných 71 senátorů se pro ratifikaci Istanbulské úmluvy vyslovilo 34, proti 28 a návrh tak přijat nebyl.¹⁸ Co se týče domácího a sexuálního násilí posouvá se proto

¹² ibid.

¹³ COUNCIL OF EUROPE. *Country-monitoring work* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/country-monitoring-work>

¹⁴ SENÁT ČR. *Stenozáznam z 1. dne 21. schůze* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=111019>

¹⁵ *Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí*. In: . 2011.

¹⁶ SENÁT ČR. *Stenozáznam z 1. dne 21. schůze* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=111019>

¹⁷ ibid.

¹⁸ ibid., 16.

česká legislativa aktuálně pouze v případě zmiňované redefinice znásilnění, která zatím zákonodárným procesem postupuje úspěšně.

Právě původní definici znásilnění, která v Česku doposud platila, kritizovalo mnoho neziskových organizací zabývajících se sexuálním násilím nebo péčí o oběti. Například podle organizace Konsent nebere současná definice v potaz až 70% případů, kdy oběť „zamrzne“ a agresorovi se aktivně nebrání.¹⁹ Centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí ProFem tuto obrannou reakci zmiňuje i v případě schválené redefinice znásilnění. Ta totiž podle svého znění počítá se znásilněním jako pohlavním stykem provedeným za nesouhlasu oběti. Podle ProFem by ale definice neměla stavět na hesle „ne je ne“ už kvůli obětem ochromeným strachem, které nesouhlas v dané chvíli nevyjádří. Místo toho by tak měli zákonodárci podle ProFem zohlednit spíše právě udělení souhlasu a znásilnění tak hodnotit jako sexuální aktivitu provedenou za absence explicitního souhlasu. S čímž ale ani navrhovaná změna definice nepočítá. Ta primárně nestaví na hesle „ano je ano“ a trestný čin znásilnění nedefinuje jako absenci souhlasu, nýbrž jako vyjádření nesouhlasu.²⁰ Podle ProFem tak ani pozměněná definice nebude oběti zcela chránit.²¹ V tomto případě je potřeba uvést, že návrh zákona počítá i se zmiňovaným „zamrznutím“, kdy oběť nedokáže vlivem silného stresu souhlas udělit a v těchto situacích bude možné postihnout čin jako znásilnění, kdy pachatel využil bezbrannosti oběti. Primárně ale návrh uvádí, že člověk běžně dokáže dát nesouhlas najevo, ať už verbálním či neverbálním způsobem.²²

¹⁹ KONSTENT. *Chybná definice znásilnění nepokrývá cca 70% případů* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://konsent.cz/souhlas/>

²⁰ ŘEPKA, Vladimír. Poslanci v prvním čtení podpořili redefinici znásilnění. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. 2024 [cit. 2024-02-09].

²¹ RYŠAVÁ, Katarína. Jak má vypadat nová definice znásilnění? *ProFem* [online]. 2023, 1 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/o-nas/novinky/a/jak-ma-vypadat-nova-definice-znasilneni>

²² ŘEPKA, Vladimír. Poslanci v prvním čtení podpořili redefinici znásilnění. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. 2024 [cit. 2024-02-09].

1.1. Sexuální násilí a victim blaming

Podle statistik se v celosvětovém měřítku setká se znásilněním ve svém životě jedna z pěti žen.²³ V České republice jsou čísla o něco nižší, jak je již naznačeno v úvodní části práce, podle analýzy ProFem zažije znásilnění v Česku asi 10 procent žen a 2 procenta mužů. Oproti celosvětovému měřítku jsou tak závažné sexuální útoky v Česku na zhruba polovičním množství.²⁴ Nicméně jde spíše o odhad, jelikož většina sexuálních útoků zůstává po spáchání nenahlášená. Podle organizace ProFem totiž znásilnění na policii nahlásí pouze 8 procent mužů a 6 procent žen, které jej zažijí. Podobně oběti jednají i v případech jiných forem sexuálního násilí, s těmi se ve svém životě setká každá druhá žena.²⁵

Victim blaming se objevuje zejména ve chvílích, kdy chtějí jednotlivci či část společnosti vysvětlit sexuální útok jako spoluvinu či úplnou vinu oběti. Často se objevují názory poukazující například na to, že oběť požíla alkohol nebo vykazovala jiné rizikové chování.²⁶ Typicky bývají předmětem victim blamingu častěji ženy. Mimo jiné právě i proto, že častěji stojí v roli oběti.²⁷ Což může následně ovlivnit i celkový společenský postoj vůči ženám.²⁸ Často se totiž kolem sexuálního násilí objevuje řada mýtů, kdy společnost na ženy hlásící takový útok nahlíží jako na lhářky, nebo za nahlášením hledá snahu o pozornost. Dále se spolu s obviňováním obětí v části společnosti prohlubuje názor, že ženy se stávají oběťmi znásilnění kvůli postupující emancipaci a liberálním postojům k sexualitě. Tedy často i ženy, které se obětí sexuálního útoku nestanou, jsou kritizovány za různé chování související s užíváním alkoholu či návykových látek nebo zvoleného oděvu.²⁹ Obviňování obětí v případech sexuálního násilí navíc normalizuje akceptování sexuálních útoků. K obětem i útočníkům totiž victim blaming vysílá zprávu, že se minimálně část společnosti zastane spíše agresora než jeho oběti. Téma znásilnění bývá také často marginalizováno či dokonce

²³ VAN DER BRUGGEN, Madeleine a Amy GRUBB. A review of the literature relating to rape victim blaming: An analysis of the impact of observer and victim characteristics on attribution of blame in rape cases. In: *Aggression and Violent Behavior*. 2014, s. 9.

²⁴ *Zkušenost obyvatel ČR se sexuálním násilím a sexuálním obtěžováním: výzkumná zpráva*. proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, 2021.

²⁵ *Zkušenost obyvatel ČR se sexuálním násilím a sexuálním obtěžováním: výzkumná zpráva*. proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, 2021.

²⁶ HAYES, M. Rebecca, LORENZ, Katherine, & BELL, A. Kristin. (2013). Victim Blaming Others: Rape Myth Acceptance and the Just World Belief. *Feminist Criminology*, 8(3), 202-220. <https://doi.org/10.1177/1557085113484788>

²⁷ LINDEN, Judith A. SEXUAL ASSAULT. *Emergency Medicine Clinics of North America*. 1999, 17(3), 685-697.

²⁸ HAYES, M. Rebecca, LORENZ, Katherine, & BELL, A. Kristin. (2013). Victim Blaming Others: Rape Myth Acceptance and the Just World Belief. *Feminist Criminology*, 8(3), 202-220. <https://doi.org/10.1177/1557085113484788>

²⁹ RAPHAEL, Jody. *Rape is rape*. Lawrence Hill Books, 2013. ISBN 978-1-61374-479-6.

zesměšňováno.³⁰ Právě i z těchto popsaných důvodů stojí za nízkým procentem nahlášených případů násilí často victim blaming.³¹ Oběti sexuální útoku v mnoha případech nehlásí kvůli strachu z odsouzení okolí. Z výzkumu Jeffreyho Jonese z roku 2007 vyplynulo, že ženy, které násilí neohlásily, se nejčastěji obávaly zveřejnění činu, pocitu studu či toho, že si okolí bude myslet, že jsou za sexuální útok samy zodpovědné. Současně ženy, které čin nehlásily, si v minulosti často prošly závislostí na různých návykových látkách, útočníka znaly, případně nešlo o první sexuální útok na jejich osobu.³²

Dalším problémem jsou také mýty panující kolem znásilnění a sexuálního násilí. Značná část společnosti sdílí představy o ideální oběti, o průběhu znásilnění i možnostech, jak mu předejít.³³ Takové, často nereálné, názory můžou ale podle McMahanové a Farmera ovlivnit nejen policisty a soudce, ale i potenciální násilníky. Ti totiž ve společnosti, která více inklinuje k takovým mýtům, můžou cítit větší oporu při spáchání sexuálního násilí. Často je to totiž právě oběť, která po činu podléhá kritice svého jednání ze strany veřejnosti.³⁴

1.1.1 Sexuální násilí a oběť

Jak je již popsáno výše, celá řada znásilnění či jiného sexuálního násilí zůstává často neohlášena. Victim blaming totiž nemusí působit pouze ve formě obavy, co si o oběti bude myslet veřejnost, ale i v případě vlastního vnímání sebe sama u oběti. Podle Jessicy Taylor bývají daleko častěji hlášena takzvaná „klasická znásilnění“, při kterých existuje podle smýšlení společnosti „ideální oběť“. Jde o sexuální útok spáchaný neznámým pachatelem, který využije velké síly a oběti způsobí značná a viditelná zranění. Takové útoky bývají hlášeny častěji, protože popsaný čin vnímá oběť skutečněji a je si jistá, že v něm jako oběť figuruje.³⁵

³⁰ THACKER, Lily K. Rape Culture, Victim Blaming, and the Role of Media in the Criminal Justice System. *Kentucky Journal of Undergraduate Scholarship*. 2017, (1), 89-99.

³¹ JONES, Jeffrey, Carmen ALEXANDER, Barbara WYNN, Linda ROSSMAN a Chris DUNNUCK. Why Women Don't Report Sexual Assault to the Police: The Influence of Psychosocial Variables and Traumatic Injury. In: *Journal of Emergency Medicine*. 2008, s. 9.

³² *ibid.*

³³ MCMAHON, Sarah a Gregory FARMER. An Updated Measure for Assessing Subtle Rape Myths. *Social Work Research*. 2011, **35**(2), 13.

³⁴ *ibid.*

³⁵ TAYLOR, Jessica. *Why women are blamed for everything: exposing the culture of victim-blaming*. London: Constable, 2020.

Právě mýty související s „klasickým znásilněním“ ovšem můžou způsobit, že útoky, které vypadají jinak nebo mají odlišný průběh, bývají hlášeny méně často. Z výzkumu Lindy S. Williams vyplývá, že právě odlišnosti od „klasického znásilnění“ bývají často důvodem, proč oběti útok nenahlásí.³⁶ Tedy oběti, které při útoku neutrpí vážná zranění, nepotřebují lékařské ošetření či mají blízký vztah k útočníkovi, hlásí sexuální násilí na policii méně často oproti obětem, které utrpí zranění nebo na ně zaútočí neznámý pachatel. Oběti útoku, který se liší od „klasického znásilnění“ se navíc často jako oběť vůbec neidentifikují.³⁷ Například analýza Bonnie S. Fisher z roku 2003 se zabývala nahlašování sexuálního násilí.³⁸ Celkově ve výzkumu zohlednila 1318 incidentů a zpovídala 691 respondentů. Získaná data ukázala, že pouze pětinu útočníků tvořili lidé, které oběti neznaly. Následně přes 40 procent obětí čin nenahlásilo, protože nevědělo, zda šlo skutečně o zločin. Zhruba třetina respondentů čin nehlásila, protože se obávala, že by nepřišel dostatečně závažný policii a jejich okolí. Mezi dalšími důvody, proč nebyl čin hlášen, oběti uváděly i strach z odsouzení okolí nebo nechtěly, aby jejich rodina a blízcí o činu věděli.³⁹

Kromě představy o tom, jak má znásilnění vypadat, je u veřejného mínění problém i v představě o reakci oběti na znásilnění i o charakteristice oběti samotné. Stejně jako panují mýty kolem „klasického znásilnění“, tvoří si veřejnost často i obraz „ideální oběti“. Tento termín existuje již od roku 1986, kdy jej popsal norský sociolog Nils Christie.⁴⁰ Definice „ideální oběti“ v podstatě stojí na šesti základních aspektech:

1. Oběť je obvykle slabší než útočník. S největší pravděpodobností žena, buď velmi stará nebo velmi mladá, případně nemocná nebo kombinace všeho zmíněného.
2. Jde o osobu s ctnostným vystupováním, minimálně je nenápadná a hledí si svého.
3. Oběť nemá žádný podíl viny na činu, který se stal.
4. Oběť nemá k útočníkovi žádný vztah, v ideálním případě jsou naprostými cizinci.
5. Útočník byl jednoznačně velkou a zlou osobou.

³⁶ WILLIAMS, Linda S. The Classic Rape: When Do Victims Report? *Social Problems*. 1984, **31**(4), 459-467.

³⁷ *ibid.*

³⁸ FISHER, S. Bonnie., DAIGLE, E. Leah., CULLEN, T. Francis., & TURNER, G. Michael. (2003). *Reporting Sexual Victimization To The Police And Others: Results From a National-Level Study of College Women*. *Criminal Justice and Behavior*, *30*(1), 6-38. <https://doi.org/10.1177/0093854802239161>

³⁹ *ibid.*

⁴⁰ ISLAM, Shafiqul. 'IDEAL VICTIMS' OF SEXUALIZED VIOLENCE: WHY IS IT ALWAYS FEMALE? *European Journal of Research in Social Sciences*. 2016, roč. 8, č. 4, s. 10.

6. Oběť má ideální kombinaci moci, vlivu a sympatií k úspěšnému získání statutu oběti bez jakéhokoliv vyhrožování či uplatňování vlastních zájmů.⁴¹

Z povědomí o „ideální oběti“ pak vychází srovnání s oběťmi skutečných sexuálních zločinů, které předchozí definici neodpovídají. V tu chvíli pak část veřejnosti přistupuje k obviňování oběti. Podle Jessicy Taylor se objevuje sedm nejčastějších mýtů kolem spoluviny oběti na sexuálním útoku⁴²:

1. ěkala si o to (podstoupení rizika)

Jde o mýtus, v rámci něhož lidé viní oběť z toho, že šla sama sexuálnímu útoku naproti svým chováním či svými rozhodnutími. Do kategorie spadají narážky na oblečení oběti, užití alkoholu či návykových látek nebo místa, kde se oběť rozhodla trávit čas. Podle Taylor by například 42 procent respondentů její studie vinilo oběť v případě, že by byla v době útoku silně opilá, 18 procent by jich pak vinilo oběť, která se rozhodla jít za tmy sama domů, a v méně bezpečné oblasti ji někdo přepadl.⁴³

2. Byla v nebezpečné situaci (vlastní vinou)

Konkrétně jde o victim blaming oběti, která se vlastní vinou dostala do nebezpečné životní situace. Tato kategorie zohledňuje právě i názor části veřejnosti na to, jak by se oběť při útoku měla chovat. Například 17 procent respondentů studie by vinilo oběť v případě, že by ji útočník sexuálně napadl v prázdném vlaku a ona se kvůli strachu nebránila. Oproti předchozímu bodu zohledňuje obviňování oběti na základě nebezpečné situace fakt, že oběť nemohla předem předpokládat, že k útoku dojde – tedy nejedná si o místa, která by společnost označila za obecně nebezpečná, nicméně oběť je odsuzována za to, jak naložila s nastalou situací. Jde například i o různé případy domácího násilí.

3. Měla být více asertivní

Opět jde o názor části společnosti ohledně správného zachování oběti v krizové situaci. Ze studie Taylor vyplývá, že třetina respondentů studie by vinila oběť v případě, že jí kolega zasílá intimní fotografie a ona má strach mu říct, aby přestal.⁴⁴ Zhruba stejné množství by vinilo i oběť, která nikdy nepracovala a je bez úspor a kvůli tomu zůstává v domácnosti s násilníkem.

⁴¹ ibid.

⁴² TAYLOR, Jessica. *Why women are blamed for everything: exposing the culture of victim-blaming*. London: Constable, 2020.

⁴³ TAYLOR, Jessica. *Why women are blamed for everything: exposing the culture of victim-blaming*. London: Constable, 2020.

⁴⁴ TAYLOR, Jessica. *Why women are blamed for everything: exposing the culture of victim-blaming*. London: Constable, 2020.

4. Měl na její tělo nárok

Typicky jde o obviňování oběti v případě, že byl sexuálním útočníkem partner či partnerka oběti. Zhruba pětina respondentů ve studii pak bere například zneužití ve spánku či sexuální nátlak ze strany partnera jako vinu oběti.

5. Atypický sexuální útočník

V tomto případě nejde o charakteristiku oběti sexuálního útoku ale útočníka. Jsou to případy, kdy je agresor popisován jako hezký, milý nebo zranitelný a společnost se kloní na jeho stranu. Často se tak victim blaming nezakládá na spoluvině oběti, ale na pocitu lítosti k útočníkovi. Studie například ukázala, že by osm procent respondentů vinilo ženu, kterou ve společných sprchách sexuálně napadne muž, jemuž se právě rozpadá manželství.

6. Mýty o znásilnění

Jedná se o victim blaming založený právě na odlišnostech od „klasického znásilnění“ a „ideální oběti“. Jakákoliv odchylka může v některých lidech vzbudit odsuzování oběti. Například sedm procent respondentů studie by hledalo spoluvinu ženy v případě, že byla atraktivní a byla sexuálně napadena ve vířivce, kde byla s více lidmi.

7. Byla sexuálně aktivní

Opět jde o spojení s mýtem o ideální oběti. Ta by totiž měla být podle názoru části veřejnosti ctnostná a zdrženlivá. V případě, že je o oběti známo, že byla sexuálně dostupná či promiskuitní, má část respondentů tendenci ji ze sexuálního útoku následně vinit. Právě tento aspekt je ve studii Taylor nejvíce odsuzovaný. Dokonce více než polovina respondentů by vinila oběť, která poslala své nahé fotografie a následně je vydírána k sexuálnímu styku. Zhruba třetina respondentů by pak vinila oběť, která v baru flirtovala s útočníkem, a ten ji po odchodu následně sexuálně napadl na ulici.⁴⁵

Jak je přiblíženo výše, panuje v případě „ideální oběti“ i názor na to, jak by se měla zachovat přímo při útoku. Představou části veřejnosti je aktivní sebeobrana. Třeba výzkum Grace Galliano ale takovou reakci jako obvyklou spíše vyvrací.⁴⁶ Podle dat totiž zůstane při sexuálním útoku plně pohyblivých a schopných alespoň minimální sebeobrany pouze asi 40 procent obětí. Ze stejných důvodů kritizuje i definici znásilnění na základě odporu oběti. Jak ve své studii popsal Moriah Schiewe, na trauma lidé i zvířata zpravidla reagují třemi způsoby

⁴⁵ TAYLOR, Jessica. *Why women are blamed for everything: exposing the culture of victim-blaming*. London: Constable, 2020.

⁴⁶ GALLIANO, Grace, Linda M. NOBLE, Linda A. TRAVIS a Carol PUECHL. Victim Reactions During Rape/Sexual Assault: A Preliminary Study of the Immobility Response and Its Correlates. *Journal of Interpersonal Violence*. 1993, (8).

– útokem, útekem a zamrznutím.⁴⁷ V případech, kdy oběť vycítí, že je slabší než útočník a že z místa nelze utéct, nastupuje obvykle právě zamrznutí. To Schiewe charakterizuje jako neschopnost pohybu, ochablost svalů a nemožnost reagovat na aktuální situaci. Jde přitom o základní biologickou reakci na trauma či strach.⁴⁸

Na zamrznutí oběti při sexuálním útoku pak často obviňováním oběti nereaguje pouze okolí ale také sama oběť. Dočasná imobilita se totiž následně často pojí s výčitkami svědomí a může přerůst v posttraumatický syndrom.⁴⁹

1.1.2 Obviňování oběti, sebeobviňování, vina

Podle Malle, Guglielma a Monroea má vina a obviňování původ v morální psychologii.⁵⁰ Celkově tak míra obviňování oběti z konkrétních událostí za určitých okolností závisí i na kulturním a sociálním zázemí komunity, ve které se oběť nachází. Při odsouzení jedince veřejností totiž vždy hrají roli normy, které jsou v komunitě stanoveny, hodnocení nastalých událostí jako dobrých či špatných i pověst samotného jedince.

Malle, Guglielmo a Monroe sestavili na základě předešlých poznatků teorii o pravděpodobnosti obviňování jedince (ačkoliv jejich teorie staví do pozice aktéra událostí obvykle pachatele).⁵¹ Za základní aspekty považují příčinu události, aktéry události a záměrnost a důvod události. Do teorie je zahrnutá i povinnost a možnost událostem zabránit. Právě aspekt možnosti zabránění událostí pak obvykle souvisí s obviňováním oběti, kdy společnost často hledá konkrétní věc, kterou mohla oběť sexuálního násilí udělat jinak, aby útoku předešla. Mimo jiné ale k obviňování oběti podle Teorie viny dochází i kvůli záměrům jedinců, kteří se victim blamingu dopouští. Podle autorů totiž často společnost záměrně zkresluje události a vinu aktérů, aby cítila větší kontrolu nad nastalou situací.⁵²

Další autoři Teorii viny a model obviňování dále doplňují. Například podle Sany Sheikh a Meghan McNamara existuje řada dalších aspektů, na kterých společnost vinu zakládá, a to právě hlavně při obviňování oběti.⁵³ Podle jejich doplnění tak za obviňováním

⁴⁷ fight, flight, freeze (tonic imobility)

⁴⁸ SCHIEWE, Moriah. Tonic Immobility: The Fear-Freeze Response as a Forgotten Factor in Sexual Assault Laws. *DePaul Journal of Woman, Gender and the Law*. 2019, (8).

⁴⁹ TEBOCKHORST, Sunda Friedman, Mary Sean O'HALLORAN a Blair N. NYLINE. Tonic immobility among survivors of sexual assault. *Psychol Trauma*. 2015, (7(2)), 171-178.

⁵⁰ MALLE, Bertram F., Steve GUGLIELMO a Andrew E. MONROE. A Theory of Blame. *Psychological Inquiry*. 2014, (25), 147-186.

⁵¹ ibid.

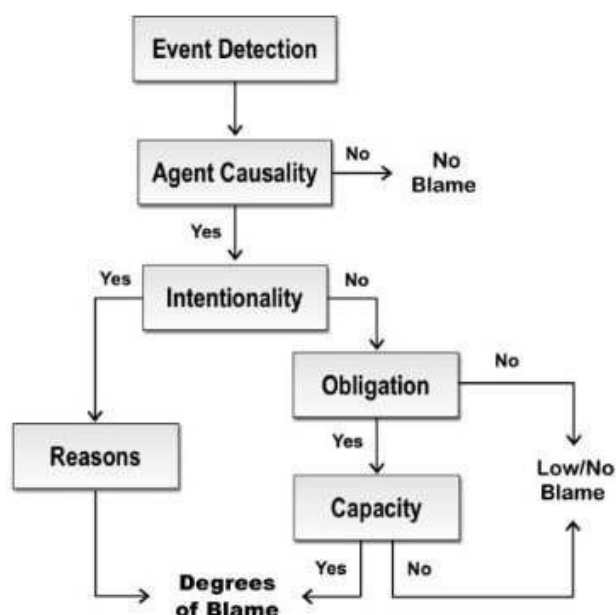
⁵² ibid., 50.

⁵³ SHEIKH, Sana a Meghan E. MCNAMARA. Insights from Self-Blame and Victim Blaming. *Psychological Inquiry*. 2014, (25), 241-244.

často stojí emoce. Ty hrají roli jak při odsouzení oběti ze strany veřejnosti, tak i v případě sebeobviňování obětí. Stejnou roli pak hraje i pocit, že si oběť útok zasloužila. Opět jde o aspekt častý u victim blamingu i u sebeobviňování. Jako poslední aspekt studie uvádí i mýty a dojmy rozšířené ve společnosti. Nejde tedy podle ní pouze o sociální a kulturní zázemí společnosti a normy, které má nastavené, ale také o rozšířené smýšlení o sexuálním násilí a jeho obětech. Právě společnost, která ve větší míře akceptuje mýty o znásilnění, bude pravděpodobněji spíše obviňovat oběti sexuálních útoků.

Další autoři zase zpochybňují univerzální použití modelu viny, který Malle, Guglielmo a Monroe vytvořili. Schéma je na obrázku č. 1.

Obrázek 1. The Path Model of Blame

Zdroj: MALLE, Bertram F., Steve GUGLIELMO a Andrew E. MONROE. *The Path Model of Blame* [online]. In: . 2014 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/1047840X.2014.877340?needAccess=true>

Podle Laury Niemi a Liane Young by totiž na základě tohoto modelu nemohl victim blaming existovat. Na základní otázku, zda za čin záměrně mohla oběť, je totiž odpověď vždy záporná. Jediným aspektem, který může podle autorek v některých případech oběť ovlivnit, je možnost zabránění události. Právě tento aspekt je ale také pro obviňování oběti nejvíce zneužívaný, protože lidé často tuto možnost hledají v každém kroku oběti. Zároveň poukazují na to, že v případě sexuálního násilí se společnost častěji soustředí právě na obviňování oběti než obviňování pachatele, který má přitom podle modelu nést vinu u všech aspektů.⁵⁴

1.2 Nahlášení sexuálního útoku s časovým odstupem

Jak už je zmíněno výše, většina sexuálních útoků zůstává nenahlášena. Mnoho obětí se pak ale rozhodne čin nahlásit po delší době.⁵⁵ A ačkoliv část veřejnosti oběti, které sexuální útok nahlásí s delším časovým odstupem, často odsuzuje, viní je ze lži či tvrdí, že po takové době neměly čin hlásit vůbec, podle výzkumů mají oběti ke zpožděnému hlášení sexuálního násilí obvykle důvod a dobu nahlášení činu ovlivňuje řada různých faktorů.⁵⁶

V první řadě oběti nahlášení násilí často odkládají právě kvůli názoru společnosti, ve které žijí. Obavy z victim blamingu tak hrají svou roli a oběť je může překonat až po delší době. Pozdní hlášení se také ve velké míře týká činů, kdy byl útočníkem blízký oběti. Dále bývá časté v případech, kdy oběť byla v době činu pod vlivem návykových látek.⁵⁷ Je to tedy právě obava z obviňování oběti, která vede k pozdnímu hlášení sexuálního násilí, které opět často vede k obviňování oběti.

⁵⁴ NIEMI, Laura a LIANE YOUNG. Blaming the Victim in the Case of Rape. *Psychological Inquiry*. 2014, (25), 230-233.

⁵⁵ KLEMMER, Konstantin, DANIEL B. NEILL a STEPHEN A. JARVIS. Understanding spatial patterns in rape reporting delays. *Royal Society Open Science*. 2021, (8).

⁵⁶ TAVAREZ, Lahiz P. *Waiting to Tell: Factors Associated with Delays in Reporting Sexual Violence*. New York, 2021. Student Thesis. City University of New York.

⁵⁷ *ibid.*

Podle Emily Pica je přitom nahlášení bezprostředně či krátce po sexuálním napadení pro oběti obtížné.⁵⁸ Jejich trauma se totiž při popisování útoku opakuje. ěada jich proto čeká s nahlášením útoku do chvíle, kdy jsou na tom psychicky lépe a dokáží o případu mluvit. To obvykle není hned. Oběti sexuálního násilí totiž podle Pica vykazují posttraumatickou poruchu v 17 až 65 procentech případů.⁵⁹

1.2.1 Obviňování oběti ze smyšleného znásilnění

Poměrně častou reakcí po nahlášení sexuálního útoku, zejména u hlášení s časovým odstupem od činu, bývá obvinění oběti z vymyšlení. A často se tak děje v online prostoru.⁶⁰ Domněnky veřejnosti jsou přitom v tomto případě někdy podporovány odborníky. Například v Rape Investigation Handbook – knize, která má sloužit jako příručka pro policii, psané odborníky na sexuální násilí, autoři tvrdí, že smyšlená znásilnění tvoří podle dostupných studií až 41 procent ze všech nahlášených sexuálních útoků. Studie, které pak hovoří pouze o jednotkách procent, pak autoři znevažují a hovoří o „dvouprocentním mýtu“.⁶¹

Procenta v příručce uváděná naopak kritizuje ve své knize Robyn Doolittle.⁶² Výzkumníci, jejichž výsledky použili autoři příručky jako správné a pevně dané, jsou totiž podle ní zkreslené. Výzkumy totiž jako smyšlená znásilnění automaticky započítaly i ta, u kterých bylo oznámení staženo (z jakéhokoliv důvodu) nebo pokud nebylo možné čin vyšetřit z dalších příčin. Podle jiných výzkumů se totiž míra smyšlených znásilnění pohybuje v celkovém objemu sexuálních útoků spíše v jednotkách procent.⁶³

Podobně zapůsobil v České republice v srpnu 2023 i policejní prezident Martin Vondrášek, který v rozhovoru pro pořad Spotlight uvedl, že jsou oznámení žen velmi často smyšlená.⁶⁴ Za svůj výrok se později omluvil. Nicméně například z analýzy serveru iRozhlas následně vyplynulo, že mezi lety 2016 a 2019 ženy v České republice křivě obvinily někoho

⁵⁸ PICA, Emily, Chelsea L. SHEAHAN a Joanna D. POZZULO. The impact of delayed reporting, assault type, victim gender, and victim-defendant familiarity on mock-jurors' judgments. *Applied Psychology in Criminal Justice*. 2020, (16), 258-271.

⁵⁹ *ibid.*

⁶⁰ RENNIE, Erin. 'What a lying slut': the (re)production of rape myths in online misogyny towards women disclosing their experiences of rape through the #MeToo movement. *Journal of Gender-Based Violence*. 2022, (7), 204-219.

⁶¹ SAVINO, John O. a Brent E. TURVEY. *RAPE INVESTIGATION HANDBOOK*. Elsevier, 2005. ISBN ISBN 0-12-072832-X.

⁶² DOOLITTLE, Robyn. *Had it coming: Rape Culture Meets #MeToo: Now What?* T2P Books, 2021. ISBN ISBN 978-1-58642-289-9.

⁶³ *ibid.*

⁶⁴ Spotlight Aktuálně.cz - Martin Vondrášek. In: *Video.aktualne.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/spotlight/spotlight-aktualnecz-martin-vondrasek/r~f95c65d832b211eea9eeac1f6b220ee8/r~5c3c43e8351611eeba5b0cc47ab5f122/>

ze znásilnění v 25 případech. Každoročně přitom oběti hlásí kolem 600 znásilnění. Z dat tak vyplývá, že smyšlená oznámení tvoří minimum z nich, přičemž je jich podle odborníků řada nenahlášených vůbec.⁶⁵

1.2.2 #MeToo ve světě a v Česku

Velkým zlomem bylo pro hlášení sexuálních útoků v celosvětovém měřítku hnutí #MeToo, které odstartovalo kauzou s obviněními kolem filmového producenta Harveyho Weinsteina.⁶⁶ A následně se začaly hlásit oběti sexuálního násilí, které doposud necítily dostatečnou podporu veřejnosti.⁶⁷ Současně se začaly v mnoha zemích USA zvyšovat tresty za sexuální násilí a s hnutím #MeToo vzrostla také informovanost společnosti o sexuálním násilí, jeho hlášení i obviňování oběti.⁶⁸ Studie Meredith Worthen a Cyruse Schleifera ukazuje, že oproti roku 2017 se v roce 2019 v USA navýšila míra hlášení případů sexuálního násilí oběťmi 1,5krát.⁶⁹ Navýšení počtu hlášených znásilnění po nástupu hnutí MeToo potvrzuje i výzkum Jane Palmer.⁷⁰ Ten navíc uvádí, že si řada obětí díky vystoupení známých osobností s vlastním zážitkem sexuálního násilí uvědomila, že byla zneužita. Pouze daný čin nedokázala správně vyhodnotit nebo si nebyla jistá, že o násilí skutečně šlo.

Ačkoliv hnutí MeToo prokazatelně přimělo další oběti, aby se svěřily s tím, co zažily, konkrétně v České republice se hnutí setkalo především s nesouhlasnými názory.⁷¹ V části společnosti nadále přetrvává tendence obviňovat oběti a problém sexuálního násilí je v médiích i ve veřejném prostoru nadále často zesměšňován. Podle Jany Valdové jsou to navíc i političtí zástupci země nebo veřejně známé osobnosti, které často přichází s výroky,

⁶⁵ CIBULKA, Jan. DATA: Křivých obvinění ze znásilnění je minimum. ‚V praxi jsem se s tím nesešel,‘ říká advokát. *Irozhlás.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dominik-feri-kauza-sexualni-nasili-obtezovani-tresty-znasilneni_2106160500_sto

⁶⁶ LEVY, Ro'ee a Martin MATTSON. The Effects of Social Movements: Evidence from #MeToo. *Social Science Research Network* [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/Papers.cfm?abstract_id=3496903

⁶⁷ DOOLITTLE, Robyn. *Had it coming: Rape Culture Meets #MeToo: Now What?* T2P Books, 2021. ISBN ISBN 978-1-58642-289-9.

⁶⁸ LEVY, Ro'ee a Martin MATTSON. The Effects of Social Movements: Evidence from #MeToo. *Social Science Research Network* [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/Papers.cfm?abstract_id=3496903

⁶⁹ WORTHEN, Meredith G.F. a Cyrus SCHLEIFER. #MeToo and Sexual Violence Reporting in the National Crime Victimization Survey. *Journal of Interpersonal Violence*. 2024, 258-271.

⁷⁰ PALMER, Jane E., Erica R. FISSEL, Jill HOXMEIER a Erin WILLIAMS. #MeToo for Whom? Sexual Assault Disclosures Before and After #MeToo. *Journal of Interpersonal American Journal of Criminal Justice*. 2021, (46), 68-106.

⁷¹ DVOŘÁKOVÁ, Věra. REACTIONS AND ATTITUDES TOWARDS SEXUAL ASSAULT IN THE V4. *The New Federalist* [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.thenewfederalist.eu/reactions-and-attitudes-towards-sexual-assault-in-the-v4?lang=fr>

kteře oběti sexuálních útoku znevažují, v některých případech útočí i na emancipaci žen a hnutí #MeToo vykreslují v negativním světle.⁷² Je to přitom právě hnutí #MeToo, které se pojí s nahlašováním sexuálních útoku s delším časovým odstupem, zato se ale obvykle hlásí větší množství obětí jednoho útočníka.⁷³ Za jednu z prvních kauz, kterou část médií označuje jako #MeToo v Česku, je považováno nahlášení poslance Dominika Feriho kvůli sexuálním útoku.⁷⁴ I v tomto případě se jedná o více obětí, které čin nahlásily později – tedy s časovým odstupem od útoku. Právě nahlášení a následné zveřejnění sexuálního násilí pak zvyšuje pravděpodobnost výskytu obviňování obětí. Podle výzkumu Alice Lucarini má společnost v případech, kdy k nahlášení činu došlo s větším časovým odstupem, tendenci vinit spíše oběť než útočníka.⁷⁵

1.3 Teorie obviňování obětí

Existuje řada teorií, které se snaží vysvětlit, proč vlastně k obviňování obětí dochází a proč je victim blaming ve společnosti stále rozšířený. Tyto teorie se zakládají zejména na vnímání světa současnou společností, pojí se ale i s mýty kolem sexuálního násilí či stereotypy. Mezi nejznámější teorie patří Just World Belief, obranná hypotéza, sexismus, homofobie nebo individualismus. Práce dále zmiňuje i další méně známé a méně často využívané teorie z oblasti victim blamingu.

1.3.1 Just World Belief (Just World Theory)

Teorie s názvem Just World poukazuje na to, že většinová společnost považuje svět za férové místo, kde každý dostává to, co si zaslouží. Obviňování obětí sexuálních útoku pak lidem umožňuje věřit, že si oběti své utrpení zasloužily a že společnost žije v kontrolovaném a spravedlivém světě.⁷⁶ Just World teorie věří, že se lidé utvrzují v tom, že se špatné věci dějí špatným osobám. Victim blaming ovšem podle teorie není jedinou reakcí na páchané násilí.

⁷² VALDROVÁ, Jana. Jak se v Česku píše a mluví o #metoo. *Datovazurnalistika.cz* [online]. 2017 [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.datovazurnalistika.cz/jak-se-v-cesku-pise-a-mluvi-o-metoo/>

⁷³ SHI, Luzi. Public Opinion About #MeToo Victims and Offenders: A Nationwide Experiment. *Violence Against Women*. 2022, (28), 2947-3288.

⁷⁴ DVOŘÁKOVÁ, Věra. REACTIONS AND ATTITUDES TOWARDS SEXUAL ASSAULT IN THE V4. *The New Federalist* [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.thenewfederalist.eu/reactions-and-attitudes-towards-sexual-assault-in-the-v4?lang=fr>

⁷⁵ LUCARINI, Alice, Caterina SUITNER, Riana BROWN, Maureen A. CRAIG, Eric D. KNOWLES a Bruno CASARA. The #MeTooLate Effect: Victim blame and trust denial for sexual harassment not immediately reported. *Personality and Individual Differences*. 2020, (167).

⁷⁶ VAN DER BRUGGEN, Madeleine a Amy GRUBB. A review of the literature relating to rape victim blaming: An analysis of the impact of observer and victim characteristics on attribution of blame in rape cases. In: *Aggression and Violent Behavior*. 2014.

Mohou se objevovat i zvýšené nároky na justiční systém, snaha dopadnout pachatele, ale také snaha útoky zlehčovat a učinit je tak stravitelnějšími pro společnost.⁷⁷ Podle studie Hayesové a spol. je ale třeba rozlišovat i to, v jaké vztahu jedinec teorii vnímá. Může to být totiž ve vztahu k sobě či ve vztahu k ostatním. Ve vztahu k sobě většinou Just World Belief (JWB) vede k sebeobvinění oběti, která by ve stejné situaci pravděpodobně nesoudila ostatní. Naopak lidé, kteří mají JWB spíše ve vztahu k ostatním, budou pravděpodobněji obviňovat oběti. Ačkoliv by třeba ve stejné situaci sami sobě vinu nedávali.⁷⁸

1.3.2 Obranná hypotéza (Defensive Attribution Hypothesis)

Další teorie vysvětlující míru victim blamingu ve společnosti ji popisuje jako obrannou reakci před potenciálním nebezpečím v budoucnu. Konkrétně si člověk vytváří vhodné prostředí pro případ, že by se někdy ocitl ve stejné situaci. V podstatě se jedná o úkaz, kdy bude jedinec méně obviňovat oběť, se kterou si je podobný, a naopak více obviňovat oběť, která se od něj výrazně liší. Jde o situaci, kdy si člověk vědomě či nevědomě vytváří obranný mechanismus pro případ, že by se ocitl ve stejné situaci.⁷⁹ Podle této hypotézy tak není nikdo v přístupu k obětem nestranný, ale spíše je posuzuje podle vlastní osoby. Studie Caitlin Pinciotii a Holly Orcutt popisuje, že čím větší je u konkrétního jedince pravděpodobnost, že se dostane do stejné situace, tím spíše bude s obětí soucítit a nebude ji z nastalých událostí vinit, protože by se k němu společnost ve stejné situaci mohla zachovat stejně.⁸⁰

1.3.3 Sexismus a homofobie

Tato teorie se zakládá na nerovnosti mužů a žen v současné společnosti i na přijetí lidí jiné sexuální orientace. Podle dostupných studií se totiž victim blaming objevuje častěji u homosexuálně orientovaných obětí. V případě homosexuálů jsou to většinou muži, u kterých se obviňování oběti objevuje nejčastěji. V takových situacích se obviňování oběti dopouští zejména heterosexuální muži.⁸¹ U žen je při victim blamingu často odsuzovaná zase

⁷⁷ HAYES, M. Rebecca, LORENZ, Katherine, & A. Kristin BELL. (2013). Victim Blaming Others: Rape Myth Acceptance and the Just World Belief. *Feminist Criminology*, 8(3), 202-220. <https://doi.org/10.1177/1557085113484788>

⁷⁸ ibid.

⁷⁹ VAN DER BRUGGEN, Madeleine a Amy GRUBB. A review of the literature relating to rape victim blaming: An analysis of the impact of observer and victim characteristics on attribution of blame in rape cases. In: *Aggression and Violent Behavior*. 2014.

⁸⁰ PINCIOTII, Caitlin M. a Holly K. ORCUTT. It Won't Happen to Me: An Examination of the Effectiveness of Defensive Attribution in Rape Victim Blaming. *Violence Against Women*. 2020, (25), 1059-1079.

⁸¹ VAN DER BRUGGEN, Madeleine a Amy GRUBB. A review of the literature relating to rape victim blaming: An analysis of the impact of observer and victim characteristics on attribution of blame in rape cases. In: *Aggression and Violent Behavior*. 2014.

bisexualita. Současně je u bisexuálních žen podle dostupných studií i větší pravděpodobnost, že budou sexuálně napadeny. Následné obviňování oběti se pak často zakládá na mýtu, že bisexuální ženy jsou více promiskuitní.⁸²

Co se sexismu týče, přetrvává s některých částech společnosti názor, že ženy jsou nižšího postavení než muži a slouží k jejich uspokojení. V tomto případě je však třeba sexismus rozlišit na benevolentní a nepřátelský.⁸³ Žádný z nich není vysloveně pozitivní, nicméně co se victim blamingu týče, má společnost poznamenaná benevolentním sexismem tendence ženy považovat za slabé a zranitelné a tedy je i chránit. Ochrana společnosti se ale v tomto případě týká především žen zastávajících tradiční roli.⁸⁴ Nepřátelský sexismus naopak victim blaming zneužívá velice často. Nejde pouze o diskreditaci oběti, ale v tomto případě i o změnu uvažování společnosti a sexuální objektivaci žen.⁸⁵

1.3.4 Individualismus

Teorie individualismu je podobně jako Just World Belief založená na současné společnosti a role jedince v ní. Na rozdíl od JWB individualismus nevěří, že člověk dostane, co si zaslouží, nicméně tvrdí, že je každý zodpovědný za svá rozhodnutí a činy. Stejně tak, že je každý jedinec zodpovědný za své bezpečí. Právě toho může někdo využít k obviňování oběti, která si podle této teorie za útok „mohla sama“. Nicméně podle Taylor je zneužití individualismu pro victim blaming částečně nelogické. Argument, že je oběť zodpovědná za své bezpečí, je totiž v přímém rozporu s tím, že je útočník zodpovědný za své činy.⁸⁶ Callero zase uvádí, že individualismus není dostatečným argumentem, jelikož prakticky vždy odráží společenské problémy. A právě individualismus je v tomto případě přímo vinný na tom, že se nedějí určité strukturální změny a proti násilí se více systémově nebojuje. Společnost totiž spíše obviní jedince z jeho vlastní neschopnosti, ale nehledá celospolečenský problém.⁸⁷

⁸² DYAR, Christina, Brian A. FEINSTEIN a RaeAnn E. ANDERSON. An Experimental Investigation of Victim Blaming in Sexual Assault: The Roles of Victim Sexual Orientation, Coercion Type, and Stereotypes About Bisexual Women. *Journal of Interpersonal Violence*. 2021, (36).

⁸³ Benevolent/hostile sexism

⁸⁴ TAYLOR, Jessica. *Why women are blamed for everything: exposing the culture of victim-blaming*. London: Constable, 2020.

⁸⁵ TAYLOR, Jessica. *Why women are blamed for everything: exposing the culture of victim-blaming*. London: Constable, 2020.

⁸⁶ TAYLOR, Jessica. *Why women are blamed for everything: exposing the culture of victim-blaming*. London: Constable, 2020.

⁸⁷ CALLERO, Peter L. *The Myth of Individualism: How Social Forces Shape Our Lives*. Rowman & Littlefield Publishers, 2009. ISBN 978-0-7425-9991-8.

1.3.5 Ostatní teorie

Jako další teorie vysvětlující výskyt victim blamingu ve společnosti autoři uvádí také akceptaci představy o „klasickém znásilnění“ a „ideální oběti“. Victim blaming se pak zakládá na jakékoliv odlišnosti od těchto představ. Společnost tak obvykle spíše podpoří oběť, na které se dopustil sexuálního násilí neznámý pachatel a která utrpěla při činu vážná zranění. Pokud se útok této představě nějakým způsobem vymyká, bývá pak oběť častěji obviňována nebo je jí přisuzován podíl na nastalé události. Mezi časté argumenty victim blamingu patří, že buď vůbec o znásilnění nešlo a oběť si jednání pouze mylně vyložila nebo obhajoba útočnicka tím, že se ve skutečnosti násilí dopustit nechtěl.⁸⁸

Studie Inny Levy a Sarah Ben-David dále zmiňuje v souvislosti s obviňováním oběti i kontrafaktuální smýšlení. Jde v podstatě o smýšlení o sexuálním útoku ve smyslu „co by, kdyby“. Společnost má tak často tendence nejen o takových událostech přemýšlet takovým způsobem, ale mluvit tímto stylem i s obětí útoku. Příkladem jsou věty typu: „Kdyby po té ulici nešla sama, tak by se jí to určitě nestalo.“ Jedná se ale i o uvažování ve smyslu, že se situace mohla vyvinout hůř. V obou případech nicméně společnost vysílá k oběti signál, že se buď měla zachovat jiným způsobem, nebo že vlastně dopadla ještě dobře a situaci není třeba řešit.⁸⁹

⁸⁸ ROLLERO, Chiara a Stefano TARTAGLIA. The Effect of Sexism and Rape Myths on Victim Blame. *Sexuality & Culture*. 2019, (23), 209-219.

⁸⁹ LEVY, Inna a Sarah BEN-DAVID. Mechanism of Bystander-Blaming. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*. 2015, (59), 96-113.

2. Sexuální násilí v médiích

Podle Jenny Kitzinger jsou média pro definování sexuálního násilí klíčová.⁹⁰ Zpravodajské i umělecké formáty totiž pomáhají veřejnosti s porozuměním tomu, co sexuální násilí je a kdo jsou jeho pachatelé a jeho oběti. Média v tomto směru ale podléhají také kritice. Podle Kitzinger se média i v tomto tisíciletí totiž zaměřují na objektifikaci oběti, stereotypizaci znásilnění, důraz na útočníka jako cizí osobu nebo mají snížený zájem o běžné zneužívání – tedy informují pouze o výjimečných případech, které jsou pro ně atraktivní.⁹¹ Současně mediální příspěvky o sexuálním násilí velice často hovoří jako o události, nikoliv jako o problému.⁹² Všechny tyto aspekty, které média zobrazují, pak podle Kitzinger tvoří obraz sexuálního násilí ve společnosti obecně. Z její studie nicméně vyplývá, že se pokrytí tohoto tématu za poslední desetiletí v médiích zlepšilo, stále se ale zmíněných chyb žurnalisté dopouští. Jak ale Kitzinger uvádí, nejde vyloženě o jejich chybu. Média totiž často reflektují domněnky a stereotypy zakořeněné ve společnosti.⁹³

Podle studie Shannon O'Hara tímto způsobem také zpravodajská média pomáhají šířit mýty kolem znásilnění ve společnosti.⁹⁴ Novináři totiž často označují útočníky za zrůdy nebo zvrhlíky a v podstatě se je snaží distancovat od „běžných“ mužů. Napadané ženy současně zobrazují jako zcela nevinné bytosti, či v naprostém kontrastu jako promiskuitní ženy, kterým lze dát sexuální napadení za spoluvinu. Jsou to tak často právě média a zpravodajské výstupy o sexuálním násilí, které rozšiřují mýty a dopomáhají tak obviňování oběti. Podle O'Hara navíc média tvoří pro většinu společnosti primární zdroj informací, čímž získávají velkou moc při vytváření názoru veřejnosti.⁹⁵

Danielle Cusmano pak ve své esejí tvrdí, že samotná média jako taková už jsou prostoupena rape culture.⁹⁶ A kromě toho, že se v nich odráží, tak ji novináři samotní také přidávají na intenzitě.⁹⁷ Podle ní sexuální násilí současná populární kultura a média

⁹⁰ KITZINGER, Jenny. Rape in the media. In: HORVATH, Miranda a Jennifer BROWN. *Rape: Challenging Contemporary Thinking*. Willan Publishing, 2009, s. 74-98. ISBN 978-1-84392-520-0.

⁹¹ ibid.

⁹² Events vs. Issues

⁹³ KITZINGER, Jenny. Rape in the media. In: HORVATH, Miranda a Jennifer BROWN. *Rape: Challenging Contemporary Thinking*. Willan Publishing, 2009, s. 74-98. ISBN 978-1-84392-520-0.

⁹⁴ O'HARA, Shannon. Monsters, playboys, virgins and whores: Rape myths in the news media's coverage of sexual violence. *Language and Literature*. 2012, (21), 247-259.

⁹⁵ O'HARA, Shannon. Monsters, playboys, virgins and whores: Rape myths in the news media's coverage of sexual violence. *Language and Literature*. 2012, (21), 247-259.

⁹⁶ Rape culture = prostředí, ve kterém je znásilnění a jiné sexuální násilí normalizováno a omlouváno společností i populární kulturou

⁹⁷ CUSMANO, Danielle. Rape Culture Rooted in Patriarchy, Media Portrayal, and Victim Blaming. *Writing Across the Curriculum*. 2018, (30).

normalizuje nejen ve zpravodajství, ale i v uměleckých formátech jako jsou různé filmy nebo texty písní. Jde konkrétně třeba o naznačování, že ne nutně neznamená ne. Dále podle Cusmano média často vystavují nebo vykreslují ženy jako sexuální objekty, čímž problém opět prohlubují.⁹⁸

2.1 Sociální sítě, veřejné diskuze a victim blaming

Negativům sociálních sítí a médií se věnuje například výzkum Jacoba Amedie.⁹⁹ Ačkoliv sociální sítě vznikly zejména pro jednodušší komunikaci a sdílení informací a nepochybně znamenají v komunikační oblasti přínos, studie prokazují i negativní vliv na jejich uživatele v podobě sociální izolace nebo absence sebekontroly v internetové diskuzi.¹⁰⁰ Současně výzkum Jacoba Amedie z roku 2015 ukazuje, že lidé mají na internetu větší pocit volnosti při zveřejňování často zraňujících komentářů či příspěvků a současně jim sociální sítě umožňují vystupovat pod změněnou či vymyšlenou identitou a cítit tak větší anonymitu a současně menší zodpovědnost za vlastní výroky.¹⁰¹

Právě tento negativní aspekt sociálních sítí s obviňováním oběti v online prostoru velmi souvisí. Ke zpravodajským příspěvkům se v mnoha případech může vyjádřit naprosto kdokoliv, ať už na sociálních sítích nebo ve veřejné diskuzi. Výroky obviňující oběť jsou přitom obdobné jako v kapitolách výše – stručně řečeno, komentující hledají možnosti, jak si za sexuální útok mohla oběť sama, případně hledají důvody, proč za něj útočník nemohl. Podle výzkumu Kristen L. Zaleski je podobných vyjádření na sítích dopouští zhruba polovina komentujících uživatelů.¹⁰²

⁹⁸ ibid.

⁹⁹ AMEDIE, Jacob. *The Impact of Social Media on Society*. Santa Clara, 2015. Santa Clara University.

¹⁰⁰ ibid.

¹⁰¹ ibid., 99.

¹⁰² ZALESKI, Kristen L., Kristin K. GUNDERSEN, Jessica BAES, Ely ESTUPINIAN a Alyssa VERGARA. Exploring rape culture in social media forums. *Computers in Human Behavior*. 2016, (63), 922-927.

Za obviňováním oběti v online prostoru často navíc nestojí snaha vyjádřit vlastní názor, ale pokus šokovat či provokovat jiné uživatele. Záměrnou provokaci lze označit jako trolling, přičemž podle studie Jasona Whitinga lze uživatele takového charakteru brát jako narcisty či psychopaty. Reálně je ale takových komentujících na sítích relativně málo, nicméně obvykle využívají veřejných fór mnohem více než běžný uživatel, jsou tedy i více vidět a jejich příspěvky mají za následky například strach či zvýšenou agresi.¹⁰³

Dále se objevují případy, kdy ohrožení neplyne jen z obviňování oběti ale i přímých sexuálních útoků v online prostoru. Agresoři se na internetu často dopouští stalkování oběti, vyhrožování, obtěžování skrze zprávy či dokonce zveřejňují různými způsoby získané intimní záběry obětí. Opět se v tomto směru prolíná představa internetu jako nereálného anonymního prostoru, kde ke skutečným zločinům nedochází nebo nejsou takovým ohrožením jako v reálném světě. I v online prostoru lze ale oběti psychicky, sociálně či ekonomicky ublížit. A právě i na internetu a sociálních sítích jsou častěji oběťmi sexuálního násilí ženy.¹⁰⁴

Ačkoliv se obviňování oběti v online prostoru vyskytuje poměrně často - stejně jako jiné škodlivé chování na internetu – mají sociální sítě v oblasti sexuálního násilí i pozitivní roli. Například Meenakshi Gigi Durham v tomto směru odkazuje konkrétně na hnutí #MeToo, v rámci něhož se vlna odsuzující sexuální násilí a obtěžování zvedla právě i na sociálních sítích. A i přestože podobné články upozorňující na konkrétní případy lákají také komentující, kteří oběti obviňují, dokáží současně přitáhnout komentující, kteří čin odsuzují. Navíc zvedají povědomí o sexuálním násilí a můžou obětem jiných činů pomoci se získáním odvahy další případy nahlásit.¹⁰⁵

2.1.1 Veřejné diskuze a spirála mlčení

V souvislosti s veřejnými diskuzemi či posty a komentáři na sociálních sítích je nutno uvést, že obvykle nereprezentují názor většinové populace. Lidé, kteří totiž v diskuzi nenajdou dostatek zástupců svého názorového spektra, obvykle sami následně vůbec nekomentují.¹⁰⁶

¹⁰³ WHITING, Jason, Jessica BAES, Jaclyn D. CRAVENS-PICKENS a Alyssa Banford WITTING. Online Blaming and Intimate Partner Violence: A Content Analysis of Social Media Comments. *The Qualitative Report*. 2019, **24**(1), 78-94.

¹⁰⁴ JANE, Emma A. Online Abuse and Harassment. *The International Encyclopedia of Gender, Media, and Communication*. 2020.

¹⁰⁵ DURHAM, Meenakshi Gigi. *MeToo: The Impact of Rape Culture in the Media*. Polity Press, 2021. ISBN ISBN-13: 978-1-5095-3519-4.

¹⁰⁶ DUNCAN, Megan, Ayellet PELLED, David WISE, Shreenita GOSH, Yangliang SHAN, Mengdian

Aby tak uživatel zanechal komentář, musí mít jednak dostatečně silný názor a současně musí prostředí diskuze s jeho názorem z určité části souhlasit. Z veřejných diskuzí se pak často stává homogenní prostředí, kde větší množství lidí zastává stejný názor.¹⁰⁷

Teorie Spirály mlčení socioložky Elisabeth Noelle-Neumann¹⁰⁸ se tak odráží na sociálních sítích i ve veřejných diskuzích u zpravodajských médií. Podle výzkumu Keitha Hamptona bývá navíc tento jev na internetu ještě silnější než v běžném životě.¹⁰⁹ Z analýzy totiž vyplývá, že například kontroverzní politická témata by 40 procent respondentů řešilo doma s rodinou, na sociálních sítích ale pouze 14 až 16 procent z nich. Stejně tak si jen pouze pětina respondentů myslí, že by při diskuzi vážnějších témat na internetu našli stejně názorově zaměřené uživatele. Následně tedy téma ve veřejném prostoru raději neřeší.¹¹⁰ Eun-Ju Lee pak v této souvislosti poukazuje na závažnější problém, a to je fungování médií a jejich čtení uživatelem na základě veřejných diskuzí.¹¹¹ Podle jejího výzkumu, který uskutečnila v Jižní Koreji, si diskuze pod článkem alespoň částečně přečte přes 80 procent uživatelů. Obvykle přitom pak nedochází pouze ke zjištění názoru jiných lidí, ale zejména k úpravě názoru vlastního a vůbec způsobu, jak následně celý zpravodajský článek vnímají. Pro některé uživatele totiž tvoří komentáře součást zpravodajského příspěvku a vnímají obojí jako související celek. Názorové spektrum v diskuzi je pak čtenáři považováno za platné ve společnosti obecně.¹¹²

2.2 Případy související se sexuálním násilím v České republice

Podle analýz webu Tojervnost.cz bylo v roce 2023 nahlášeno v České republice na policii 535 znásilnění.¹¹³ 232 znásilnění se loni podařilo policistům objasnit a celkem stíhali 266

ZHENG a Doug MCLEOD. Staying silent and speaking out in online comment sections: The influence of spiral of silence and corrective action in reaction to news. *Computers in Human Behavior*. 2020, (102), 192-205.

¹⁰⁷ ibid.

¹⁰⁸ Tendence neříkat nebo nezveřejňovat vlastní názor bez jistoty, že je většinově sdílen. Veřejně je tak obvykle sdílen jedno stanovisko a jeho odpůrci na něj nereagují. I v případech, kdy jsou zastánci hlášeného názoru v menšině, veřejně jsou více vidět a působí jako většina. Nerozhodní jedinci se pak často připojují k této zdánlivě názorově dominantní skupině.

¹⁰⁹ HAMPTON, Keith, Lee RAINIE, Weixu LU, Maria DWYER, Inyoung SHIN a Kristen PURCELL. Social Media and the Spiral of Silence. *Pew Research Internet Project*. 2014.

¹¹⁰ ibid.

¹¹¹ LEE, Eun-Ju. That's Not the Way It Is: How User-Generated Comments on the News Affect Perceived Media Bias. *Journal of Computer-Mediated Communication*. 2012, (18), 32-45.

¹¹² ibid.

¹¹³ Domácí a genderově podmíněné násilí v ČR. In: *Www.tojervnost.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.tojervnost.cz/wp-content/uploads/2023/08/Domaci-a-genderove-podminene-nasili-v-CR.pdf>

osob, z toho tři ženy. Od roku 2021 se navíc počty hlášených znásilnění v České republice navyšují.¹¹⁴ Podle policejních statistik to ale neznamená, že se obecně zvyšují počty znásilnění. Specificky u sexuálního násilí totiž oběti čin nahlašují i s delším časovým odstupem. K aktuálně spáchaným znásilněním se tak přidávají hlášení činů z minulosti. Podobně jako případy znásilnění se v oblasti mravnostní kriminality v roce 2023 navýšily i počty hlášených případů pohlavního zneužití, svádění k pohlavnímu styku nebo kuplířství.¹¹⁵

Neziskové organizace pomáhající obětem sexuálního násilí jako je Bez trestu nebo Profem často kritizují tresty, které v České republice pachatelé sexuálního násilí dostávají u soudu.¹¹⁶ Aplikace webu jaktrestame.cz¹¹⁷ ukazuje, že mezi roky 2016 a 2022 bylo v České republice za znásilnění odsouzeno 643 osob.¹¹⁸ Jde o odsouzené čistě za čin znásilnění, aniž by spáchali nějaký další trestný čin. Pouze 40 procent odsouzených dostalo u soudu nepodmíněný trest odnětí svobody. Nadpoloviční většina tak odešla od soudu s podmínkou, 11 procent z toho s podmínkou a stanoveným dohledem. Aplikace navíc ukazuje, že podmíněně potrestaní většinou nedostali ani vedlejší trest jako je zákaz činnosti nebo peněžitý trest, a to ve více než 85 procentech. Podmíněné tresty navíc mezi roky 2016 a 2022 dostávali nejčastěji podle aplikace i pachatelé sexuálního nátlaku, pohlavního zneužití nebo kuplířství. Podmínka byla nejčastějším trestem dokonce i v případě výroby a šíření dětské pornografie.¹¹⁹ Podle studie Jakuba Drápala je ale čin znásilnění v Česku trestaný nejpřísněji hned po vraždě.¹²⁰ A ačkoliv má každá evropská země trochu jiné přístupy soudů k sexuálnímu násilí a legislativu, české tresty se od ostatních příliš neliší. Výši trestů pak podle studie velice často kromě závažnosti samotného činu ovlivňuje trestní minulost pachatele. Podle Jakuba Drápala nicméně ze statistik vyplývá, že v případě prvopachatelů znásilnění je 1,5krát vyšší pravděpodobnost uvěznění než u prvopachatelů těžkého ublížení

¹¹⁴ Domáci a genderově podmíněné násilí v ČR. In: *Wwww.tojerovnost.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.tojerovnost.cz/wp-content/uploads/2023/08/Domaci-a-genderove-podminene-nasili-v-CR.pdf>

¹¹⁵ MORAVČÍK, Ondřej a Jakub VINČÁLEK. *Vývoj registrované kriminality v roce 2023*. Policie ČR, 2024.

¹¹⁶ Tvrdá data. *Bezrestu.cz* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.bezrestu.cz/tvrda-data>

¹¹⁷ Společný projekt doktorandů Právnické fakulty UK a datového žurnalisty iRozhlasu Jana Cibulky zaměřený na ukládání trestů v české justici.

¹¹⁸ Aplikace. *Jaktrestame.cz* [online]. [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: https://jaktrestame.cz/aplikace/#appka_here

¹¹⁹ Aplikace. *Jaktrestame.cz* [online]. [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: https://jaktrestame.cz/aplikace/#appka_here

¹²⁰ DRÁPAL, Jakub. Tresty za znásilnění jsou druhé nejpřísnější po vraždě. *Legal Data Hub*. 2023.

na zdraví.¹²¹

Podle analýzy Terezy Hendlové nebývají pachatelé znásilnění v Česku nebo čin samotný příliš často ani v médiích.¹²² Sexuální násilí je podle ní ve zpravodajských článcích prezentováno jako běžný společenský jev. Často se zmínky o něm nachází ve stručných přehledech kriminality bez hlubšího kontextu.¹²³ Zvýšenou pozornost ale média věnují sexuálnímu násilí podle Analýzy mediálního zobrazování genderově podmíněného násilí v případě, že se činu dopustil veřejně známý činitel.¹²⁴ Například v případě politiků naplňuje informování o takovém násilí hned několik zpravodajských hodnot – týkají se elitních osob, nesou prvek negativity a odkazují k již zaznamenanému chování vlivných mužů. Zpravodajství se navíc u takových kauz může zaměřit i na dopady činu na kariéru pachatelů. V tomto případě pak ovšem média často plní i funkci instituce, která čin znásilnění zpochybňuje.¹²⁵

Podle zjištění diplomové práce Anety Králové je pak v českém mediálním kontextu sexuální násilí často prezentováno jako selhání jednotlivce, nikoliv jako sociální problém.¹²⁶ Zlom, i když ne tolik patrný jako v zahraničí, znamenalo pro českou mediální scénu v souvislosti s tematikou sexuálního násilí i hnutí #MeToo. V tomto případě se zpravodajství zaměřilo zejména na vlivné nebo veřejně známé osobnosti.¹²⁷

Právě z tohoto důvodu se v českém mediálním kontextu v posledních letech objevilo několik případů sexuálního násilí, které novináři sledovali a informovali o nich rozsáhlejším způsobem a opakovaně. V této práci se konkrétně věnuji třem kauzám: soudu s bývalým poslancem Dominikem Ferim – kauza je následně mediálně označována jako Ferigate, obvinění psychiatra Jana Cimického a výroky o smyšlených znásilněních policejního prezidenta Martina Vondráška.

¹²¹ DRÁPAL, Jakub. Tresty za znásilnění jsou druhé nejpřísnější po vraždě. *Legal Data Hub*. 2023.

¹²² HENDLOVÁ, Tereza. Analýza mediálního diskurzu MF Dnes o znásilnění. In: *Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění*. Gender Studies, 2010, s. 24-35. ISBN 978-80-86520-31-5.

¹²³ *ibid.*

¹²⁴ APPELTOVÁ, Michaela, Alžběta MOŽIŠOVÁ a Lenka VOCHOCOVÁ. *Analýza mediálního zobrazování genderově podmíněného násilí* [online]. Praha: Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR, 2016 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Analyza-mediálního-zobrazování-genderově-podmíněného-násilí_FINAL.pdf

¹²⁵ *ibid.*

¹²⁶ KRÁLOVÁ, Aneta. *Reprezentace sexuálního násilí na českých zpravodajských serverech jako zdroj pro další zkoumání tématu*. Olomouc, 2020. Magisterská diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci.

¹²⁷ *ibid.*

2.2.1 Ferigate: Kauza bývalého poslance Dominika Feriho

Dominik Feri byl do konce května roku 2021 poslancem Poslanecké sněmovny České republiky, od 19. ledna do 31. května 2021 také místopředsedou Poslaneckého klubu TOP 09.¹²⁸ V květnu 2021 totiž článek redaktorů Alarmu a Deníku N informoval o svědectví žen, které měl Dominik Feri sexuálně obtěžovat či zneužít.¹²⁹ Článek konkrétně předkládá svědectví ze situací, kdy ženy čelily nevyžádanému sexuálně motivovanému chování nebo nátlaku. Další svědkyně popsaly, že si Dominik Feri vynutil pohlavní styk proti jejich vůli. Na policii dotyčné ale čin obvykle nehlásily mimo jiné i kvůli Feriho veřejné činnosti a funkci politika. První informace o případu tak skutečně pocházely až z článku Apoleny Rychlíkové a Jakuba Zelenky. Jedna z dívek například novinářům popsala, že byla na večírku v bytě a následně se sama ocitla s Dominikem Ferim v pokoji. Ten se měl tehdy dožadovat sexu, a když dívka odmítla, zatarasil dveře nočním stolkem. Následně měl i přes opakovaný nesouhlas s dívkou pohlavní styk a předtím jí nadával. Ve Feriho bytě trávila čas i další z obětí, opět tam s nimi byli i další lidé. Dominik Feri měl dívku nejdříve v pokoji osahávat i přes její nesouhlas, následně jí nabídl, že se může v bytě osprchovat. Ta se ovšem nedala zamknout a v průběhu sprchování tak k dívce přistoupil Dominik Feri, dožadoval se sexu, a i přes opakovaný nesouhlas dívky na něj i v tomto případě opět došlo.¹³⁰

Informaci o sexuálním zneužívání následně přebrala i další česká média. Přímou Dominik Feri vydal 25. května prohlášení, ve kterém nařčení ze sexuálního násilí označuje za lživá a zásadně je odmítá.¹³¹ Tvrzení žen, která média přinesla, částečně označuje neférové vedení předvolební kampaně. Následně uznává, že se v minulosti v některých situacích choval „nevhodně, nepatřičně či negentelmansky“. Současně pak ve svém prohlášení uvedl, že se tematice sexuálního násilí chce do budoucna věnovat, aby získala takovou pozornost, jakou si zaslouží.¹³² Téhož dne Dominik Feri složil svůj mandát v Poslanecké sněmovně ČR a rozhodl se nekandidovat ve volbách 2021. O tři dny později

¹²⁸ JUDr. Dominik Feri. *Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2017 – 2021* [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?id=6449&o=8>

¹²⁹ RYCHLÍKOVÁ, Apolena a Jakub ZELENKA. „Chování Dominika Feriho je veřejné tajemství.“ Ženy popsaly traumatizující zkušenosti s mladým politikem. *A2larm.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://a2larm.cz/2021/05/chovani-dominika-feriho-je-verejne-tajemstvi-zeny-popsaly-traumatizujici-zkusenosti-s-mladym-politikem/>

¹³⁰ *ibid.*

¹³¹ FERÍ, Dominik. *Prohlášení Dominika Feriho* [online]. 2021 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/prohlaseni-dominika-feriho-28618.html>

¹³² FERÍ, Dominik. *Prohlášení Dominika Feriho* [online]. 2021 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/prohlaseni-dominika-feriho-28618.html>

vystupuje i ze strany TOP 09.¹³³

V politické sféře vyvolala kauza rozporuplné ohlasy, a to samozřejmě i s ohledem na politické působení jednotlivých osob. V médiích se ale zpočátku objevovaly zejména vyjádření, která stranila Dominiku Ferimu. Například na webu Novinky.cz vychází jen pár dní po zveřejnění svědectví žen článek s titulkem „Že chce kluk dostat holku do postele? To je normální, nebudme pokrytci, zastal se Feriho Schwarzenberg“.¹³⁴ V článku pak zakladatel politické strany TOP 09 Karel Schwarzenberg uvádí, že je podezřelý, že média přinesla informaci o sexuálním obtěžování před říjnovými volbami do Poslanecké sněmovny. Následuje další vyjádření politika z TOP 09, senátora Tomáše Czernina, který zase považuje za zvláštní, že se oběti ozvaly s odstupem času a nešly na policii rovnou. Další spolustraníci pak většinou ocenili odstoupení Dominika Feriho z Poslanecké sněmovny. Dominika Feriho se následně zastal také tehdejší prezident Miloš Zeman.¹³⁵

Jak uvedl článek Alarmu a Deníku N, o chování Dominika Feriho se mělo všeobecně vědět už v době jeho studií. Proti tomu se ve svém vyjádření ohradil tehdejší děkan Právnické fakulty Univerzity Karlovy Jan Kuklík.¹³⁶ Ten ve svém stanovisku uvedl, že vedení fakulty nemělo o chování Dominika Feriho žádné informace, ani v tomto směru nedostalo žádný podnět.

V březnu 2022 pak začali policisté Dominika Feriho trestně stíhat pro čin znásilnění s tím, že by mu v případě odsouzení hrozil až desetiletý trest, protože byl zároveň stíhán i pro trestný čin spáchaný na dítěti (tehdy 17leté dívce).¹³⁷ V prosinci 2022 obžalovala Dominika Feriho státní zástupkyně ze dvou znásilnění a jednoho pokusu o znásilnění.¹³⁸ Bývalý poslanec se tehdy pro média vyjádřil, že soud vítá, protože bude moci předložit

¹³³ ČTK. Feri vystoupil z TOP 09. Vedení strany ho dopoledne vyzvalo, aby členství přerušil do vyšetření obvinění. *Irozhlas.cz* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/top-09-feri-preruseni-clenstvi_2105281138_cen

¹³⁴ BERANOVÁ, Klára. Že chce kluk dostat holku do postele? To je normální, nebudme pokrytci, zastal se Feriho Schwarzenberg. *Novinky.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-ze-chce-kluk-dostat-holku-do-postele-to-je-normalni-nebudme-pokrytci-zastal-se-feriho-schwarzenberg-40361536>

¹³⁵ *ibid.*

¹³⁶ KUKLÍK, Jan. Stanovisko děkana k informacím o chování bývalého studenta Dominika Feriho. In: *Prf.cuni.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.prf.cuni.cz/aktuality/stanovisko-dekana-k-informacim-o-chovani-byvaleho-studenta-dominika-feriho>

¹³⁷ JADRNÁ, Anna a Zuzana MACHÁLKOVÁ. Policie obvinila Dominika Feriho ze znásilnění. Exposlanec proti tomu podá stížnost. *Irozhlas.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dominik-feri-znasilneni-obvineni-policie_2203081111_ako

¹³⁸ PIKA, Tomáš. Státní zástupkyně obžalovala Feriho ze dvou znásilnění a jednoho pokusu o něj. *Irozhlas.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/feri-znasilneni-obzaloba_2212131322_zuj

důkazy dokládající jeho nevinu. Podle něj se totiž do té doby novináři opírali pouze o jednostranná vyjádření. To současně kritizovala i právní zástupkyně obětí Adéla Hořejší. Podle ní totiž média naopak často zveřejňovala pouze vyjádření Dominika Feriho a tím se dopouštěla viktimizace a nejednala v souladu se zákonem o obětech.¹³⁹

První jednání soudu v kauze Dominika Feriho bylo nařízeno na 14. února 2023 a 2. listopadu 2023 byl bývalý poslanec nepravomocně odsouzen ke třem letům vězení.¹⁴⁰ Dominik Feri se proti výsledku soudu na místě odvolal. K lednu 2024 předsedkyně soudního senátu Lenka Hájková dopsala rozsudek a rozeslala jej dalším stranám.¹⁴¹ Soudní jednání přitom provázely různé aspekty, které odborníci označovali za zastrašování obětí. Konkrétně hned při prvním jednání soudu 14. února 2023 Dominik Feri zveřejnil identitu jedné z obětí, která byla do té doby utajovaná. Advokátka obětí Adéla Hořejší na tuto skutečnost reagovala tím, že jde právě o zastrašování a že se podobného chování teď obávají i klientky, které čin nenahlásily. Další jména žen přitom vyvěsil před jednací síní i soud.¹⁴² Ačkoliv navíc nakonec Dominik Feri dostal trest blízko spodní hranici sazby, zejména proto, že měl do té doby čistý trestní rejstřík a od zločinů uběhla delší doba, v médiích soudkyně Lenka Hájková kritizovala jeho chování u soudu.¹⁴³ Podle ní se při výpovědích obětí hlasitě smál a u vypovídajících poškozených žen bylo navíc znát posttraumatické chování, které je poškodilo na delší časové období. Současně se soudkyně Lenka Hájková přiklonila k tomu, že neexistuje „dokonalá oběť“ a nebrala tak příliš v potaz argumenty Dominika Feriho, které spočívaly i v tom, že si ženy nepamatovaly, co na schůzce měly k pití.¹⁴⁴ Následně tříletý trest potvrdil 22. dubna 2024 i odvolací senát pražského městského soudu.¹⁴⁵

Právě kauza Dominika Feriho je považována za průlom související s MeToo v České

¹³⁹ *ibid.*

¹⁴⁰ *Informace o řízení* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z:

https://infojednani.justice.cz/InfoSoud/public/search.do?type=spzn&typSoudu=os&krajOrg=VSECH_NY_KRAJE&org=OSPCHA03&cisloSenatu=14&druhVec=T&bcVec=119&rocnik=2022&spamQuesti on=23&agendaNc=CIVIL

¹⁴¹ JADRNÁ, Anna a Vít KUBANT. Rozsudek v kauze Feri je hotový, další odklad nebyl potřeba.

Exposlanec dostal tříletý trest. *Irozhlas.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dominik-feri-rozsudek-verdikt-soud-vezeni_2401251209_ako

¹⁴² BLAŽEK, Vojtěch. Feri zveřejnil jméno jedné oběti. Je to zastrašování, říká její

právnička. *SeznamZprávy* [online]. 2023 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-feri-zverejnil-jmeno-jedne-obeti-je-to-zastrasovani-rika-jeji-pravnicka-225718>

¹⁴³ HORÁK, Jan. Co Ferimu také přitížilo. Při výpovědích obětí se hlasitě smál, kritizovala

soudkyně. *Aktualne.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z:

<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/feri-soud-vypovedi/r~cc26f352796711eeba63ac1f6b220ee8/>

¹⁴⁴ *ibid.*

¹⁴⁵ BÁDAL, Marek a Jakub BARTOSZ. Feri půjde na tři roky do vězení. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-soud-projednava-feriho-odvolani-40468734>

republice. Neodráží se to přitom jenom v názorových rubrikách českých médií, ale za „vstup MeToo do Česka“ považuje kauzu i zahraniční médium *Balkan Insight*.¹⁴⁶ V něm se autor Tim Gosling věnuje mimo jiné právě kritice reakcí politiků na zveřejněná svědectví žen, ale obecně i přístupu české společnosti k sexuálnímu násilí. Až do kauzy Dominika Feriho se totiž Česká republika vlně MeToo snažila spíše vyhnout, případně ji zesměšnit.¹⁴⁷ A právě tato kauza znamenala zlom také podle českých komentátorů. Například podle Jakuba Zelenky, který napsal názorový článek pro E15, se od obvinění Feriho až po jeho rozsudek společnost názorově posunula a ačkoliv zpočátku jen málokdo chápal svědectví obětí, ke konci kauzy už jim z jeho pohledu rozumělo více lidí.¹⁴⁸

2.2.2 Politici a sexuální násilí

Podle Pauline Cossette a Stephen C. Craiga to bylo opět právě hnutí MeToo, které odhalilo sexuální násilí řady veřejně známých osobností včetně politiků.¹⁴⁹ Podle autorů se různé skandály objevovaly už dříve. Jako příklad uvádí Billa Clintona a Moniku Lewinsky. I když v tomto případě nešlo vyloženě o sexuální násilí, stále podle autorů mohla aféra těchto dvou pohnout politickými aktivitami tehdejšího prezidenta. Závažnější obvinění pak padala kolem osoby amerického politika Alcee Hastिंगse. Ten v roce 2014 zaplatil odškodné zaměstnankyni, které se proti její vůli dotýkal a vyhrožoval jí ztrátou práce. Šlo přitom o jeho poslední takový skandál a podobných věcí se dopouštěl i v minulosti. Autoři dále zmiňují i kauzy kolem Donalda Trumpa. V době jeho kampaně v roce 2016 se například objevily informace, že měl přicházet do převlékárny mezi účastnice soutěže krásy, na což měl podle svých slov nárok, protože „mu to tam patří“. Právě v rámci hnutí MeToo pak začaly vycházet na světlo informace o řadě dalších amerických politiků. Konkrétně šlo o sexuální obtěžování ze strany senátora Al Frankena, kongresman Ruben Kihuen byl obviněn se sexuálního obtěžování hned několika ženami a stejně tak kongresman Blake Farenthold, u kterého oběti zmiňovaly i slovní napadení.¹⁵⁰ Podle studie Nathaniela Schremerhorna bylo

¹⁴⁶ GOSLING, Tim. CZECHIA TESTED BY ITS #METOO MOMENT. *Balkan Insight* [online]. 2021 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://balkaninsight.com/2021/07/26/czechia-tested-by-its-metoo-moment/>

¹⁴⁷ *ibid.*

¹⁴⁸ ZELENSKA, Jakub. Feri nezměnil společnost jako poslanec, ale jako sexuální predátor. *E15* [online]. 2023 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/nazory-a-analyzy/feri-nezmenil-spolecnost-jako-poslanec-ale-jako-sexualni-predator-1411401>

¹⁴⁹ COSSETTE, Paulina a Stephen C. CRAIG. *Politicians Behaving Badly Men, Women, and the Politics of Sexual Harassment*. Routledge, 2019.

¹⁵⁰ COSSETTE, Paulina a Stephen C. CRAIG. *Politicians Behaving Badly Men, Women, and the*

od roku 2017 (do doby vydání studie v roce 2023) obviněno ze sexuálních deliktů kolem 90 amerických politiků.¹⁵¹ Většinou se za ně ale postavila jejich strana. Podle autorů je tato reakce obvyklá zejména u republikánů, u kterých je podle nich dokázáno, že více věří mýtům kolem znásilnění a nedávají sexuálnímu násilí velkou váhu. I výzkum Schermerhorna ukazuje na to, že v mnoha politických stranách převládá zakořeněný názor, že muži dominují nad ženami a případné sexuální delikty tak nejsou brány vážně. Stejně tak je to podle studie i názor mnoha voličů.¹⁵²

Podobné závěry mají i Cossette a Craig. Podle nich voliči často nehledí na skandály politiků jakéhokoliv druhu, a pokud ano, tak je spíše odradí korupční jednání, než kauzy spojené se sexuálním násilím.¹⁵³ Současně je častým politickým krokem svěst odhalení jakéhokoliv skandálu na politickou kampaň mířenou proti určitému jedinci či celé straně, případně skandál zneužít ve svůj prospěch typu „negativní kampaň je také kampaň.“ Dále podle autorů politici těchto kauz využijí k napravení svého obrazu před veřejností. Současně se v případě politiků často objevuje zpochybňování pravdivosti tvrzení oběti kvůli významnému postavení obviněného.¹⁵⁴ Podle Christiana von Sikorski a Melanie Saumer jsou to často právě případy sexuálního násilí ze strany politických činitelů, které oběti hlásí s časovým odstupem zejména kvůli strachu z nedůvěry okolí.¹⁵⁵ V těchto případech se totiž victim blaming vyskytuje o to častěji, protože jde o veřejně známé osobnosti a obvykle se tedy kauze věnují média, takže příběh oběti je tak vystaven široké veřejnosti. Právě v případech sexuálního násilí ze strany politiků se pak často objevují názory, že oběť k činu přispěla, či jej dokonce vyžadovala nebo že s obviněním přišla v době politické kampaně a udělala to schválně a s jasným účelem. Cíle oběti jsou pak podle části společnosti takové, že touží po penězích, po pozornosti nebo chce veřejně známého politika očernit v očích veřejnosti.¹⁵⁶

Politics of Sexual Harassment. Routledge, 2019.

¹⁵¹ SCHREMERHORN, Nathaniel E.C., Theresa K. VESCIO a Kathrine A. LEWIS. Hegemonic Masculinity Predicts Support for U.S. Political Figures Accused of Sexual Assault. *Social Psychological and Personality Science*. 2023, (14), 475-486.

¹⁵² ibid.

¹⁵³ COSSETTE, Paulina a Stephen C. CRAIG. *Politicians Behaving Badly Men, Women, and the Politics of Sexual Harassment*. Routledge, 2019.

¹⁵⁴ ibid.

¹⁵⁵ SIKORSKI, Christian von a Melanie SAUMER. Sexual Harassment in Politics. News about Victims' Delayed Sexual Harassment Accusations and Effects on Victim Blaming: A Mediation Model. *Mass Communication and Society*. 2020, (24), 259-287.

¹⁵⁶ ibid.

2.2.3. Kauza psychiatra Jana Cimického

Jan Cimický působil od roku 1972 do roku 1996 jako lékař Psychiatrické léčebny v Bohnicích, většinu toho času jako primář. Následně otevřel vlastní praxi - Centrum duševního zdraví Modrá laguna. Zabýval se přitom zejména vlivem umění na jedince nebo obranou proti stresovému selhání. Současně se stal také členem francouzské a italské psychiatrické společnosti.¹⁵⁷

Na konci října 2021 uvedla herečka a zpěvačka Jana Fabiánová na sociální síti jako reakci na záměr prezidenta Miloše Zemana předat Janu Cimickému medaili za zásluhy I. stupně, že ji psychiatr sexuálně napadl.¹⁵⁸ Konkrétně v příspěvku uvedla, že „sexuální predátor, který se desítky let schovává za lékařský titul, by neměl získat ocenění za zásluhy v naší zemi“. Jan Cimický sice toto nařčení odmítl, nicméně následně se začaly médiím hlásit další poškozené ženy. I ty uváděly své zkušenosti se sexuálním napadením ze strany Cimického, často k němu mělo podle obětí dojít třeba před třiceti lety. Ženy pak pro média uvedly, že čin nehlásily, protože měly obavu, že nařčením psychiatrických pacientek proti renomovanému primáři by nikdo nevěřil. Kromě pacientek Cimického se přihlásila také třeba moderátorka České televize Martina Vrbová Hynková, kterou podle jejích slov psychiatr sexuálně napadl, když se s ním setkala pracovně.¹⁵⁹

Kriminalisté navrhli Jana Cimického obžalovat v říjnu 2022 ze znásilnění a vydírání pacientek v celkem 28 případech. Policisté médiím sdělili, že měl psychiatr znásilňovat ženy od roku 1980 do roku 2016. I v tomto případě se Jan Cimický proti tvrzením bránil a zpochybnil policejní postupy.¹⁶⁰ Státní zastupitelství ovšem návrh obžaloby vrátil k došetření. Kriminalisté měli zohlednit zejména to, zda nejsou některé činy již promlčené. Policie zároveň zveřejnila výzvu, aby se přihlásily i další poškozené ženy. Státní zástupce následně Jana Cimického obžaloval v září 2023 a to ze čtyř znásilnění a 35 případů vydírání.¹⁶¹

¹⁵⁷ Jan Cimický životopis. In: *Databáze knih* [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/jan-cimicky-2045>

¹⁵⁸ STRNADOVÁ, Tereza. „Ruce na prsou, jazyk v puse. Byl to šok.“ Další ženy obviňují psychiatra Cimického ze sexuálního obtěžování. *Hospodářské noviny* [online]. 2021 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66992990-bdquo-ruce-na-prsou-jazyk-v-puse-byl-to-sok-lldquo-dalsi-zeny-obvinuji-psychiatra-cimickeho-ze-sexualniho-obtezovani>

¹⁵⁹ *ibid.*

¹⁶⁰ ČTK. Policie navrhla obžalovat Cimického, ve 28 případech měl znásilňovat a vydírat ženy. *Aktuálně.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/police-navrhla-obzalovat-cimickeho-z-28-znasilneni-a-vydira/r~d70ec6de454f11eda873ac1f6b220ee8/>

¹⁶¹ ČTK. Čtyři znásilnění a 35 případů vydírání. Státní zástupce obžaloval psychiatra Cimického. *Irozhlas.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/zpravy->

Soud s Janem Cimickým měl původně začít v listopadu 2023 a to i přesto, že Cimický žádal o odročení kvůli svému zdraví. Koncem října totiž skončil po intoxikaci léky v nemocnici. Nakonec se soudní líčení přesunulo na leden 2024 kvůli nemoci předsedy senátu soudu.¹⁶² První líčení proto začalo 4. ledna 2024. Státní zástupkyně Martina Adámková u soudu popsala 39 konkrétních případů, kdy Cimický poškozené ženy osahával a nutil je k pohlavnímu styku. Oběti byly obvykle pacientky psychiatra nebo k němu docházely na terapie. Šlo ale i o studentky psychologie nebo ženy, které se s Cimickým setkaly pracovní. Podle obžaloby se navíc řada obětí nemohla sexuálním útokům bránit, jelikož byly pod vlivem utlumujících léků nebo ke zneužití došlo při akupunktuře, kdy měly ženy omezenou hybnost.¹⁶³

U dalšího líčení 16. ledna 2024 pak bývalý ředitel Psychiatrické léčebny Bohnice Zdeněk Bašný uvedl, že Cimického v roce 1996 vyhodil právě kvůli podezření ze sexuálního obtěžování.¹⁶⁴ Další svědectví přinesla i sexuoložka a psychoterapeutka Hana Fifková, které se ženy se sexuálním obtěžováním ze strany Cimického svěřily už v minulosti. Žádná oběť ale tehdy nebyla ochotná věc ohlásit. S konkrétním, dvacet let starým, případem napadení nezletilé pacientky, která se následně odmítla nadále léčit, přišla také psychiatrička Hana Papežová. Současně u soudu zazněly psychiatrické posudky na Jana Cimického. Podle psychiatra Jakuba Šimka obžalovaný netrpí žádnou závažnou duševní poruchou, nicméně vykazuje narcistní poruchu osobnosti – tedy prosazuje své cíle na úkor druhých a má snížené schopnosti vcítění se do druhých lidí. U soudu navíc svědčili i bývalí novináři Nina Kodymová a Lukáš Bulín, kteří chtěli téma sexuálního násilí ze strany Cimického zpracovávat nebo částečně zpracovali už v minulosti. Lukáše Bulína ale od zveřejnění odrazovali kolegové, Nina Kodymová pak čelila vyhrožování.¹⁶⁵

Soudního líčení 22. února 2024 se obžalovaný Jan Cimický nezúčastnil a jednání se

domov/jan-cimicky-znasilneni-soud-obzaloba_2309041515_elev

¹⁶² JADRNÁ, Anna a Marie VESELÁ. Soud s Cimickým se odkládá na leden. Psychiatr čelí obžalobě ze čtyř znásilnění a 35 případů vydírání. *Irozhlas.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jan-cimicky-znasilneni-soud-obzaloba_2309041515_elev

¹⁶³ GAVRINĚV, Vojtěch. „Důkazy jsou nesporné“. Žalobkyně chce pro Cimického tři roky vězení. *Seznam Zprávy* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-obzaloba-cimickeho-detailne-popisuje-jak-nutil-pacientky-aby-ho-uspokojily-242969>

¹⁶⁴ GAVRINĚV, Vojtěch. Narcis s nízkou mírou empatie, popsal Cimického znalec. *Seznam Zprávy* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-u-soudu-s-cimicky-m-vypovidaji-svedci-sef-bohnic-popsal-proc-ho-vyhodil-243769>

¹⁶⁵ GAVRINĚV, Vojtěch. Narcis s nízkou mírou empatie, popsal Cimického znalec. *Seznam Zprávy* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-u-soudu-s-cimicky-m-vypovidaji-svedci-sef-bohnic-popsal-proc-ho-vyhodil-243769>

odehrávalo bez přítomnosti veřejnosti.¹⁶⁶ Soudce totiž vyslychal mimo jiné i oběti Jana Cimického a veřejnost vyloučil z důvodu zachování mravnosti a dalších důležitých zájmů svědků. Státní zástupkyně Martina Adámková po jednání médiím potvrdila, že požaduje pro Cimického tři roky ve věznici s ostrahou.¹⁶⁷

Zdravotní personál z Cimického soukromé praxe Modrá laguna u soudního jednání 29. února 2024 vypověděl, že žádné nevhodné náznaky psychiatra směrem k pacientkám nezaznamenal.¹⁶⁸ Konkrétně soud vyslychal dvě zdravotní sestry – Štěpánku Galovou, která v Modré laguně pracuje od roku 2014 a Janu Kunzovou, která tam pracovala mezi lety 2002 a 2012. Podle obžaloby mělo přitom v této době k sexuálnímu obtěžování pacientů docházet. Jan Cimický opakovaně vinu odmítl.¹⁶⁹ Při dalším hlavním líčení 2. dubna 2024 pokračoval výslech svědků neveřejně.¹⁷⁰ O dva týdny později, 16. dubna 2024, následně soud vyslychá kolegyně Jana Cimického z centra Modrá laguna. Obě ženy vyjádřily podporu psychiatrovi a vyloučily, že by na pracovišti mohlo k sexuálnímu obtěžování dojít. Jedna z nich popsala, že i dveře od ordinace zůstávají obvykle při terapii otevřené a zavírají se pouze na žádost klienta. Nicméně podle obžaloby začaly obě svědčící ženy pracovat na klinice až po roce 2000 a tedy poté, co se řada popsanych činů již odehrála.¹⁷¹ Soud s Janem Cimickým bude následně pokračovat výslechem poškozených žen, těch je celkem 39.¹⁷² Všechny ženy se rozhodly vypovídat za zavřenými dveřmi. Médiím o líčení podala zprávy jedna z poškozených moderátorka Martina Hynková Vrbová. Podle jejího vyjádření se ji obhajoba snažila znevěrohodnit a dotazovala se třeba i na to, zda při napadení ze strany Jana Cimického řekla jasné „ne“.¹⁷³ Další vývoj kauzy (po 24. 4. 2024) tato práce nezohledňuje.

¹⁶⁶ GAVRINĚV, Vojtěch. „Z důvodu zachování mravnosti.“ Cimického soudí za zavřenými dveřmi. *Seznam Zprávy* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-soud-s-cimickym-pokracuje-vyslechem-svedku-kolegu-psychiatra-246371>

¹⁶⁷ *ibid.*

¹⁶⁸ KUBANT, Vít. Zdravotní sestry psychiatra Cimického si ničeho nevšimly. Obžaloba z té doby ale popisuje 14 skutků. *Irozhlas* [online]. 2024 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zdravotni-sestry-psychiatra-cimickeho-si-niceho-nevsimly-obzaloba-z-te-doby-ale_2402291114_vtk

¹⁶⁹ *ibid.*

¹⁷⁰ ČTK. Soud bude dnes případ Cimického projednávat neveřejně. *Ceskenoviny.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/soud-bude-dnes-pripad-cimickeho-projednavat-neverejne/2499982>

¹⁷¹ VESELÁ, Marie. ‚Něco takového si neumím představit.‘ Kolegyně z Modré laguny se u soudu zastaly Cimického. *Irozhlas.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/neco-takoveho-si-neumim-predstavit-kolegyne-z-modre-laguny-se-u-soudu-zastaly_2404161051_cen

¹⁷² *ibid.*

¹⁷³ VACULÍK, Radim. Řekla jste jasné ne? Hynková popsala, jak probíhal výslech u soudu s Cimickým. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi->

2.2.4 Lékaři a sexuální násilí

Podle Jamese DuBoise je sexuální násilí lékařů vůči pacientům celosvětově poměrně rozšířené a sexuální delikty patří ve zdravotnickém oboru mezi běžný důvod k disciplinárnímu řízení či ztrátě zaměstnání.¹⁷⁴ DuBois ve své studii započítává i případy konsenzuálního styku pacienta s lékařem, nicméně podle něj jde často o zneužití situace ze strany odborníků, jelikož pacienti nebývají obvykle v dobrém psychickém stavu. Mezi další časté delikty podle něj patří také masturbace v přítomnosti pacientů, znásilnění nebo sodomie. Současně jsou podle DuBoise tyto činy málokdy hlášené, jelikož mají oběti strach z názoru společnosti i z obvinění osoby vyššího postavení, než jsou ony samy. Časté jsou také případy, kdy oběti přesně neví, zda šlo o zneužití nebo lékařský zákrok. Současně v případě, kdy oběti čin nahlásí, staví se nemocnice či jiná zdravotnická zařízení a instituce většinou na stranu dotyčného lékaře a tvrzení oběti zpochybňují.¹⁷⁵

Podle Natashy Mulvihill se lékaři řadí mezi skupinu takzvaných profesionálů. Tedy osoby, které jsou zaštitěny nějakou organizací, mají speciální znalosti a řídí se určitým kodexem.¹⁷⁶ Právě profesionálové mají pak obvykle ve společnosti dobrou pověst a vysoké procento lidí jim věří. Už proto je sexuální obtěžování ze strany lékařů pro oběť složitější, jelikož jde o hrubé narušení důvěry v jejich autoritu. Podle Mulvihill jsou to navíc často právě psychiatři, kteří se sexuálních deliktů na pacientech dopouští a v naprosté většině případů jsou to muži. Obvykle si totiž útočníci vybírají za oběť někoho zranitelného, což psychiatričtí pacienti bývají. Lze u nich navíc poměrně snadno zpochybnit pravdivost jejich tvrzení.¹⁷⁷ Dřívější případy ze zahraničí ale ukazují, že sexuální kontakt se svými pacienty má sedm až deset procent terapeutů.¹⁷⁸ Ne ve všech případech samozřejmě jde o styk proti vůli pacienta. Jsou nicméně zaznamenány případy, kdy lékaři pacienta zdrogovali kvůli

rekla-jste-jasne-ne-hynkova-popsala-jak-probihal-vyslech-u-soudu-s-cimickym-40469045#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=novinky.sznhp.box&source=hp&seq_no=7&utm_campaign=abtest245_nove_vyhledavaci_pole_varAA&utm_medium=z-boxiku&utm_source=www.seznam.cz

¹⁷⁴ DUBOIS, James M., Heidi A. WALSH, John T. CHIBNALL, Emily E. ANDERSON, Michelle E. EGGERS, Mobolaji FOWOSE a Hannah ZIOBROWSKI. Sexual Violation of Patients by Physicians: A Mixed-Methods, Exploratory Analysis of 101 Cases. *Sexual Abuse* [online]. 2019, (31), 503-523 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/1079063217712217>

¹⁷⁵ *ibid.*

¹⁷⁶ MULVIHILL, Natasha. Professional authority and sexual coercion: A paradigmatic case study of doctor abuse. *Social Science & Medicine* [online]. 2022, (305) [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953622003999>

¹⁷⁷ *ibid.*

¹⁷⁸ ILLINGWORTH, Patricia M.L. Patient-Therapist Sex: Criminalization and Its Discontents. *Journal of Contemporary Health Law and Policy*. 1995, (11), 389-416.

vynucení sexuálního styku, případně využili jiných metod, jako jsou například elektrošoky. Jsou ale státy, kde je vyloženě protiprávní jakýkoliv sexuální kontakt psychoterapeuta s pacientem kvůli pochybnosti o možnosti udělení souhlasu ze strany pacienta například kvůli jeho onemocnění.¹⁷⁹

Sexuální násilí ze strany lékařů je o to horším zločinem, jelikož jsou vázáni kodexy a svým pacientům mají primárně pomáhat. Například v USA je v Hippokratově přísaze dodnes zachována položka o zdržení se sexuálního kontaktu s pacienty.¹⁸⁰ Podobné pravidlo se pak objevuje i v kodexech většiny zdravotnických organizací. Vztah lékaře a pacienta by měl být totiž postavený na důvěře a to i přesto, že obvykle lékař mocensky nad pacientem převládá. Podle Jami Pereze přitom právě sexuální násilníci z řad lékařů vykazují poměrně vysoké procento recidivy (až 50 procent) a útoky častěji opakují. Umožňuje jim to právě i strach pacientů jejich činy nahlásit.¹⁸¹

2.2.5 Výroky policejního prezidenta Martina Vondráška o smyšlených znásilněních

7. srpna 2023 zveřejnil zpravodajský server Aktuálně.cz v rámci svého videopořadu Spotlight rozhovor moderátorky Lindy Bartošové s policejním prezidentem Martinem Vondráškem o kriminalitě v Česku a přístupu policistů k citlivým tématům.¹⁸² Zhruba v polovině rozhovoru přichází na řadu dotaz moderátorky, zda jsou policisté dostatečně vyškoleni na práci s oběťmi sexuálního násilí potažmo znásilnění. Podle odpovědi Martina Vondráška jsou, a situace v České republice se lepší. Navíc na odděleních, kde se násilná sexuální kriminalita vyšetřuje, zaměstnává Policie ČR obvykle minimálně jednu ženu. Současně Vondrášek uvedl, že je přesvědčen, že v 99 procentech případů vědí policisté přesně, jak s oběťmi zacházet, aby jim nezpůsobili další trauma. Následně ale sám uvádí: „Celou dobu přemýšlím, jestli to mám říci nebo nemám říci, ale asi mám. A doufám, že to nebude vytržené z kontextu. Velmi často ale velmi často je oznámení ženy o nějakém sexuálním násilí smyšlené. Velmi často. A je to dost často i vyšetřovací verzí. Musíme

¹⁷⁹ MULVIHILL, Natasha. Professional authority and sexual coercion: A paradigmatic case study of doctor abuse. *Social Science & Medicine* [online]. 2022, (305) [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953622003999>

¹⁸⁰ PEREZ, Jami. Keeping Sex out of the Doctor's Office: A California Proposal to Stop Patient Sexual Abuse Notes and Comments. *Whittier Law Review*. 2013, 137-160

¹⁸¹ *ibid.*

¹⁸² Spotlight Aktuálně.cz - Martin Vondrášek. In: *Video.aktualne.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/spotlight/spotlight-aktualnecz-martin-vondrasek/r~f95c65d832b211eea9eeac1f6b220ee8/r~5c3c43e8351611eeba5b0cc47ab5f122/>

prověřit, že to co ta žena říká, je pravda. Mně se to stalo v mé osobní praxi minimálně dvakrát“.¹⁸³ Následně po zásahu moderátorky policejní prezident potvrzuje, že jde o minimum případů, ale policisté je stále musí zohledňovat.

V médiích se po odvysílání tohoto dílu pořadu Spotlight objevila řada článků reagujících nebo popisujících právě tvrzení Martina Vondráška o smyšlených znásilněních. Různé online zpravodajské portály přinesly hned v nejbližších dnech informace o další reakci policejního prezidenta. Přímo na webu Aktuálně.cz se doplnění dalšího vysvětlení výroku objevilo hned druhý den po zveřejnění videopořadu, kde Martin Vondrášek uvedl, že tvrzení bylo sice nešťastně řečeno, nicméně také vytrženo z kontextu.¹⁸⁴ Současně se opírá o statistiky, kdy Vondrášek uvádí, že například v roce 2022 měla policie přes tisíc nahlášených případů znásilnění a 573 jich odložila, čili se skutek nestal. Proti tomu to tvrzení sehnali autoři článku vyjádření advokátního specialisty na oběti zneužívání Daniela Bartoně. Odložené vyšetřování znásilnění podle něj pouze znamená, že nejde o podezření z trestného činu, ne že se skutek nestal. Může jít totiž pouze o případy vyhodnocené mírněji než jako trestný čin, případně i o pochybení policistů.¹⁸⁵

¹⁸³ Spotlight Aktuálně.cz - Martin Vondrášek. In: *Video.aktualne.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/spotlight/spotlight-aktualnecz-martin-vondrasek/r~f95c65d832b211eea9eeac1f6b220ee8/r~5c3c43e8351611eeba5b0cc47ab5f122/>
Čas videa 19m 30s

¹⁸⁴ DOUBRAVOVÁ, Barbora a Vojtěch ŠTĚPÁN. Policejní prezident mírní své vyjádření o znásilnění. Nebylo šťastné, připustil. *Aktuálně.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vondrasek-vyjadreni-znasilneni/r~e9a40c4435d311eea3c0ac1f6b220ee8/>

¹⁸⁵ *ibid.*

Zakladatelka organizace Konsent Johanna Nejedlová se pak také proti vyjádření policejního prezidenta v médiích ohradila.¹⁸⁶ Nejen že jsou tvrzení o smyšlených znásilněních podle ní zavádějící, ale zároveň můžou ublížit obětem. Právě smýšlení o obětech sexuálního násilí jako o lhářích se totiž často důvodem, proč čin vůbec nenahlásí. A více než minimálnímu počtu křivých obvinění by se podle Nejedlové měla společnost zaměřovat na velké množství nenahlášených případů sexuálního násilí.¹⁸⁷ Ohledně možnosti posílení škodlivých stereotypů ve společnosti se vyjádřil také ministr vnitra Vít Rakušan. Podle něj taktéž nebylo tvrzení Martina Vondráška správné a nemělo zaznít. Následně se spokojil s omluvou policejního prezidenta.¹⁸⁸

2.2.6 Policisté a sexuální násilí

Police je jednou z hlavních složek při vyšetřování sexuálního násilí. Ve většině případů jí ale oběti čin nehlásí, často i z obavy z reakce policistů.¹⁸⁹ Kromě strachu z policejního vyšetřování jsou na vině nejčastěji mýty kolem znásilnění, zejména pak v případech, kdy oběť pachatele zná nebo s ním dokonce žije, případně pokud byla v době činu pod vlivem návykových látek. Právě i studie Jeffrey Jonese ukazuje, že nejčastěji ženy na policii čin neohlásí v případě, že jsou zaměstnané, mají drogovou minulost či mají k útočníkovi nějaký vztah. Současně se u části těch, které útok nehlásí, objevuje sexuální násilí i v jejich minulosti.¹⁹⁰

Právě víra policistů v různé mýty kolem znásilnění způsobuje, že s oběťmi, které

¹⁸⁶ GOLDBERGEROVÁ, Sára. Falešná obvinění ze znásilnění? Mnohem větší problém jsou nenahlášené případy, míní Johanna Nejedlová. *Czechcrunch* [online]. 2023 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://cc.cz/falesna-obvineni-ze-znasilneni-mnohem-vetsi-problem-jsou-nenahlasene-pripady-mini-johanna-nejedlova/>

¹⁸⁷ GOLDBERGEROVÁ, Sára. Falešná obvinění ze znásilnění? Mnohem větší problém jsou nenahlášené případy, míní Johanna Nejedlová. *Czechcrunch* [online]. 2023 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://cc.cz/falesna-obvineni-ze-znasilneni-mnohem-vetsi-problem-jsou-nenahlasene-pripady-mini-johanna-nejedlova/>

¹⁸⁸ STUHLÍKOVÁ, Lucie. Rakušan: Výrok policejního prezidenta nebyl správný a neměl zaznít. *Seznam Zprávy* [online]. 2023 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-rakusan-vyrok-policejního-prezidenta-nebyl-spravny-a-nemel-zaznit-235316>

¹⁸⁹ JONES, Jeffrey S., Carmen ALEANDER, Barbara N. WYNN, Linda ROSSMAN a Chris DUNNUCK. WHY WOMEN DON'T REPORT SEXUAL ASSAULT TO THE POLICE: THE INFLUENCE OF PSYCHOSOCIAL VARIABLES AND TRAUMATIC INJURY. *The Journal of Emergency Medicine* [online]. 2009, (36), 417-424 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0736467908000358?casa_token=ZhOA_uzU0ugAAAAA:gWUmhKvM943pXGIPqW-XGIKQmugm0ZFIJmB5E0NIYgjsimg72NcQkIXOTHdJKTo2Zxf6yKx2Fcl

¹⁹⁰ *ibid.*

přijdou čin nahlásit, jednají podle jejich různých charakteristik.¹⁹¹ Kredibilitu oběti pak zohledňují například podle toho, zda se jedná o ženy znásilněné partnerem nebo sexuální pracovnice. Policisté akceptující mýty o znásilnění také častěji činy posuzují podle podobnosti s „klasickým znásilněním“ nebo vinu z pachatele přesouvají na oběť. Jednání s obětí sexuálního násilí se pak často odvíjí podle názorů a domněnek konkrétního vyšetřujícího policisty.¹⁹²

Podle Jessicy Shaw je vyšetřování sexuálního útoku komplexní proces, který sestává ze dvou částí.¹⁹³ Jednak jde o část vyšetřovací a následně o předání výsledků vyšetřování žalobci. Podle studie Shaw se ale 73 až 93 procent znásilnění k žalobci vůbec nedostane a nejsou tedy ani dále řešena příslušnými orgány. Kromě již zmíněné víry v mýty o znásilnění hraje podle Shaw pro policisty roli i to, jak moc oběť spolupracuje, kolik je o útoku schopna sdělit informací, jestli dodá své kontaktní údaje nebo také věk oběti, přičemž policisté považují mladé a dospívající oběti za méně důvěryhodné.¹⁹⁴

Dalším problémem jsou v případě policejního vyšetřování smyšlená znásilnění a fakt, že není přesně doloženo, v jaké míře se křivá obvinění ze sexuálního násilí pohybují. Například podle Claire Ferguson a Johna Malouffa uvádí dvacet různých studií různé míry křivých obvinění v hlášení sexuálních útoků, a to v rozmezí od 1,5 procenta do 90 procent.¹⁹⁵ Zatímco některé studie tak uvádí mizivé množství křivých obvinění v oblasti sexuálních útoků nebo minimálně stejnou míru jako u jakýchkoliv jiných trestných činů, jiné popisují, že velká část hlášených znásilnění je nepravdivá a případy sexuálního násilí by tak měly být

¹⁹¹ O'NEIL, Erin Nicole. "Victim is Not Credible": The Influence of Rape Culture on Police Perceptions of Sexual Assault Complainants. *Justice Quarterly* [online]. 2019, (36), 127-160 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07418825.2017.1406977?casa_token=DMsIY4Pa5SYAAAAA%3AXrMkVMsejukNlrfLalvSL7WYnMPz56ZvY3t9HpTIXXMLYBqMwejZjC73LP_-cvBrXb8bvzTHHfF52Q

¹⁹² O'NEIL, Erin Nicole. "Victim is Not Credible": The Influence of Rape Culture on Police Perceptions of Sexual Assault Complainants. *Justice Quarterly* [online]. 2019, (36), 127-160 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07418825.2017.1406977?casa_token=DMsIY4Pa5SYAAAAA%3AXrMkVMsejukNlrfLalvSL7WYnMPz56ZvY3t9HpTIXXMLYBqMwejZjC73LP_-cvBrXb8bvzTHHfF52Q

¹⁹³ SHAW, Jessica, Rebecca CAMPBELL a Debi CAIN. The View from Inside the System: How Police Explain Their Response to Sexual Assault. *American Journal of Community Psychology* [online]. 2016, (58), 446-462 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/ajcp.12096>

¹⁹⁴ *ibid.*

¹⁹⁵ FERGUSON, Claire E. a John M. MALOUFF. Assessing Police Classifications of Sexual Assault Reports: A Meta-Analysis of False Reporting Rates. *Archives of Sexual Behavior* [online]. 2016, (45), 1185-1193 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-015-0666-2>

posuzovány skepticky. Podle Ferguson a Malouffa je problém právě v tom, že některé výzkumy posuzují nevyšetřená nebo neprokázaná znásilnění jako křivá obvinění a jiné nikoliv. Z jejich vlastní meta-analýzy, která zohledňuje právě i způsoby vedení studií a vyhodnocování získaných dat, pak vychází míra křivých obvinění v oblasti sexuálního násilí kolem pěti procent. A podle autorů by takové výsledky měly být více prezentovány, zejména pak policistům, aby se zlepšil přístup k obětem při vyšetřování a současně teoreticky i zvýšilo množství hlášených případů sexuálního násilí.¹⁹⁶

Právě kvůli sekundární viktimizaci a následnému dalšímu traumatu oběti se v posledních letech policisté různých zemí zaměřují na školení svých zaměstnanců v oblasti sexuální násilí a jeho vyšetřování.¹⁹⁷ Kromě odolnosti vůči mýtům kolem znásilnění se školení zaměřují i na správné vedení rozhovoru s oběťmi nebo na lepší porozumění traumatu obětí. Podle Karen McQueen a Jodie Murphy-Oikonen ne všechny studie ukazují, že se školení policisté přímo odráží v následném skutečném přístupu k obětem, nicméně minimálně je v posledních letech znát pozitivní trend ve zlepšování přístupu policistů. Lze tedy podle nich říct, že průběžná školení reakcím policistů na hlášené sexuální násilí pomáhají a tím současně pozitivně působí i na oběti. Změny v policejním vyšetřování totiž mohou přimět k hlášení sexuálních útoků více obětí než doposud.¹⁹⁸

¹⁹⁶ FERGUSON, Claire E. a John M. MALOUFF. Assessing Police Classifications of Sexual Assault Reports: A Meta-Analysis of False Reporting Rates. *Archives of Sexual Behavior* [online]. 2016, (45), 1185-1193 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-015-0666-2>

¹⁹⁷ MCQUEEN, Karen a Jodie MURPHY-OIKONEN. Responding to Sexual Assault: A Systematic Review of Police Training Interventions and Outcomes. *Crime & Delinquency* [online]. 2023 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/00111287231195763>

¹⁹⁸ *ibid.*

3. Metodologie

Sexuálním násilím, sekundární viktimizací a obviňováním oběti v mediální sféře se zabývají i dřívější výzkumy a analýzy. Konkrétně veřejným diskuzím se pak věnují některé z nich. Z těch zahraničních jde například o studii Megan Stubbs-Richardson, Nicole E. Rader a Artuha G. Cosbyho *Tweeting rape culture: Examining portrayals of victim blaming in discussions of sexual assault cases on Twitter*.¹⁹⁹ Jejich analýza příspěvků na sociální síti Twitter ukazuje, že uživatelé častěji oběť obviňují, než podporují. Stejně tak oběť častěji obviňují uživatelé, kteří mají větší počet sledujících a lze tak předpokládat, že se jejich názor dostane k většímu počtu lidí.²⁰⁰ Obdobné výsledky má i práce Ashima Suvarna, kdy jde opět o výzkum míry obviňování oběti na Twitteru.²⁰¹

V českém prostředí se studii veřejných komentářů věnují v posledních letech také vysokoškolské práce. Podobné téma zaměřené na obviňování oběti ve veřejných diskuzích zpracovávala Tereza Vlčková v diplomové práci *Komparativní analýza komentářů pod články o sexualizovaném násilí na českých zpravodajských online serverech*.²⁰² I z tohoto výzkumu vyplývá, že o oběti uživatelé častěji diskutují v negativním slova smyslu než v pozitivním. Současně ukazuje i na negativní komentáře související s tématy jako je feminismus nebo Istanbulská úmluva.

3.1. Záměr výzkumu

Výzkumná část této diplomové práce sestává ze dvou částí, přičemž jejich předmětem je stejné množství komentářů. Cílem je odhalit míru obviňování oběti v komentářích ve veřejných diskuzích pod zpravodajskými příspěvky tří různých online médií. Analýza se zaměřuje na celkem 21 různých diskuzí. Jde o devět diskuzí ke kauze Dominika Feriho, devět diskuzí ke kauze Jana Cimického a tři diskuze k článkům o výroku policejního prezidenta Martina Vondráška ke smyšleným znásilněním. V případě Dominika Feriho sleduje práce tři konkrétní momenty kauzy, přičemž ke každému z nich patří diskuze na

¹⁹⁹ STUBBS-RICHARDSON, Megan, Nicole E. RADER a Arthur G. COSBY. *Tweeting rape culture: Examining portrayals of victim blaming in discussions of sexual assault cases on Twitter*. *Feminism & Psychology*. 2018, (28), 90-108.

²⁰⁰ *ibid.*

²⁰¹ SUVARNA, Ashima, Grusha BHALLA, Shailender KUMAR a Ashi BHARDWAJ. *Identifying Victim Blaming Language in Discussions about Sexual Assaults on Twitter*. *SMSociety'20*. 2020, 156-163.

²⁰² VLČKOVÁ, Tereza. *Komparativní analýza komentářů pod články o sexualizovaném násilí na českých zpravodajských online serverech*. Praha, 2022. 153 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.

každém ze tří analyzovaných médií. Stejně je to i v případě kauzy Jana Cimického. Kromě míry obviňování oběti sleduje práce i výskyt mýtů o znásilnění v daných komentářích, případně další náležitosti vztahující se ke konkrétním kauzám. Cílem práce je nejen poukázat na výskyt victim blamingu, ale také jej vztáhnout k uživatelům diskuzí a sledovat jeho vývoj v čase kauzy. Dále práce rozebírá komentáře za pomoci sémiotické analýzy a zobrazuje mytologii rozšířenou mezi uživateli diskuzí.

3.2. Kvantitativní výzkum

Tato diplomová práce využívá v první řadě pro dosažení výsledků metodu kvantitativního výzkumu. Vzhledem k množství komentářů, které se pod diskuzemi vyskytují, jde podle Tomáše Trampoty a Martiny Vojtěchovské o ideální metodu, jak porovnat velké množství dat a popsat proměny v delším časovém horizontu.²⁰³ Podle Renáty Sedlákové je za pomoci kvantitativního výzkumu možné získat standardizovaná tvrdá data a kauzální vysvětlení.²⁰⁴ Právě z tohoto důvodu jsem se rozhodla využít pro účely práce výzkum kvantitativní, nikoliv kvalitativní – umožňuje totiž zohlednit velké množství dat a získat relevantní informace, které reprezentují populace výzkumných jednotek. Stejně tak zajišťuje větší reliabilitu výzkumu, tedy pravděpodobně by se k obdobným výsledkům dostaly i jiné analýzy na stejné či podobné téma. Kvantitativní výzkum jako takový nicméně slouží zejména k potvrzení či vyvrácení již stanovených a níže popsaných hypotéz.²⁰⁵ Výzkum této diplomové práce by se dal přesněji popsat jako kvantitativní obsahová analýza. Pracuje totiž zejména z obsahem jednotlivých komentářů a zkoumá četnost určitých, předem stanovených, jevů v nich. Podle Sedlákové jsou výsledky obsahové analýzy strukturované, a jelikož je ke všem přístupováno stejně, tak jsou i poměrně snadno ověřitelné.²⁰⁶ Obsahová analýza má nicméně i své limity. Zkoumaná data jsou totiž vždy závislá na interpretaci konkrétního výzkumníka. Teoreticky to znamená, že každý příjemce chápe to stejné sdělení vlastním způsobem a nelze zaručit, že jsou výsledná data obsahových analýz skutečně objektivní a lze je přijmout jako fakt. Současně obvykle obsahová analýza nereflakuje veškeré prvky obsažené ve zkoumaném textu, mohla by se tak zdát neúplná. Nicméně v případě vhodného uchopení dokáže obsahová analýza systematicky a strukturovaně zodpovědět kladené otázky.²⁰⁷

3.2.1. Výzkumné otázky a hypotézy

Podle Františka Ochrany je výzkumná otázka formulací vědeckého problému do podoby dotazu.²⁰⁸ Jde o cestu hledání odpovědi, kdy je cílem něco nového vyřešit. Výzkumná otázka

²⁰³ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

²⁰⁴ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Žurnalistika a komunikace. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

²⁰⁵ *ibid.*

²⁰⁶ *ibid.*, 202.

²⁰⁷ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Žurnalistika a komunikace. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

²⁰⁸ OCHRANA, František. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4200-0.

se obvykle zaměřuje na „bílé místo“, tedy nedostatečně prozkoumanou oblast. V případě, že je to pro výzkum vhodné, je dále možné formulovat i hypotézy.²⁰⁹

Podle Sedlákové hypotéza vyjadřuje očekávání o chování zkoumaného jevu. Je proto formulovaná na základě teoretických poznatků či zkušenostech výzkumníka.²¹⁰ Hypotézy jsou zejména pomocným nástrojem výzkumných prací vedoucím k vysvětlení. Obvykle shrnují dostupné vědění o problému, mají vnitřní logickou konzistenci a testují platnost teorií v daném oboru – ta se navíc může v průběhu času měnit. Hypotézy mohou být formulovány jako pouhý popis konkrétního jevu nebo slouží ke složitějšímu popsání ve vztahu k jevu jinému. Jednodušší hypotézy, vypovídající pouze o jednom jevu, nemohou odhalovat souvislosti a často proto nejsou považovány za plnohodnotné. Čím přesnější navíc hypotéza je, tím snadněji ji lze otestovat.²¹¹

Sedláková dále dělí hypotézy na teoretické a pracovní. Teoretické hypotézy jsou pro vědecké práce výchozí a formulují se na základě studia dosavadních vědeckých poznatků nebo stávajících teorií. Pracovní hypotéza se pak opírá o sebraná data a jejich operacionalizaci. Dále odlišuje ad hoc hypotézy, které vznikají až v průběhu zpracování dat a reagují na trend odhalený v šetření.²¹²

Pro účely svého výzkumu jsem se rozhodla pro kombinaci výzkumných otázek a hypotéz. Co se týče zkoumání victim blamingu ve veřejných diskuzích, stanovila jsem výzkumné otázky:

1. Jak často se ve veřejných diskuzích u analyzovaných zpravodajských příspěvků vyskytuje victim blaming?
2. Jaká je názorová skladba komentujících pod zpravodajskými příspěvky o soudním líčení s Dominikem Ferim, co se oběti týče?
3. Jaké je názorová skladba komentujících pod zpravodajskými příspěvky o obžalobě Jana Cimického, co se oběti týče?
4. Jaká je názorová skladba komentujících pod zpravodajskými příspěvky o výročí policejního prezidenta Martina Vondráška, co se oběti týče?

²⁰⁹ ibid.

²¹⁰ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Žurnalistika a komunikace. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

²¹¹ ibid.

²¹² ibid., 208.

5. Liší se komentáře u jednotlivých kauz nebo jsou názory pisatelů u témat sexuálního násilí ve všech případech obdobné?
6. Jaké mýty o znásilnění se v komentářích nejčastěji vyskytují a jak často?

Následně jsem se k tomuto tématu rozhodla stanovit i hypotézy odvozené od teoretických poznatků. Zejména jsem zohlednila teorie obviňování oběti i dostupné informace k jednotlivým kauzám, na něž se zkoumané veřejné diskuze zaměřují.

1. Ženy se ve veřejných diskuzích dopouští obviňování oběti méně často než muži.
2. S postupem vývoje kauzy sexuálního násilí klesá výskyt obviňování oběti ve veřejných diskuzích.

První hypotéza vychází z teorie obranné hypotézy, kdy by ženy měly oběti obviňovat méně, jelikož pro ně existuje statisticky větší pravděpodobnost, že se ocitnou ve stejné situaci. Druhá hypotéza počítá s tím, že s postupem kauzy a množstvím nových důkazů, budou pro diskutující oběti důvěryhodnější a budou je obviňovat méně často. Dále jsem při sbírání dat přidala další ad hoc hypotézy vážící se ke konkrétním kauzám:

1. Komentující v kauze Dominika Feriho, kteří neobviňují oběť, často používají politicky a rasisticky motivované nenávislné poznámky.
2. Komentující v kauze Jana Cimického, kteří neobviňují oběť, často zastávají kolektivní vinu (tedy vztahují kauzu na celé zdravotnictví či kolegy obviněného).
3. Komentující pod příspěvky o výročí Martina Vondráška, kteří obviňují oběť, často staví na konkrétních příkladech křivých obvinění.

3.3 Sémiotická analýza

Předmětem sémiotické analýzy je podle Trampoty a Vojtěchovské odkrývání významů jednotlivých sdělení.²¹³ Nezaměřuje se přitom pouze na zjevný význam sdělení ale také na jeho symbolické prvky. Vychází přitom z toho, že je komunikace založená na výměně znaků (ať už slovních, verbálních či vizuálních). Každý znak má pak podobu označujícího (fyzické podoby, kterou lze vnímat smysly) a označovaného (tedy určitého mentálního konceptu). Jeden označující přitom může evokovat mnoho různých označovaných. Záleží zejména na jejich dekódování příjemcem. Tento proces silně ovlivňují kulturní a společenské zvyklosti a označování tak může postupovat do další roviny, kdy vede ke vzniku mýtů.²¹⁴

²¹³ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

²¹⁴ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010.

S mytologií jako třetím stupněm označování přišel Roland Barthes.²¹⁵ Zatímco označující má jednu konkrétní podobu, označované evokuje v různých příjemcích různé asociace s označujícím, mýtus v nich vidí jeden konkrétní aspekt. Mýtus tak vyjádření redukuje do globálního znaku. Podle Barthesa je pak mýtus určitou krádeží řeči, tím autor označuje přeměnu smyslu na formu, kdy je cílem přeměnit dějiny na přirozenost. A ačkoliv jde tedy o sémiologický systém, příjemci je čtený jako systém faktický.²¹⁶

Podle Trampoty a Vojtěchové je při sémiotické analýze cílem výklad textu s ohledem na kulturní, politické, společenské či historické tradice. Vždy tak svým způsobem závisí na znalosti výzkumníka.²¹⁷ Analýza se přitom obvykle dělí na denotativní (tedy první doslovný význam zkoumaného jevu) a konotativní (tedy asociaci, kterou zkoumaný jev vyvolává).²¹⁸

V této diplomové práci funguje sémiotická analýza jako doplňující prostředek ke zjištěním získaným z kvantitativního výzkumu. Kromě mýtů o znásilnění, které jsou ve zkoumaných komentářích popsány různými slovy a výrazy, se zaměřuje také na další jevy, které z komentářů při vyhotovení práce vyplynuly. Jde například o využívání pojmu MeToo v českém prostředí nebo obecně sdílená přesvědčení uživatelů, která nebyla primárním předmětem kvantitativní analýzy, nicméně v průběhu sbírání dat do ní byly často se opakující domněnky uživatelů zapracovány. Práce konkrétní jevy a jejich mytologii demonstruje vždy na několika rozebraných komentářích, které daný jev obsahují.

3.4 Výzkumný vzorek

Podle Sedlákové lze ve výzkumech z oblasti mediálních studií vybírat vzorek buď náhodně či záměrně.²¹⁹ Náhodné výběry jsou založeny na pravděpodobnosti, kdy jde v podstatě o výzkumný vzorek, který má reprezentovat základní soubor. Při využití tohoto typu výběru proto musí mít výzkumník k dispozici celý základní soubor, aby podle jeho charakteristiky mohl vytipovat počet a různorodost zkoumaných jevů. Tento typ výběru lze podle Sedlákové

ISBN 978-80-7367-683-4.

²¹⁵ BARTHES, Roland. *Mytologie*. Třetí vydání v českém jazyce. Přeložil Josef FULKA. Bod (Dokořán). Praha: Dokořán, 2018. ISBN 978-80-7363-888-7.

²¹⁶ *ibid.*

²¹⁷ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

²¹⁸ *ibid.*

²¹⁹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Žurnalistika a komunikace. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

použít například při výzkumech veřejného mínění, kdy máme plný seznam respondentů (například z voličských seznamů, nebo v případě studentů určitých škol).²²⁰ Záměrné výběry využívá zejména kvalitativní výzkum, kdy není cílem reprezentovat základní soubor. Je ale vhodné výběr využít v případě, že je cílem výzkumu populace, která není pevně uchopitelná. Současně ale záměrné výběry slouží k reprezentaci zkoumaného jevu. Jeho velikost se tím pádem odvíjí od toho, kolik informací je možné ze vzorku dostat. Je tedy nutné přidávat stále další výzkumné jednotky do doby, než je výzkum saturovaný a nemůže nabídnout žádná další nová data.²²¹

Předmětem výzkumu této diplomové práce jsou komentáře ve veřejných diskuzích pod online články zpravodajských médií. Jelikož lze v tomto případě jen těžko vybrat náhodný vzorek, který by mohl reprezentovat všechny komentáře, jelikož každý komentující má jiný názor a online média neumožňují podle něj reakce řadit, postupovala jsem při kvantitativním výzkumu metodou záměrného výběru vzorků – tedy dokud nebyl saturován. Jelikož komentující mají různorodé názory a výzkum se navíc zaměřuje na více konkrétních aspektů, které se neobjevují ve všech komentářích, rozhodla jsem se do výzkumného vzorku zakomponovat všechny primární komentáře z vybraných diskuzí, které se alespoň okrajově věnují tématu článku nebo tématu sexuálního násilí obecně. Výzkum tedy nereflektuje reakce ostatních uživatelů na primární komentář a stejně tak vyjádření, která nemají s tématem nic společného. Například v případě kauzy Dominika Feriho proto výzkum nezohledňuje komentáře typu: „A co na to Pekarová?“, jelikož nereagují na samotný čin nebo sexuální násilí a jsou pouze útokem na politicky činnou osobu, již se daný článek netýká, zatímco komentáře typu: „To se od něj dalo čekat, když je z TOPky“ výzkum zohledňuje a zařazuje do příslušných kategorií, kde reflektuje i politickou rovinu komentáře. Dále se do výzkumného vzorku nedostaly komentáře, které mohou být vyloženy různými způsoby a nelze je tak spolehlivě zařadit do zvolených kategorií, komentáře obsahující pouze emotikony a také komentáře, které byly smazány uživateli či editorem diskuze.

²²⁰ ibid.

²²¹ ibid., 217.

3.4.1 Online zpravodajská média

Diplomová práce se zaměřuje na veřejné diskuze pod zpravodajskými příspěvky tří online médií – seznamzpravy.cz, novinky.cz a idnes.cz. Výběr těchto médií by záměrný. Jedná se o tři nejčtenější online média na trhu. Seznam Zprávy mají podle dat za rok 2023 4 664 246 reálných uživatelů, Novinky 4 537 885 reálných uživatelů a iDnes 3 514 676 reálných uživatelů.²²² Současně dávají všechny tři weby svým uživatelům k dispozici možnost pod příspěvky diskutovat a dotčeným kauzám týkajících se sexuálního násilí se dostatečně věnovaly.

3.4.2 Politika veřejných diskuzí u online zpravodajských médií

Výzkumný vzorek je mimo jiné ovlivněn také politikou jednotlivých online médií pro veřejné diskuze. Ačkoliv se zaměřuje na obdobné kauzy a jejich konkrétní momenty, články jsou tak místy rozdílné. Zejména server Seznam Zprávy totiž nemá diskuzi u každého článku a výběr je proto omezenější. Současně v době výzkumu byla část komentářů (od jednotek po nižší desítky v každé diskuzi) buď smazaná přímo uživateli, kteří je napsali nebo správcem diskuze kvůli porušení pravidel.

Pravidla veřejných diskuzí jsou u všech tří zkoumaných online médií (Seznam Zprávy, Novinky, iDnes) obdobná. Servery Novinky a Seznam Zprávy mají pravidla společná úplně, protože od začátku roku 2023 mají stejného vydavatele.²²³ Diskuzní politika serveru iDnes je ale prakticky obdobná. Obecně by podle dostupných pravidel médií neměli uživatelé umisťovat do svých komentářů reklamní sdělení, zodpovídají za obsah svých příspěvků, mají povinnost vystupovat pod svým jménem, neměli by používat vulgaritu či slovní útoky vůči redakci a samozřejmě se při komentování musí pohybovat v mezích zákona.²²⁴²²⁵

²²² Návštěvnost českých zpravodajských webů se loni dál snížila. *Mediaguru.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2024/01/navstevnost-ceskych-zpravodajskych-webu-se-loni-dal-snizila/>

²²³ ČTK. Seznam.cz kupuje deník Právo a Novinky.cz. Bude tak vlastnit dva největší české zpravodajské servery. *IROZHlas.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/seznam-novinky-pravo-ceska-media-zpravy-online_2212271558_kth

²²⁴ Smluvní podmínky služby Seznam Diskuze. *Napoveda.seznam.cz* [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://napoveda.seznam.cz/cz/smluvni-podminky/seznam-diskuze/>

²²⁵ Často kladené otázky. *Idnes.cz* [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/ucet/otazky-a-odpovedi>

3.4.3 Články – kauza Dominika Feriho

Výzkum reflektuje komentáře z veřejných diskuzí pod celkem devíti různými zpravodajskými články – z každého zohledněného online média jsou tři. V první řadě se zaměřuje na vůbec první zmínku v médiu o této kauze, ke které byla současně otevřena diskuze pro uživatele.

V případě Seznam Zpráv se jedná o článek *Feri opustil TOP 09. Koalice Spolu už maže stopy po jeho kampani*.²²⁶ Článek popisuje vystoupení Dominika Feriho z politické strany TOP 09 a následnou reakci dalších představitelů této strany. Zpráva vyšla tři dny po zveřejnění kauzy na webu A2larm a zohledňuje tedy i veškeré dosavadní poznatky o tom, čeho se měl poslanec dopustit i první reakce jeho spolustraníků, kteří se ho zastávali. Současně je článek spojený s volebním motivem Seznam zpráv a je zařazený v rubrice Volby do Poslanecké sněmovny. Pod článkem se nachází diskuze s 498 komentáři. Po jejich přečtení výzkum zohledňuje 134 z nich.

Server Novinky.cz vydal zprávu o kauze Dominika Feriho i s otevřenou diskuzí hned ten den, kdy vyšla na webu A2larm, tedy 25. května 2021.²²⁷ Článek shrnuje poznatky ke kauze, zmiňuje složení mandátu Dominikem Ferim a informuje o tom, že se tvrzeními obětí začala zabývat policie. Současně čtenářům sděluje i fakt, že se Dominik Feri omluvil za nevhodné chování, ačkoliv jakékoliv násilí popírá. V diskuzi u článku se nachází 1251 komentářů, výzkum zohledňuje 363 z nich.

Prakticky totožný článek se stejnými informacemi doplněný o životopis Dominika Feriho vydává 25. května 2021 i server iDnes.²²⁸ Opět je k němu otevřená veřejná diskuze pro uživatele, ve které je celkem 4166 komentářů a výzkum zohledňuje 1074 z nich.

Dále jsem vybrala články týkající se obžaloby Dominika Feriho. V případě jeho obvinění totiž neměl server Seznam Zprávy otevřenou diskuzi a komentáře zkoumaných zpravodajských webů by se tak nevztahovaly se stejnému momentu. I v tomto případě je ovšem třeba zohlednit, že Seznam Zprávy nemají diskuzi přímo u psaného zpravodajského příspěvku o obžalobě, ale až u zpravodajského podcastu 5:59, který se tématem zabývá.

²²⁶ Feri opustil TOP 09. Koalice Spolu už maže stopy po jeho kampani. *Seznamzpravy.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/top-09-vyzyva-feriho-prerus-clenstvi-ve-strane-nez-se-ocistis-156245>

²²⁷ ČTK. Feriho už začala řešit policie. In: *Novinky.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-feriho-uz-zacala-resit-policie-40361332>

²²⁸ VACHTL, Jiří a Lada ZAJAC. Zatarasil dveře, donutil mě k sexu. Feri po obvinění oznámil rezignaci. In: *Idnes.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/dominik-feri-top-09-sexualni-obtezovani-pravnicka-fakulta.A210525_133202_domaci_chtl

Všechny zpravodajské příspěvky se nicméně shodně věnují tomu, z čeho je Dominik Feri obžalován, které již dříve médiu popsané případy se dostanou před soud a co politikovi hrozí za trest. Konkrétně jde o díl podcastu Seznam Zpráv 5:59 z 15. prosince 2022 se shrnujícím článkem *Pět případů z kauzy Dominika Feriho spadlo pod stůl*²²⁹, článek serveru Novinky.cz z 13. prosince 2022 *Feri byl obžalován ze dvou znásilnění a jednoho pokusu o něj*²³⁰ a článek stejného data z webu iDnes *Exposlanec Feri půjde za znásilnění k soudu, hrozí mu až deset let vězení*.²³¹ V případě Seznam zpráv výzkum zohledňuje 183 z celkových 662 komentářů, u Novinek 188 z 501 komentářů a u diskuze serveru iDnes 52 ze 145 komentářů.

Poslední využití články k této kauze se vztahují k informaci, že Dominik Feri u soudu zveřejnil jméno oběti a její povolání. A současně reflektují i další události z prvního soudního líčení s Dominikem Ferim z 14. února 2023. Článek Seznam Zpráv *Feri zveřejnil jméno jedné oběti. Je to zastrašování, říká její právnička* je ze stejného data.²³² Ve stejnou dobu vydává shrnující zprávu od soudu také iDnes.²³³ Zde se kromě informací ze soudního líčení nachází i souhrnné informace k jednotlivým popsaným případům sexuálního násilí ze strany Dominika Feriho. Server Novinky.cz má k tématu článek z 2. března 2023 s názvem *Ferihovo vyžrazení totožnosti svědkyně prošetří ÚOOÚ. Podle policie to byl přestupek*, kdy přináší posun v šetření případu Úřadem pro ochranu osobních údajů.²³⁴ Co se týče diskuzí pod těmito články, tak výzkum v případě Seznam zpráv reflektuje 449 z celkových 1692 komentářů, u Novinek.cz 31 z 56 komentářů a v případě serveru iDnes 234 z 925 komentářů.

²²⁹ SOCHOROVÁ, Barbora. Pět případů z kauzy Dominika Feriho spadlo pod stůl.

In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-5-59-feri-miri-pred-soud-jak-se-tvorila-obzaloba-a-co-pri-tom-spadlo-pod-stul-221311>

²³⁰ BARTOSZ, Jakub a Radim VACULÍK. Feri byl obžalován ze dvou znásilnění a jednoho pokusu o něj. In: *Novinky.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/clanek/krimi-exposlanec-feriho-obvineneho-ze-znasilneni-poslal-zalobce-pred-soud-40417288>

²³¹ NOVOTNÁ, Karolína. Exposlanec Feri půjde za znásilnění k soudu, hrozí mu až deset let vězení. In: *Idnes.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/dominik-feri-sexualni-ataky-znasilneni-soud-kriminalita-policie-exposlanec.A221213_130335_domaci_knn

²³² BLAŽEK, Vojtěch. Feri zveřejnil jméno jedné oběti. Je to zastrašování, říká její právnička.

In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzu-feri-zverejnil-jmeno-jedne-obeti-je-to-zastrasovani-rika-jej-pravnicka-225718>

²³³ VLČKOVÁ, Tereza. Nutit k sexu jsem nepotřeboval, hájil se Feri. Zastrášujete oběti, slyšel.

In: *Idnes.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/dominik-feri-znasilneni-soud-kaucha.A230213_204806_domaci_vlc

²³⁴ ČTK. Ferihovo vyžrazení totožnosti svědkyně prošetří ÚOOÚ. Podle policie to byl přestupek.

In: *Novinky.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-feriho-vyzrazeni-totoznosti-svedkyne-prosetri-uouu-podle-policie-to-byl-prestupek-40424530>

3.4.4 Články – kauza Jana Cimického

Podobně jako v případě kauzy Dominika Feriho se výzkum zaměřuje na tři různé momenty i v kauze Jana Cimického. V první řadě jde o články vydané na všech třech sledovaných online médiích 8. listopadu 2021, kdy novináři vydali informaci o tom, že svědectví o sexuálním obtěžování ze strany Jana Cimického začíná prověřovat policie. Článek na Seznam zprávách *Znásilňoval mě a hrozil elektrošoky. Další pacientka obvinila Cimického* popisuje konkrétní svědectví a také cituje advokátku Lucii Hrdou s tím, že by některé činy nemusely být promlčené.²³⁵ Současně přináší i vyjádření bývalých kolegů Jana Cimického, kteří jednání lékaře s pacientkami potvrzují. Obdobně líčí události i text *Novinek Psychiatra Cimického prověřuje policie kvůli podezření ze znásilnění. O napadení mluví i známá moderátorka*, který přibližuje také Cimického životopis a obšírněji se věnuje svědectví moderátorky Martiny Vrbové Hynkové, která nebyla psychiatrovou pacientkou, ale obtěžoval ji při pracovní schůzce.²³⁶ Podobný je popis i v případě článku serveru iDnes *Cimického začala prošetřovat policie. Metál si nezaslouží, míní Babiš*, kdy se autor částečně zabývá i vyznamenáním, které chtěl tehdejší prezident Miloš Zeman Cimickému udělit.²³⁷ Co se těchto tří článků týče, zohledňuje výzkum u diskuze Seznam zpráv 442 z celkových 1702 komentářů, u diskuze *Novinek* 569 z celkových 2245 komentářů a v případě diskuze serveru iDnes 346 z celkových 1854 komentářů.

Články o obvinění Jana Cimického policií jsou opět u všech tří online médií podobné a zabývají se především rekapitulací svědectví poškozených a novými poznatky z policejního vyšetřování a psychiatrova obvinění. Nejstručnější je v tomto případě článek *Novinek* *Policie navrhla obžalovat psychiatra Cimického z 28 znásilnění a vydírání*.²³⁸ Stejný titulok nese i text serveru Seznam zprávy, v tomto případě ale autor k základním

²³⁵ GAVRINĚV, Vojtěch. *Znásilňoval mě a hrozil elektrošoky. Další pacientka obvinila Cimického*. In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/znasilnoval-me-a-hrozil-elektrosoky-dalsi-pacientka-obvinila-cimickeho-179819>

²³⁶ BARTOSZ, Jakub. *Psychiatra Cimického prověřuje policie kvůli podezření ze znásilnění. O napadení mluví i známá moderátorka*. In: *Novinky.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/znasilnoval-me-a-hrozil-elektrosoky-dalsi-pacientka-obvinila-cimickeho-179819>

²³⁷ NOVOTNÁ, Karolína, Michaela KOPEČNÁ a Dominika HEJL HROMKOVÁ. *Cimického začala prošetřovat policie. Metál si nezaslouží, míní Babiš*. In: *Idnes.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/jan-cimicky-sexualni-obtezovani.A211105_093844_domaci_knn

²³⁸ BARTOSZ, Jakub. *Policie navrhla obžalovat psychiatra Cimického z 28 znásilnění a vydírání*. In: *Novinky.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-navrh-na-obzalobu-cimickeho-40410731>

informacím a shrnutí kauzy připojuje i vyjádření České lékařské komory.²³⁹ Článek webu iDnes opět informuje o obvinění Jana Cimického a následně znovu podrobněji rozebírá případy některých obětí.²⁴⁰ V diskuzích pod článku o trestním stíhání výzkum zohledňuje 53 z celkových 209 komentářů na Seznam zprávách, 247 z 861 reakcí na webu Novinky.cz a 41 ze 114 komentářů z diskuze iDnes.

Poslední reflektované diskuze v kauze Jana Cimického se nachází pod články o obžalobě. Texty na webech iDnes a Novinky jsou převzaté z České tiskové kanceláře a jsou tedy s drobnými odchylkami prakticky totožné.²⁴¹²⁴² Primárně rekapituluji celou kauzu a přináší novou informaci, co se obžaloby týče a také zmiňují plánovaný termín soudního jednání. Článek na Seznam zprávách *Státní zástupce obžaloval Cimického, soud má začít v listopadu* přináší stejné informace, je ale navíc doplněný i o reakci moderátorky Marty Vrbové Hynkové na obžalobu psychiatra.²⁴³ Z posledních diskuzí ke kauze Jana Cimického výzkum reflektuje 44 ze 170 reakcí na webu Seznam zprávy, 10 z 24 komentářů na Novinkách a 7 z celkových 12 komentářů na serveru iDnes.

3.4.5. Články – výrok Martina Vondráška

V tomto konkrétním případě už se výzkum zaměřuje pouze na celkem tři diskuze pod třemi články (z každého online média jednoho). K výroku policejního prezidenta Martina Vondráška o smyšlených znásilněních se totiž ne všechna vybraná média vracela, případně ne s takovým dosahem diskuze jako tomu bylo u předchozích dvou kauz. Do kvantitativního výzkumu jsem proto zařadila diskuze pod články reagující na díl pořadu serveru Aktuálně

²³⁹ GAVRINĚV, Vojtěch. Policie navrhla obžalovat psychiatra Cimického z 28 znásilnění a vydírání. In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-police-navrhla-obzalovat-psychiatra-cimickeho-z-28-znasilneni-a-vydirani-216191>

²⁴⁰ VANÍČKOVÁ, Kateřina. Policie stíhá Cimického za znásilnění a vydírání, šlo o desítky případů. In: *Idnes.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/police-zahajila-trestni-stihani-znasilneni-v-nekolika-letech-lekar.A220401_124440_domaci_vank

²⁴¹ ČTK. Psychiatr Cimický staně v listopadu před soudem. Čelí žalobě za znásilnění a vydírání. In: *Idnes.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/cimicky-obzaloba-soud-listopad.A230922_091347_domaci_vlc

²⁴² ČTK. Obžalobu Cimického ze znásilnění a vydírání začne soud projednávat v listopadu.

In: *Novinky.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-obzaloba-cimickeho-ze-znasilneni-a-vydirani-zacne-soud-projednavat-v-listopadu-40444490>

²⁴³ GAVRINĚV, Vojtěch. Státní zástupce obžaloval Cimického, soud má začít v listopadu.

In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-statni-zastupce-obzaloval-cimickeho-soud-ma-zacit-v-listopadu-23637>

Spotlight, kde Martin Vondrášek pronesl, že nahlášená znásilnění jsou velmi často smyšlená. Text serveru iDnes *Policejní šéf čelí kritice za slova o křivých obviněních ze znásilnění* se zaměřuje zejména na následné mírnění svých slov Martinem Vondráškem, reakcí ministra vnitra Víta Rakušana a také podrobnými statistikami, které frekvenci smyšlených znásilnění vyvrací.²⁴⁴ V podobném duchu je také článek na Novinkách, který navíc doplňuje i vyjádření odborníků z oblasti sexuální násilí a lidských práv.²⁴⁵ Na webu Seznam zprávy vychází k tomuto tématu s otevřenou diskuzí opět zpravodajský podcast 5:59 včetně shrnujícího článku, kde problematiku výroku policejního prezidenta i skutečné statistiky o smyšlených znásilněních objasňuje advokátka Veronika Ježková.²⁴⁶ Co se týče diskuzí pod články o výroku Martina Vondráška zohledňuje výzkum v případě Seznam zpráv 147 z 755 komentářů, z diskuze Novinek 223 z 810 komentářů a z webu iDnes 51 ze 147 komentářů.

3.5 Postup kódování

Výzkum rozebírá reflektované komentáře z několika různých úhlů, aby dosáhl potřebných výsledků. Část aspektů zkoumá u všech diskuzí, některé jsou specificky stanovené podle dotčené kauzy.

Společné zkoumané znaky všech komentářů jsou označení média, tedy uvedení do diskuze, kterého online zpravodajství komentář spadá. Dále je u všech komentářů kódováno pohlaví komentujícího s možnostmi muž/žena. Tento aspekt se odvíjí buď od jména použitého při psaní reakce či podpisu dotyčného v případě využití profilu jiné osoby. U všech komentářů výzkum zohledňuje, zda komentující obviňuje oběť, zda zesměšňuje sexuální násilí a také zda se v jeho vyjádření objevuje mýtus o znásilnění. V případě rozpoznání mýtu pak dále kódují, o který mýtus se jedná. Jsou přitom rozděleny do pěti skupin. Mýtus *Říkala si o to* sdružuje komentáře vinící oběť z toho, že na sexuálním násilí nese svůj podíl, protože chodila, kam podle komentujícího neměla, byla nevhodně oblečená

²⁴⁴ VLČKOVÁ, Tereza. *Policejní šéf čelí kritice za slova o křivých obviněních ze znásilnění*.

In: *idnes.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/falesne-obvineni-znasilneni-policie-policejni-prezident.A230807_120811_domaci_vlc

²⁴⁵ VACULÍK, Radim a Julie KALODOVÁ. *Vondrášek se kaje za slova o znásilněných*.

In: *Novinky.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-vondrasek-se-kaje-za-slova-o-znasilnenych-40440271>

²⁴⁶ KABRHELOVÁ, Lenka. *Policejní šéf vysvětluje svá slova o znásilnění. Podle advokátky pořad marně*. In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-5-59-policejni-sef-vysvetluje-sva-slova-o-znasilneni-podle-advokatky-porad-marne-235186>

nebo pod vlivem návykových látek. Mýtus *Ideální oběť* je kódován u komentářů popisujících, jak se měla oběť správně zachovat, aby se znásilnění vyhnula nebo mu nějakým způsobem zabránila. Dále je tento mýtus zohledňován i u komentujících, kteří tvrdí, že měla oběť násilí hlásit okamžitě po činu (a současně ji neviní z vymyšlení). Mýtus *Klasické znásilnění* zaznamenávám u komentářů, které zpochybňují, že popsany čin skutečně znásilněním byl nebo jej definují tak, že se za běžných okolností podobné jednání neřeší. Mýtus *Moc a peníze* kóduji v případě, že komentář obviňuje oběti z toho, že znásilnění hlásí pouze kvůli vlastnímu prospěchu nebo ublížení pachatelí. Tento mýtus má často podobné znaky s tím posledním – *Smyslené znásilnění* – u toho ale specificky zařazují komentáře, které přímo tvrdí, že se čin nikdy nestal a oběť si jej pouze vymyslela, i když většinou taktéž kvůli vlastnímu prospěchu. V tomto případě ale komentující vyvrací, že by ke znásilnění vůbec došlo, u mýtu *Moc a peníze* uznávají, že se možná stal, nicméně tvrdí, že by jej oběť nehlásila, pokud by z něj neměla nějaký druh obohacení.

U kauz Dominika Feriho a Jana Cimického dále v obou případech zaznamenávám i použití vulgarit nebo zda komentující obhajuje obviněného. U Dominika Feriho dále kódovací arch zohledňuje i použití rasistických narážek nebo útok komentujícího na politickou stranu TOP 09 obecně či na jiné její představitele, než je aktér kauzy. V případě Jana Cimického pak zohledňuji, zda pisatel argumentuje kolektivní vinou – tedy zda dává vinu za sexuální obtěžování i kolegům psychiatra, celému zdravotnictví či jeho dřívějším obětím. Současně u Jana Cimického kóduji i speciální aspekt a to počet komentujících, kteří by činy, které můžou být promlčené, už vůbec neřešili.

Výrok Martina Vondráška je poměrně specifickým případem, kdy neexistuje jeden konkrétní pachatel sexuálního násilí a jedna konkrétní oběť a komentující tak buď reagují přímo na práci policie, nebo na sexuální násilí obecně. Ačkoliv tedy základní kódování zůstává stejné jako u kauz Dominika Feriho a Jana Cimického, zohledňuji dále vztažení výroku Vondráška na smýšlení policistů obecně. Dále také v tomto případě kóduji, zda komentující útočí na médium, kde je diskuze otevřená, případně na jeho respondenty. Zaznamenávám také počty reakcí, které podporují tvrzení o smyšlených znásilněních případem z vlastní zkušenosti a také počty komentářů, které považují omluvu Vondráška za svůj výrok za nesmyslnou, a není podle nich na místě.

Při kvantitativním výzkumu využívám klasické číselné kódování v programu SPSS, kdy má každý z aspektů předělenou svou číselnou hodnotu. K vyhodnocení dat používám taktéž program SPSS.

4. Výzkum

Kvantitativní výzkum celkem obsahuje 4 890 komentářů. 2 709 reakcí je ke kauze Dominika Feriho, 1 760 ke kauze Jana Cimického a 421 k výroků Martina Vondráška. V této části práce nejdříve zpracovávám výsledky každého tématu zvlášť, následně je porovnávám mezi sebou a kompletuji dohromady pro získání celkového podílu victim blamingu v diskuzích u témat o sexuálním násilí. Sémiotická analýza se pak věnuje vybraným aspektům z komentářů zvlášť a podrobněji.

4.1 Kauza Dominik Feri

Ze získaných dat ze zkoumaných komentářů pod zpravodajskými články o kauze Dominika Feriho vyplývá, že se míra victim blamingu pohybuje podle aktuálního postupu kauzy od 11,8 procent do 27,6 procent. Průměrná míra obviňování oběti je u tohoto případu 21,7 procent při zohlednění výsledků z jednotlivých momentů kauzy. Podle celkového počtu komentářů a počtu komentářů obsahujících victim blaming je to zhruba 24 procent. Vinu poškozeným ženám tak ve svém komentáři přisuzuje pětina až čtvrtina uživatelů. Současně se ale v případě kauzy Dominika Feriho nepotvrzuje hypotéza, že by míra victim blamingu postupně klesala s tím, jak se případ vyvíjí. Naopak data ukazují, že u posledního sledovaného momentu – tedy prvního soudního líčení – byla míra victim blamingu v diskuzích nejvyšší.

Tabulka 1: Vývoj obviňování oběti v kauze Dominika Feriho

První informace - victim blaming				Obžaloba - victim blaming				Soud - victim blaming			
		Frequency	Percent			Frequency	Percent			Frequency	Percent
Valid	Ano	406	25,8	Valid	Ano	50	11,8	Valid	Ano	197	27,6
	Ne	1166	74,2		Ne	373	88,2		Ne	517	72,4
	Total	1572	100,0		Total	423	100,0		Total	714	100,0

Zdroj: Autor (generováno programem SPSS)

Podobně vychází data i u užívání mýtů o znásilnění v komentářích. V tomto případě vykazují výsledky vyšší míru zejména proto, že i v některých komentářích, kde se uživatelé obětí zastávají či je minimálně neobviňují, se mýty kolem znásilnění objevují.

Tabulka 2: Vývoj užívání mýtů o znásilnění v kauze Dominika Feriho

První informace - mýtus				Obžaloba - mýtus				Soud - mýtus			
		Frequency	Percent			Frequency	Percent			Frequency	Percent
Valid	Ano	607	38,6	Ano	62	14,7	Valid	Ano	197	27,6	
	Ne	965	61,4		Ne	361		85,3	Ne	517	72,4
Total		1572	100,0	Total		423	100,0	Total		714	100,0

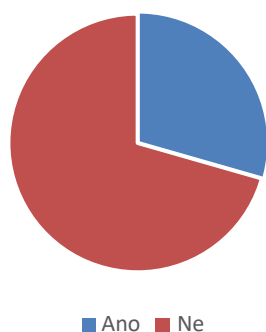
Zdroj: Autor (generováno programem SPSS)

Průměrná míra užívání mýtů o znásilnění v komentářích pod zpravodajskými články o kauze Dominika Feriho je necelých 27 procent. Nejvíce se objevují na začátku celého případu, nejnižší jsou u obžaloby a pod články o soudním líčení se míra opět navyšuje.

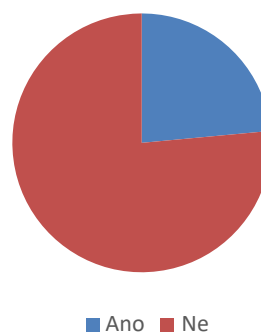
Obviňování oběti se v kauze Dominika Feriho v komentářích dopouští 78 žen a 575 mužů.

Graf 1: Victim blaming v závislosti na pohlaví komentujícího v kauze Dominika Feriho

Victim blaming - ženy

Victim blaming - muži

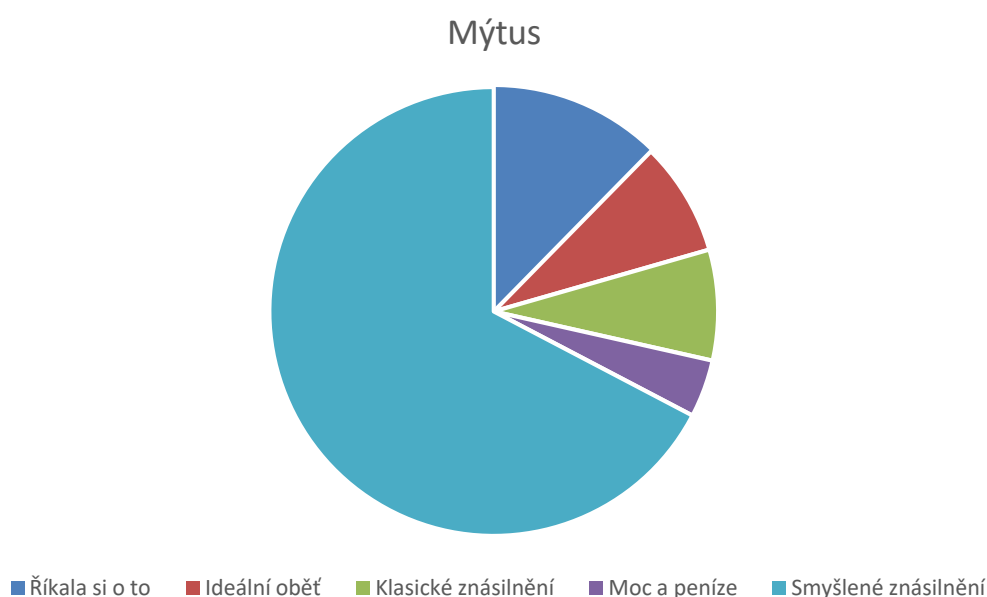
Zdroj: Autor

Nicméně ženy obecně do veřejné diskuze přispívaly méně. Při přepočítání počtu komentářů obsahujících victim blaming na procenta se tak ukazuje, že u žen bylo obviňování oběti častější. Zatímco mužů se ho dopouštělo 24 procent z celkového počtu, u žen to bylo 29 procent. Hypotéza, že ženy obviňují oběť méně často, se tedy v případě této kauzy nepotvrdila.

Co se týče konkrétních mýtů v kauze Dominika Feriho, jednoznačně převažuje domněnka komentujících, že se jedná o vymyšlené sexuální násilí. V tomto případě nutno podotknout, že jsem tento mýtus kódovala i v případě, kdy se nejednalo o obviňování oběti, ale i názor

uživatelů, že si znásilnění vymyslela některá z politických stran nebo média. I z tohoto důvodu je míra užívání mýtů vyšší než míra obviňování oběti. ěada komentujících se totiž ve svém vyjádření domnívá, že oběť vůbec neexistuje a celá kauza je konstruktem některého z politických aktérů nebo novinářů. Dalším nejčastějším mýtem v diskuzích byl ten, že si o to oběť sama říkala – nejčastěji v případě Dominika Feriho proto, že se nacházela u útočníka v bytě, požila alkohol, případně s obviněným navázala kontakt i po sexuálním útoku.

Graf 2: Poměr konkrétních užitých mýtů v kauze Dominika Feriho

Zdroj: Autor

Nicméně i v případě konkrétních mýtů jsou znát proměny v čase a postupu kauzy. *Smyslené znásilnění* vykazovalo nejvyšší hodnoty na počátku kauzy, kdy jej zmiňovalo v komentáři 71 procent uživatelů, nejnižší míra byla u článků o obžalobě, kde už o něm mluvilo pouze 48 procent komentujících. Právě v případě obžaloby se zase velmi často objevovaly mýty o *klasickém znásilnění* (21 procent) nebo o tom, že si oběť o násilí říkala (27 procent). V diskuzích pod články o soudním líčení zase vykázal vysoké hodnoty mýtus, že oběti nahlásily případ kvůli penězům nebo pozornosti – z celkového počtu zaznamenaných mýtů tvořil tento 10 procent.

U kauzy Dominika Feriho jsem se dále zaměřila i na komentáře uživatelů, kteří oběť neobviňují a v jejich vyjádření se často nevyskytuje ani mýtus o znásilnění. Jejich reakce

jsem pak zaznamenávala i se zohledněním toho, zda ve svém textu užívají rasistický podtext či útočí na politickou stranu nebo jiného politika, než je Dominik Feri. Z výsledků vyplývá, že téměř 35 procent komentujících, kteří neobviňují oběť, útočí ve svém komentáři na stranu TOP 09 nebo její představitele – nejčastěji Markétu Pekarovou Adamovou a Jiřího Kalouska. Vyjádření v mnoha případech spojují sexuální násilí s celou politickou stranou, případně jí prisuzují spoluvinu za činy Dominika Feriho. Dalších více než 12 procent uživatelů, kteří ve své reakci neobviňují oběť, využívají rasistické narážky. Většina jich pak popisuje sexuální násilí jako typické pro osoby jiné barvy pleti nebo kombinuje komentář o sexuálním násilí s tématem migrace. Skrze rasismus mají navíc někteří komentující tendence Dominika Feriho omlouvat, jelikož dle jejich mínění nemůže za své chování on, ale jeho geny.

Nakonec výzkum ukazuje i na míru zesměšňování sexuálního násilí v komentářích, doslovnou obhajobu obviněného i využití vulgarit. Právě zesměšnění sexuálního násilí se v reakcích objevuje velmi často. Spolu s případy, kdy se snaží komentující kauzu zlehčovat, jej výzkum zaznamenal ve více než 63 procentech všech komentářů. Za obviněným pak podle svých slov stojí čtvrtina uživatelů, kteří ve svém příspěvku buď přímo vyjadřují podporu, nebo jej různými způsoby obhajují. Naopak vulgární výrazy (v jakékoliv své podobně včetně opsání jinými slovy nebo nahrazení písmen hvězdičkou) se v komentářích objevují v minimu případů. Konkrétně jde o 4,5 procenta všech komentářů.

Tabulka 3: Četnost zkoumaných jevů v kauze Dominika Feriho

	Zesměšnění	Vulgarita	Obhajoba	Politika	Rasismus
Ano	1710	124	684	946	334
Ne	999	2585	2025	1763	2375

Zdroj: Autor

4.2 Kauza Jan Cimický

V případě kauzy Jana Cimického zohledňuje výzkum celkem 1 760 komentářů pod zpravodajskými příspěvky v online médiích. Podobně jako u Dominika Feriho se v první řadě zaměřuje na míru obviňování oběti v diskuzi. Ta je v této kauze o něco vyšší a v průměru činí 37 procent při srovnání celkového počtu komentářů s těmi obsahujícími victim blaming. Pokud vezmeme v potaz průměr míry obviňování oběti v jednotlivých

momentech, je výsledek 25,5 procenta komentářů obsahujících victim blaming. Oproti předchozímu zkoumanému případu se nicméně potvrzuje hypotéza, že s postupem času victim blamingu v reakcích ubývá.

Tabulka 4: Vývoj obviňování oběti v kauze Jana Cimického

První informace - victim blaming				Obvinění - victim blaming				Soud - victim blaming			
		Frequency	Percent			Frequency	Percent			Frequency	Percent
Valid	Ano	569	41,9	Valid	Ano	74	21,7	Valid	Ano	8	12,9
	Ne	788	58,1		Ne	267	78,3		Ne	54	87,1
Total		1357	100,0	Total		341	100,0	Total		62	100,0

Zdroj: Autor (generováno programem SPSS)

Z tabulek lze názorně rozpoznat, že zatímco s prvními zmínkami o případu se pojila diskuze, ve které obviňovalo oběť přes 40 procent komentujících, při obvinění míra klesla zhruba na polovinu a u soudu už se victim blaming objevil pouze u necelých 13 procent reakcí. Podobně se vyvíjí v této kauze také výskyt mýtů o znásilnění v komentářích. V průměru jej obsahuje zhruba 38 procent všech reakcí. Obdobně jako v případě obviňování oběti ale s postupem kauzy klesá i užívání mýtů. Pokud bychom se tedy zaměřili opět na průměr užívání mýtů v jednotlivých momentech kauzy, bude míra kolem 26 procent.

Tabulka 5: Vývoj užívání mýtů o znásilnění v kauze Jana Cimického

První informace - mýtus				Obvinění - mýtus				Soud - mýtus			
		Frequency	Percent			Frequency	Percent			Frequency	Percent
Valid	Ano	587	43,3	Valid	Ano	76	22,3	Valid	Ano	8	12,9
	Ne	770	56,7		Ne	265	77,7		Ne	54	87,1
Total		1357	100,0	Total		341	100,0	Total		62	100,0

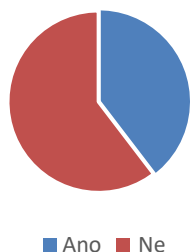
Zdroj: Autor (generováno programem SPSS)

Zatímco při první zmínce sledovaných online médií tak v diskuzi použije mýty o znásilnění přes 43 procent uživatelů, stejně jako u obviňování oběti klesá tato míra při informaci o obvinění na polovinu a pod články o soudním líčení na necelých 13 procent. Oproti výsledkům výzkumu v kauze Dominika Feriho navíc není mezi hodnotami victim blamingu a užívání mýtů velký rozdíl (pohybuje se v rozmezí 1 až 2 procent). Ukazuje se tedy, že v dané kauze užili mýtus obvykle komentující, kteří zároveň obviňovali oběť, ostatní se oběma jevům ve své reakci vyhnuli.

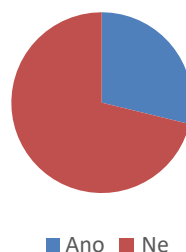
V kauze Jana Cimického se dále potvrzuje i hypotéza, že ženy obviňují oběti méně často než muži. Zatímco u mužů obsahují komentáře victim blaming ve 40 procentech, ženy oběť obviňují v 29 procentech případů. Opět je nutno podotknout, že ženy komentovaly kauzy výrazněji méně často než muži. Zatímco mužů přidalo pod články reakci 1 333, žen bylo pouze 427, tedy zhruba třetina počtu mužů.

Graf 3: Victim blaming v závislosti na pohlaví komentujícího v kauze Jana Cimického

Muži - victim blaming

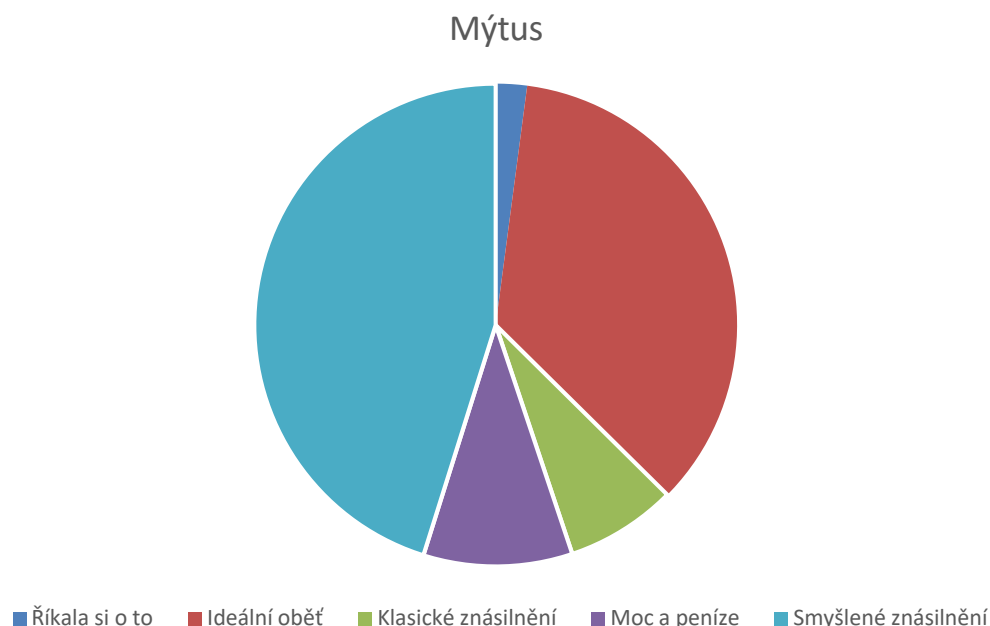
Ženy - victim blaming

Zdroj: Autor

Oproti kauze Dominika Feriho se v tomto případě liší i mýty o znásilnění využívané v komentářích uživatelů. Opět je sice nejčastějším mýtem smyšlené znásilnění, daleko častěji se ale objevuje také mýtus o ideální oběti. V tomto případě jde zejména o komentáře, které útočí na psychický stav obětí v době sexuálního násilí i v současnosti a také tento mýtus navyšují komentující, kteří odsuzují oběti, že znásilnění nenahlásily dříve.

Graf 3: Poměr konkrétních užitých mýtů v kauze Jana Cimického

Zdroj: Autor

Nižší hodnoty pak vykazují ostatní kódované mýty. Že oběti hlásí násilí kvůli penězům nebo jinému obohacení si myslel v kauze Jana Cimického každý desátý komentující. 7 procent reakcí použilo mýtus klasického znásilnění a pouze 2 procenta uživatelů zastávala názor, že si oběť o znásilnění nějakým způsobem říkala.

I v kauze Jana Cimického se užití konkrétních mýtů mění s postupem času. Při první zmínce o sexuálním násilí ze strany psychiatra je *Smyšlených znásilnění* zcela nejvíce, téměř polovina. V případě obvinění už jsou počty užití mýtu o *Smyšleném znásilnění* srovnatelné s mýtem *Ideální oběti*, shodně zabírají 38,2 procent z celkového počtu užitých mýtů. V diskuzích pod články o soudním líčení pak už mýtus *Ideální oběti* tvoří polovinu ze všech použitých, zatímco *Smyšlené znásilnění* pouze čtvrtinu. Současně se vyvíjí i užívání mýtu *Moc a peníze*, ten v diskuzích pod prvními dvěma událostmi v kauze zabírá shodně zhruba desetinu užitých mýtů, v komentářích k soudnímu líčení se ale už neobjevuje vůbec. Mýtus a *Klasickém znásilnění* a *Říkala si o to* naopak v diskuzích k prvním dvěma momentům případu zabírají z celkového počtu užitých mýtů pouze jednotky procent. V komentářích reagující na soud ale shodně jejich použití uživateli vzrůstá na 12,5 procenta.

Stejně jako v případě Dominika Feriho se i v kauze Jana Cimického výzkum zaměřuje na míru použití vulgarit v komentářích, na množství uživatelů, které přímo

obhajuje obviněného a na četnost zesměšňování sexuálního násilí. U těchto aspektů jsou hodnoty této kauzy o něco nižší než u předchozího případu. Ačkoliv míra reakcí, ve kterých se nachází doslovná obhajoba Jana Cimického, je téměř obdobná, výzkum ji odhalil u 19 procent komentářů, zesměšňování sexuálního násilí a vulgarity jsou v této kauze takřka poloviční. Zlehčování případu či násilí jako takového se vyskytlo ve zhruba 28 procentech reakcí, vulgarity pak použilo 2,2 procenta komentujících.

Naopak konkrétně kvůli povaze této kauzy jsem kódovala i reakce v diskuzi, které označily sexuální násilí ze strany Jana Cimického k jeho pacientkám a dalším ženám za kolektivní vinu a také komentáře, které obsahují názor, že promlčené případy je zbytečné jakkoliv řešit či medializovat. Kolektivní vinu v kauze Jana Cimického zastává necelých 7 procent komentujících. Většina z těchto reakcí tím cílí na jeho kolegy nebo zdravotníctví jako celek, část obviňuje oběti z pozdního nahlášení sexuálního násilí a tím jim připočítává vinu ze znásilnění, ke kterému došlo u následných obětí. Nicméně ad hoc hypotéza počítala s tím, že kolektivní vina bude častá, což se v tomto případě nepotvrdilo. Stejně tak více než 7 procent komentujících označilo ve své reakci promlčení jako důvod, proč se případem Jana Cimického vůbec nezabývat, případně v tomto směru zpochybnilo média a zvažovalo, zda je potřeba o sexuálním násilí na pacientkách psát.

Tabulka 6: Četnost zkoumaných jevů v kauze Jana Cimického

	Zesměšnění	Vulgarita	Obhajoba	Kolektivní vina	Promlčení
Ano	497	39	334	117	133
Ne	1263	1721	1426	1643	1627

Zdroj: Autor

4.3 Výrok Martina Vondráška

Pod zpravodajskými články o výroku Martina Vondráška o smyšlených znásilněních jsem zakódovala celkem 421 komentářů. Opět v první řadě zohledňuji míru obviňování oběti a použití mýtů.

V případě těchto diskuzí obviňuje oběť ve svém komentáři skoro polovina uživatelů. Zhruba totožných hodnot dosahuje i míra užívání mýtů v komentářích.

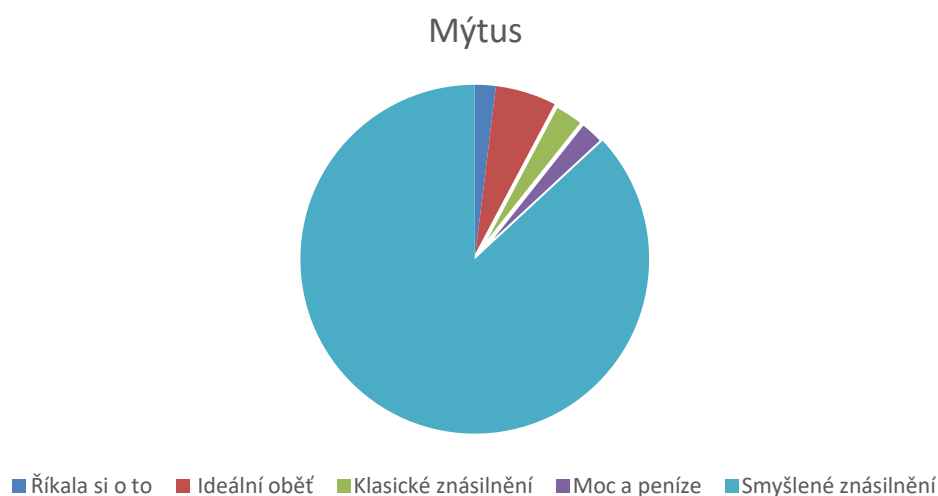
Tabulka 7: Victim blaming a užití mýtů o znásilnění v případě výroku Martina Vondráška

Victim blaming				Mýtus				
		Frequency	Percent			Frequency	Percent	
Valid	Ano	205	48,7	Valid	Ano	206	48,9	
	Ne	216	51,3		Total	Ne	215	51,1
	Total	421	100,0			Total	421	100,0

Zdroj: Autor (generováno programem SPSS)

V tomto případě se výzkum nezaměřuje na změny hodnot v čase, jelikož v případě výroku Martina Vondráška se všechny články s diskuzí týkají stejné události. Co se týče konkrétního užití mýtů, naprostou většinou v tomto případě tvoří *Smyslená znásilnění*, ostatní mýty tvoří v komentářích pouze jednotky procent.

Graf 5: Poměr konkrétních užitých mýtů v případě výroku Martina Vondráška

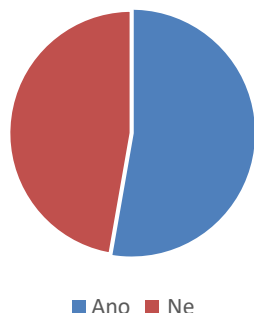

Zdroj: Autor

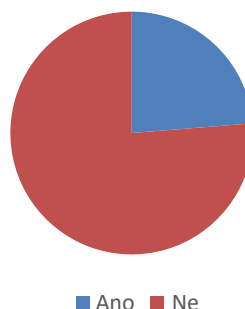
V tomto případě bylo možné takový výsledek předem očekávat, jelikož o smyšlených znásilněních články, které uživatelé komentují, pojednávají a týká se jich právě i výrok policejního prezidenta Martina Vondráška.

Graf 6: Victim blaming v závislosti na pohlaví komentujícího v případě výroku Martina Vondráška

Muž - victim blaming

Žena - victim blaming

Zdroj: Autor

Obviňování oběti v komentářích se častěji dopouštěli muži, victim blaming obsahovala více než polovina jejich reakcí. U žen šlo pouze zhruba o čtvrtinu komentářů. Podobně jako v předchozích případech opět platí, že muži se diskuze účastnili výrazně více. Reakci jich přidalo 362, žen pouze 59.

Stejně jako u předchozích kauz i u těchto diskuzí výzkum zohledňuje míru zesměšňování nebo zlehčování sexuálního násilí. Ta se pod těmito články pohybuje kolem 30 procent.

Dalšími zohledněnými aspekty v komentářích pod články o výroku Martina Vondráška jsou také omluva policejního prezidenta za svůj výrok, zpochybnění práce policie jako celku, slovní útok na médium, ve kterém článek vyšel a demonstrace smyšlených znásilnění na konkrétním případě. Téměř 57 procent komentujících zveřejnilo názor, že omluva prezidenta není na místě, případně je zbytečná. Policejní práci jako takovou zpochybnilo, co se případů znásilnění týče, přes 13 procent reakcí. Skoro 19 procent uživatelů obvinilo dané médium, často kvůli zveřejnění tohoto výroku, ať už ve smyslu obhajoby policejního prezidenta nebo na straně obětí, které si o výroku spíše přečtou v online článcích, než by se o něm doslechly z pořadu Spotlight. Část z nich slovně útočila také na respondenty, kteří se v článku média vyjadřují, obvykle v neprospěch Martina Vondráška. Více než 7 procent komentářů pak při obhajobě policejního prezidenta a „pravdivosti“ jeho výroku zmiňuje konkrétní případ smyšleného znásilnění. Tato skupina diskutujících obvykle popisovala nějaký případ ze svého života, ze svého okolí nebo přímo z médií.

Tabulka 8: Četnost zkoumaných jevů v případě výroku Martina Vondráška

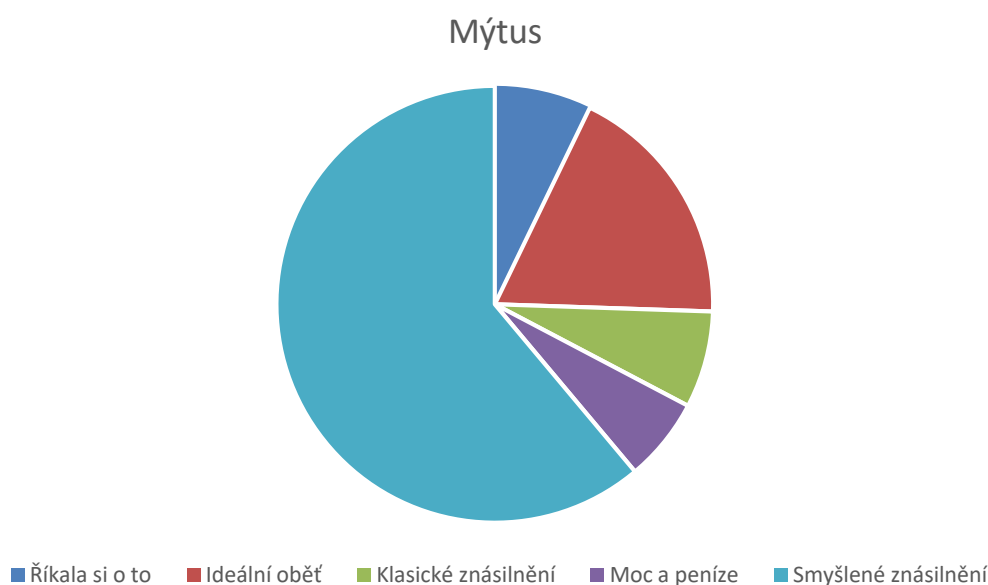
	Zesměšnění	Omluva	Médium	Konkrétní případ	Policie jako celek
Ano	129	239	79	32	57
Ne	292	182	342	389	364

Zdroj: Autor

4.4 Celkové výsledky

Z celkových výsledků vyplývá, že míra obviňování oběti v komentářích pod zpravodajskými příspěvky o sexuálním násilí činí necelých 36 procent. Nejvyšší byla v reakcích pod články o výroku Martina Vondráška, nejnižší naopak v kauze Dominika Feriho. V průměru 38 procent komentářů obsahuje nějaký mýtus o znásilnění. Výsledky výzkumu tedy ukazují fakt, že obviňování oběti se obvykle s mýty o znásilnění pojí a uživatelé na jejich základě victim blaming v komentářích užívají. Ve všech kauzách přitom převažovalo u komentujících domnění, že si oběti sexuální násilí vymýšlí. Dalším nejčastějším využívaným byl mýtus o *ideální oběti*.

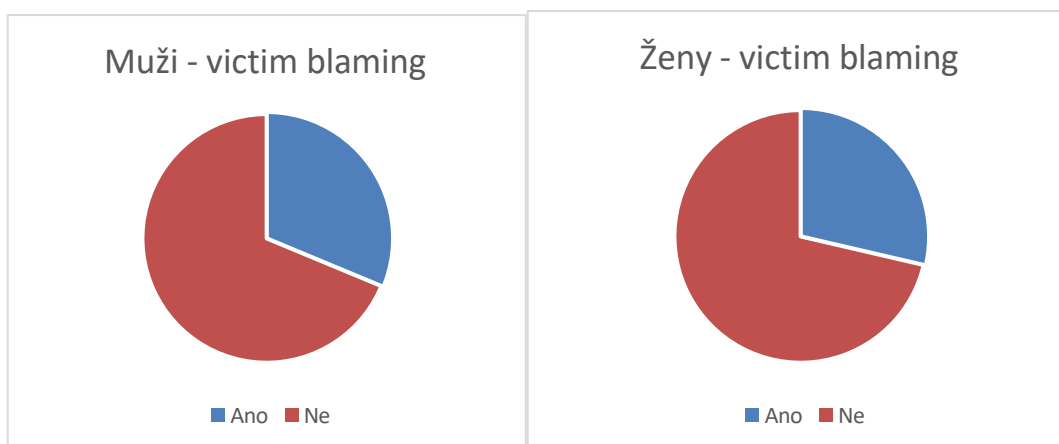
Graf 7: Poměr konkrétních užitých mýtů ve všech kauzách

Zdroj: Autor

Při množství mýtů o smyšlených znásilněních v diskuzích je nutno doplnit, že obvykle lidé přisuzují vymyšlení oběti touze po penězích nebo zviditelnění se. Na stejném principu staví i mýtus *Moc a peníze*, nicméně v tomto případě uživatel nepopírá, že ke znásilnění došlo. Takových bylo mezi komentujícími užívající ve svém textu mýtus 6 procent. Z kvantitativního výzkumu nicméně vyplývá, že názorová skladba pod různými články o sexuálním násilí je víceméně obdobná. Kauza Dominika Feriho sice vykazuje nejnižší míru victim blamingu, nicméně řada uživatelů neodsuzuje Feriho kvůli sexuálnímu násilí, ale častěji kvůli rasové a politické příslušnosti. U článků o výroku Martina Vondráška je zase v diskuzích míra obviňování oběti nejvyšší, je ale třeba zohlednit fakt, že v tomto případě uživatelé neobviňují konkrétní oběť.

Graf 8: Victim blaming v závislosti na pohlaví komentujícího ve všech kauzách

Zdroj: Autor

Z pohledu celkových výsledků se hypotéza, že ženy obviňují oběť méně často než muži, sice potvrzuje, nicméně jde o minimální rozdíl dvou procent. Muži užili victim blaming v 31 procentech svých komentářů, ženy pak ve 29 procentech. Komentujících žen je v diskuzích u zpravodajských příspěvků o sexuálním násilí navíc výrazně méně než mužů. V kvantitativním výzkumu je totiž zohledněno 751 komentářů žen a 4 139 komentářů mužů. Společným zkoumaným aspektem veškerých komentářů bylo také to, zda uživatel zesměšňuje či jiným způsobem zlehčuje sexuální násilí.

Graf 9: Zesměšnění či zlehčení sexuálního násilí ve všech kauzách

Zdroj: Autor

To se v komentářích vyskytuje velmi často. Zlehčování znásilnění se totiž ve svých reakcích dopouští téměř polovina uživatelů. Obvykle se zesměšnění pojí s mýty o znásilnění, nicméně zaznamenala jsem i reakce, které na téma reagují vtipy nebo se snaží popsané případy nějakým způsobem glosovat.

4.5 Sémiotická analýza

Sémiotická analýza rozebírá několik konkrétních, často se v komentářích opakujících, mýtů. V první řadě se zaměřuje na mýty o znásilnění, které slouží jako základ pro kvantitativní výzkum, a jejich užití v textu. Dále jde o mýty zjištěné při přečtení všech zohledněných komentářů: geneticky podmíněné násilí, změna běžného chování na trestnou činnost, domnělé vymření lidské rasy při řešení případů sexuálního násilí a také MeToo.

4.5.1 Mýty o znásilnění

„Snad nerezignuje kvůli pipkám, co se diví, že se na party...Doporučuji tam děvčatům nechodit.“²⁴⁷

Mýtus *Říkala si o to* v diskuzích zastupují především komentáře tohoto typu. Uživatelé často poukazují na to, že oběť neměla chodit na určité místo, neměla pít alkohol nebo byla podle názoru pisatelů nevhodně oblečena. Z komentáře výše jasně vyplývá obhajoba Dominika Feriho, současně ale dává signál oběti a i všem, kteří reakci přečtou, že na večírku lze očekávat znásilnění a je vhodné se takovým místům vyhnout, pokud se nechtějí stát obětí. Nebo si následně nestěžovat. Podobným způsobem reagují i další: *„Takže to shrňme, pozvu si chlapa domů na večírek, opiju se, svléknu se, jdu se sprchovat a myslím, že si toho dotyčný ani nevšimne.“²⁴⁸* Komentující při prezentování tohoto konkrétního mýtu často užívají ironii a kromě obviňování oběti, ji často i zesměšňují. Objevuje se také užívání hanlivých výrazů (viz první komentář).

„Docela se divím, že minimálně ta dívčina ve sprše nekopla pana poslance do rozkroku. Přece jen to není žádný vazbič.“²⁴⁹

Mýtus *Ideální oběti* komentující nejčastěji reprezentují na zveřejnění toho, co měla oběť podle jejich názoru udělat. Často jde právě o sebeobranu nebo útek. Uživatelé v komentářích tak v podstatě sdělují, že situace mohla vypadat jinak, kdyby se oběť zachovala „správně“. Reakce často obsahují podrobné sdělení, co by komentující udělal, být na místě oběti a nejen že ji tím obviňují, ale současně degradují sexuální násilí na čin, kterému lze snadno zabránit. Poměrně specificky pak funguje mýtus *Ideální oběti* v diskuzích u kauzy Jana Cimického, kde některé komentáře dávají dřívějším obětem za vinu oběti pozdější, protože se rozhodly čin nahlásit s časovým odstupem: *„Na co jako čekaly? Vím, je to trauma, ale přesto. Z*

²⁴⁷ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 21

²⁴⁸ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 41

²⁴⁹ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 77

„takovým vážným trestným chováním se nedá žít, je potřeba to nahlásit. Už kvůli budoucím napadením, aby k nim násilník či násilnice dál neubližoval dalším oběťm....“²⁵⁰ V tomto případě nese komentář nejen poselství toho, že lze znásilnění zabránit, ale zejména toho, že jsou oběti násilníka určitým způsobem spoluzodpovědné za jeho další činy.

„Při prvním sezení si nechala sahat na prsa, při druhém měli sex. Typický příklad znásilnění, co?“²⁵¹

Uživatelé v diskuzích využívají mýtus *Klasického znásilnění* zejména, aby uvedli, jak podle nich znásilnění vypadat nemá. Žádný komentář neužívá oficiální definici znásilnění nebo neobsahuje názor, jak má takový čin vypadat. Množství komentářů (z výzkumu celkem 125) ale jasně popisuje, že čin popsaný v médiích definici znásilnění určitě nespĺňuje. Komentující v těchto případech opět do diskuze vysílají jasný signál, že oběti se vlastně nic špatného nestalo, případně že čin nesprávně vyhodnotila.

„Že by těm ženám došly peníze a chtějí něco vysoudit? Proč to neřekla tehdy?“²⁵²

Mýtus *Moc a peníze* komentující využívají nejčastěji jako vysvětlení nahlášení znásilnění po letech. Ačkoliv většina uživatelů, kteří obviňují oběť, považují čin ze stejného důvodu za vymyšlený, část jich dává nahlášení znásilnění do souvislosti právě se snahou oběti se nějakým způsobem obohatit. Nejčastěji zmiňují reakce právě peníze, občas se objevuje ale i názor, že se oběti snaží upoutat pozornost a přiživit se na tom, že je obviněný známou osobností. Podobně jako u dalších mýtů o znásilnění opět takové komentáře vytváří prostředí vhodné k obviňování oběti.

„Holky mu do postele vlezly samy, to poznám.“²⁵³

Z výzkumu vyplývá, že *Smyslené znásilnění* je v komentářích nejčastěji používaným mýtem. Je to i proto, že do kategorie spadá velké množství různě míněných komentářů. Některé reakce (viz komentář výše) uznávají, že k pohlavnímu styku došlo, oběti si pouze vymyslely, že nedobrovolně. Další uživatelé pak tvrdí ale i to, že oběti vymyslely celý scénář znásilnění, ke kterému nikdy nedošlo, ani se k němu neschylovalo. Poměrně specifické jsou pak komentáře u článků o výročí Martina Vondráška. *„Dokonce existují případy, kdy si*

²⁵⁰ Příloha – diskuze Jan Cimický 1 – komentář č. 397

²⁵¹ Příloha – diskuze Jan Cimický 1 – komentář č. 1199

²⁵² Příloha – diskuze Jan Cimický 1 – komentář č. 271

²⁵³ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 449

manželka (sexuální) násilí vymyslí, aby nepohodlného partnera dostala z bytu a od dětí. Feministky by to měly analyzovat a pomoci s určením typických znaků takového případu.“²⁵⁴ ěada uživatelů totiž zná nebo slyšela o někom, kdo kvůli smyšlenému znásilnění přišel o všechno a má pokažený celý život (ať už je to pravda nebo ne). Následně mají tendence na těchto jednotkách procent případů stavět vlastní statistiku, která mluví vyloženě v neprospěch obětí. Ne všechny komentáře o vymyšlených znásilněních přitom obviňují oběť. Například v kauze Dominika Feriho se často objevovalo spojení s jinými politickými stranami. „*Deník N. Tam jsou za tím piráti.*“²⁵⁵ Část reakcí totiž v kauze Dominika Feriho považuje za smyšlené jak znásilnění, tak i oběť a celý případ bere jako součást předvolební kampaně a strategii některé z politických stran (obvykle Pirátů nebo ANO). Ať už je mýtus Smyšleného znásilnění v komentářích využit jakkoliv, opět degraduje problematiku sexuálního násilí a obviňuje oběť. Současně šíří názor, že je falešných hlášení mnoho a jde o častý problém, což se pak následně v diskuzích znovu projevuje.

V komentářích uživatelů, které obsahují mýty o znásilnění je důležitý právě třetí stupeň označování – mytologie. Všichni se totiž vyjadřují různými způsoby. Při čtení komentáře bez kontextu by navíc na některých z nich nebylo poznat, že obviňují oběť či že se vůbec týkají sexuálního násilí. Nicméně právě všeobecné povědomí o mýtech kolem znásilnění, lépe řečeno jejich časté užívání, způsobuje, že si čtenář automaticky reakci zařadí do jedné z pěti zkoumaných kategorií.

4.5.2 Sexuální násilí v genech

*„To jsou geny, on za nic nemůže.“*²⁵⁶

Tento mýtus je nejvíce rozeznatelný v diskuzích pod zpravodajskými články o kauze Dominika Feriho. Desetina uživatelů těchto diskuzí, celkem 354, jich totiž sice ve svých reakcích neobviňuje oběť, nicméně sexuální násilí dává přímo do spojitosti s původem Dominika Feriho. Tyto komentáře v diskuzi šíří rasové předsudky a také často snižují závažnost sexuálního násilí, které je podle části uživatelů pro rasově odlišné jedince běžnou součástí života: „*Znásilnění – mohlo to být horší. Dědeček byl lidojed.*“²⁵⁷

²⁵⁴ Příloha – diskuze Martin Vondrášek – komentář č. 9

²⁵⁵ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 553

²⁵⁶ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 1412

²⁵⁷ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 20

Domněnky těchto uživatelů přitom nejsou ojedinělé, ani nejde o mýtus rozvinutý pouze v českém prostředí. Podle výzkumu Audrey K. Miller jsou lidé tmavší pleti ve společnosti považováni za hypersexuální a i kvůli tomuto rozšířenému stereotypu pak lidé na znásilnění nahlíží mírněji a častěji mají tendenci oběť obviňovat, protože to mohla čekat.²⁵⁸ I ve zkoumaných komentářích lze rozpoznat názor uživatelů, že se sexuální násilí ze strany obviněného vlastně dalo očekávat a společnost s ním jistým způsobem počítá: „*Geny nelze zapřít. Otec je z Etiopie a to je jiná kultura a to, co je u nás nemorální je možné v Etiopii chápáno jako normální. V arabských státech mate také víc manželek a je to OK.*“²⁵⁹ Tento komentář v podstatě ve čtenáři vzbuzuje dojem, že Dominik Feri se nedopustil ničeho špatného, pouze na čin nahlížel z vlastní, jiné perspektivy. A opět shazuje vinu na jeho genetické předpoklady, které v tomto případě podle nich mají větší váhu než sociokulturní prostředí jedince. Většina těchto komentářů v diskusi tak v šíří názor, který sice oběti neobviňuje, nicméně snímá vinu i z pachatele sexuálního násilí.

Poměrně často se v reakcích objevila i zmínka o hnutí MeToo (rozebírám podrobněji níže). V kontextu s původem Dominika Feriho pak uživatelé často spojují v jednom komentáři hnutí MeToo a Black Lives Matter.²⁶⁰ Obvykle jde o kombinaci snahy obě zmíněná hnutí zesměšnit a zároveň poukázat na kombinaci hlášených znásilnění ze strany veřejně činné osoby a rasových předsudků: „*Holky jdete pozdě, Metoo už je pasé. Ted' frčí BLM:-/:-/:-/*“²⁶¹ V podobném duchu se nesou desítky reakcí. V těchto případech se opět jedná o zlehčování sexuálního násilí, navíc tentokrát i s náznakem toho, že rasové předsudky a stereotypy ve společnosti mohou obviněnému dokonce pomoci.

4.5.3 Dřív to bylo normální

„*Nechci nějak zásadně obhajovat Feriho, ale ožralých neodbytných chlapů jsem na večírcích zejména na výšce zažil mraky ale nikdy z toho nebylo znásilnění.*“²⁶²

řada komentujících obviňujících oběť nebo zlehčujících sexuální násilí se ve svých reakcích pouští do hodnocení toho, co už je a co ještě není znásilnění. Obvykle dochází k názoru, že popsané činy znásilněním určitě nejsou. Opět tím ostatním uživatelům vysílají jasný vzkaz

²⁵⁸ MILLER, Audrey K. “Should Have Known Better than to Fraternalize with a Black Man”: Structural Racism Intersects Rape Culture to Intensify Attributions of Acquaintance Rape Victim Culpability. *Sex Roles*. 2019, (81), 428-438.

²⁵⁹ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 1455

²⁶⁰ Hnutí protestující proti rasismu a rasové nerovnosti, zejména ve vztahu k Afroameričanům.

²⁶¹ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 962

²⁶² Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 846

– nejde o nic tak závažného a obět' bud' obětí vůbec není, nebo zbytečně řeší zcela běžnou záležitost. Část komentujících se také dělí o vlastní činy, které jsou podle nich srovnatelné se sexuálním násilím, ze kterého jsou útočníci obviněni. Případně srovnávají „svá mladá léta“ se současností: „*Já nevím. Za mých mladých let jsi byl na zábavě a zeptal se holky půjdem ke mně? Tak jo,u tebe, jdu se osprchovat. Nebo řekla ne.*“²⁶³ Tyto komentáře svým způsobem spadají pod mýtus *Říkala si o to* i pod mýtus *Klasického znásilnění*, ale navíc vytváří ve čtenáři dojem, že dnešní doba podobné případy příliš řeší, když ještě nedávno šlo o normální jednání. To samozřejmě opět vytváří prostředí, kde se bude victim blaming vyskytovat častěji a to pravděpodobně zejména od lidí, kteří mají tendence srovnávat současné řešení společenských problémů s minulostí.

4.5.4 Už nám ani dveře nepodrží a jako lidstvo vymřeme

*„Hmm po vzoru "našeho" velkého bratra za oceánem se budou muži bát podržet ženám dveře. Aby se to neobrátilo proti nim.“*²⁶⁴

Taková je reakce některých uživatelů na zprávu o tom, že více žen nahlásilo znásilnění či sexuální obtěžování ze strany psychiatra Jana Cimického. Obviňování obětí má v tomto směru zcela nový rozměr. Komentáře totiž nereaguje na spoluvinu při znásilnění, ale obviňují ji z toho, že nahlášením činu zničí společenské vztahy lidí v budoucnu. Další komentující se se svým názorem dostávají až k extrémním scénářům, kdy kvůli řešení sexuálního násilí lidstvo vymře: „*Lidstvo vymře. Takové to vnímání, kdy tancujete, povídáte si, jste blízko sobě, jdete na pozvání s někým za zavřené dveře. Obejmete, zkusíte, dostanete facku, přestanete a to s údivem. Holt se budeme pořád ptát a radši podepisovat souhlas.*“²⁶⁵

Zkáza lidstva kvůli hlášení sexuálního násilí opět není pouze českou reakcí. Podobný názor rozebírá i Eyja M. Brynjarsdóttir v knize *The Routledge Handbook of the Politics of the #MeToo Movement*.²⁶⁶ Podle ní jde o extrémní zveličení situace a současně ochranu patriarchální společnosti, kde o společenských vztazích rozhodují zejména muži. Celá obava z vymření lidstva totiž stojí na argumentu, že muž vždy oslovuje ženu, ze strachu z obvinění ze sexuálního násilí tak neučiní a lidé tak přestanou navazovat nové vztahy.

Někteří uživatelé pak toto běžné navazování vztahů se sexuálním násilím zaměňují, či mají o navazování vztahů poměrně zvrácenou představu (z reakcí to nelze vždy s jistotou

²⁶³ Příloha – diskuze Dominik Feri 3 – komentář č. 281

²⁶⁴ Příloha – diskuze Jan Cimický 1 – komentář č. 426

²⁶⁵ Příloha – diskuze Jan Cimický 1 – komentář č. 429

²⁶⁶ CHANDRA, Giti a Irma ERLINGSÓTTIR. *The Routledge Handbook of the Politics of the #MeToo Movement*. Routledge, 2020.

rozeznat): „Nevím, na čí straně je pravda, ale dnes už stejně nemůže chlap sáhnout na ženskou. V ČR ještě trochu ano, na západ od nás už běda.“²⁶⁷ Konkrétně tento komentář nespécifikuje způsob seznamování se, kromě navázání tělesného kontaktu, jiné už reálně označují sexuální obtěžování za běžnou činnost, bez které se společnost prakticky neobejde: „Divná doba, dříve se ženské chtěly hlavně líbit a lichotilo jim, když po nich chlapi šli a pláclí je třeba po zadku, kór na soukromé párty se to očekává, když se více vypije. Dnes aby člověk se bál někoho skoro pohladit.“²⁶⁸

Každopádně veškeré komentáře obsahující tento mýtus v podstatě šíří domněnku, že hlášení sexuálního násilí může společnosti uškodit. Případně, že se za sexuální násilí označují i „běžné“ způsoby seznamování a navazování kontaktů. Takové reakce nejen že znásilnění zlehčují, ale oběti obviňují z podílení se na zhoršování společenských vztahů (zejména mezi muži a ženami), což opět vytváří prostředí pro victim blaming.

4.5.5 MeToo jako největší mýtus

„Metoo byla jen kampaň hereček, které se jen pro..... k rolím. Tohle bude podobný případ.“²⁶⁹

Hnutí MeToo (ať už v komentářích psáno jako MeToo, MeeTo, MeeToo, Mýtů nebo Americký nesmysl) je zřejmě nejčastějším mýtem, který uživatelé používají. Na hnutí jsou kontroverzní názory i v zahraničí. Například v USA, kde MeToo vzniklo, se společnost podle výzkumu Allison Archer dělí v podstatě na třetiny.²⁷⁰ Zhruba třetina považuje hnutí za krok kupředu a zlepšení v hlášení sexuálního násilí, třetina nemá kladný ani záporný názor a třetina si myslí, že hnutí zašlo až příliš daleko a začíná škodit.

Co se týče zkoumaných diskuzí v českém prostředí veřejných diskuzí, je situace značně odlišná. Názory totiž nejsou tak vyrovnané, jaké je ukazuje třeba právě analýza z USA. Hnutí MeToo zmiňovalo poměrně velké množství komentářů, byla jich zhruba desetina – tedy kolem 400 reakcí. A naprostá většina uživatelů používá MeToo jako synonymum pro smyšlená znásilnění, případně přiživení se na obviněném: „Ty MeToo stěžovatelky by měl někdo reálně znásilnit, ať mají důvod kvičet...“²⁷¹ Prakticky každý komentář obsahující

²⁶⁷ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 951

²⁶⁸ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 186

²⁶⁹ Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 678

²⁷⁰ ARCHER, Allison M. N. Modern Sexism in Modern Times Public Opinion in the #Metoo Era. *Public Opinion Quarterly*. 2020, (84), 813-837.

²⁷¹ Příloha – diskuze Jan Cimický 1 – komentář č. 753

název hnutí sexuální násilí zesměšňuje a obviňuje oběti. Z celkového množství reakcí, které MeToo obsahují, jsem zaznamenala pouze dvě, které jej nepoužívají v negativním smyslu vůči obětem.

Specifická je navíc situace v případě kauzy Dominika Feriho. Ten totiž ještě před nahlášením sexuálního násilí z jeho strany hnutí podporoval. A toho mnozí komentující využili. Spíše než sexuální násilí vůči obětem mu vyčetli právě podporu MeToo: „*Feri před lety MeToo vítal. Třeba konečně vyjádří, jak toho lituje. Tahle medicína by ho mohla vyléčit. Doplním, že MeToo vedla k několika sebevraždám na základě obvinění bez důkazů. Feri sleduje média, věděl to, stejně to vítal všemi deseti...*“²⁷² Podobná vyjádření ve stylu „teď ochutná vlastní medicínu“ se objevují ve spojitosti s Ferim v několika desítkách komentářů. Čtenáři pak taková vyjádření evokují nejen nevyjádřené obviňování oběti, ale zejména dávají prostor myšlence, že celé hnutí potažmo hlášení sexuálního násilí je problém a teď na něj doplatí i jeho podporovatel.

4.6 Limity výzkumu

Ačkoliv se výzkum snaží obsáhnout co největší množství relevantních komentářů, jde stále pouze o čtvrtinu až polovinu reakcí z každé diskuze. Zaměřuje se totiž na primární komentáře a pouze ty vztahující se k tématu. Výsledky by proto možná mohly vypadat odlišně v případě zohlednění i navazujících vláken na zkoumané komentáře, případně zohlednění většího množství diskuzí.

Limitem výzkumu může být do jisté míry i subjektivní vyhodnocování zkoumaných komentářů. Ačkoliv k většině z nich přistupuji objektivně a snažím se je rozřadit do vybraných kategorií nezaujatě, často jsou komentáře nejasné, obsahují ironii nebo pisatelé užívají různá přirovnání, která následně vyhodnocuji podle dojmu, jakým celá reakce působí a jak se (podle mého názoru) snaží uživatel svůj názor prezentovat. Nicméně je v tomto případě pravděpodobné, že by jiný výzkumník mohl tyto „problematické“ komentáře kódovat odlišným způsobem a následně proto dojít k jiným výsledkům. Nejvíce rozeznatelný je tento problém v případě sémiotické analýzy, která na subjektivním vyhodnocení komentářů a užívaných mýtů značně stojí.

Dalším limitujícím faktorem výzkumu je srovnávání míry obviňování oběti a užívání mýtů o znásilnění v závislosti na pohlaví komentujícího. Výsledky ke srovnání sice data

²⁷² Příloha – diskuze Dominik Feri 1 – komentář č. 877

dohromady dávají a ve výzkumné části jsou uvedené počty diskutujících i procentuální vyjádření victim blamingu a užívání mýtů o znásilnění, nelze však výsledná data považovat za zcela relevantní, jelikož ženy přispívaly do zkoumaných diskuzí výrazně méně než muži. Na každý komentář psaný ženou totiž připadá 5,5 komentáře psaného mužem. Ačkoliv tak lze srovnávat míru victim blamingu u každého z pohlaví, výsledky by byly relevantnější, kdyby byly počty komentujících mezi muži a ženami srovnatelné.

Nakonec je potřeba zmínit, že výsledná data rozhodně nerepresentují názorové spektrum většinové společnosti ani čtenářů online médií. Zatímco čtenářů obecně je například na online médiu iDnes tři a půl milionu, nejobsáhlejší zkoumaná diskuze tohoto zpravodajského webu má celkem 4 166 komentářů. Výzkum tedy vyloženě cílí na zjištění názorů v diskuzi, které sice nemusí být majoritní ve společnosti jako takové, ale jsou každopádně viditelné a čtené dalšími uživateli, kteří si podle zveřejněných komentářů můžou do jisté míry utvářet vlastní názor.

4.7 Diskuze

Výsledná data odpovídají na předem stanovené výzkumné otázky. Výskyt victim blamingu mapuje výzkum jak celkově za všechny diskuze, tak i co se týče jednotlivých zohledněných kauz. Nejnižší míru obviňování oběti vykazuje případ Dominika Feriho, necelých 22 procent oproti celkovému průměru ze všech komentářů, kde je míra victim blamingu 36 procent. V tomto případě nižší hodnotu vysvětlují doplňující zkoumané jevy, a to zejména politický a rasistický podtext komentářů. Stručně řečeno, řada uživatelů, kteří neobviňují oběť, odsuzují Dominika Feriho za jeho politickou příslušnost (téměř 35 procent) nebo jeho původ (12 procent). Otázkou tedy v tomto případě zůstává, zda by míra obviňování oběti nebyla vyšší, kdyby byl obviněným bílý muž bez politické příslušnosti. Výsledky výzkumu výše také rozebírají konkrétní názorovou skladbu u každé ze sledovaných kauz. Současně odpovídají i na výzkumnou otázku *Liší se komentáře u jednotlivých kauz nebo jsou názory pisatelů u témat sexuálního násilí ve všech případech obdobné?*, jelikož analýza porovnává jevy, které jsou pro všechny případy společné. Ukazuje se tak, že míra obviňování oběti se u každého z případů liší. Ovšem vyšší hodnoty v případě výroku Martina Vondráška bylo možné očekávat, jelikož domněnky mnohých komentujících potvrdil veřejný činitel a tím je tak v jejich názorech utvrdil. Výzkumnou otázku *Jaké mýty o znásilněních se v komentářích nejčastěji vyskytují?* doplňují v předchozích kapitolách podrobné grafy. Převaha názoru, že

jsou znásilnění smyšlená, byla opět predikovatelná. Jde zejména o povahu případů samotných, kdy jsou v kauzách Dominika Feriho a Jana Cimického obviněny ze sexuálního násilí známé osobnosti a komentující z toho usuzují, že si oběti vymýšlí, aby se na nich přiživili. Výrok Martina Vondráška pak o smyšlených znásilněních přímo pojednává, dalo se tedy očekávat, že i v komentářích bude tento mýtus výrazně převažovat.

Kromě obviňování oběti a mýtů o znásilnění jsou zohledněny i další doplňující aspekty specifické pro konkrétní případ. Zároveň potvrzují či vyvrací stanovené ad hoc hypotézy. Jak již bylo zmíněno, hypotéza *Komentující v kauze Dominika Feriho, kteří neobviňují oběť, často používají politicky a rasově motivované nenávistné poznámky* se v tomto případě potvrdila. Naopak hypotézu *Komentující v kauze Jana Cimického, kteří neobviňují oběť, často zastávají kolektivní vinu* nelze považovat za potvrzenou. Tento jev se objevil v 7 procentech komentářů a není tak vyloženě častý. Stejný poměr komentářů je také v souladu s hypotézou *Komentující pod příspěvky o výroku Martina Vondráška, kteří obviňují oběť, často staví na konkrétních případech křivých obvinění*. Nicméně jelikož jde opět pouze 7% shodu, považují hypotézu za taktéž nepotvrzenou.

Co se týče předem stanovených hypotéz, výzkum potvrdil, že *ženy se ve veřejných diskuzích dopouští obviňování oběti méně často než muži*. Rozdíl je ale minimální a současně je třeba vzít na vědomí, že ženy přispívají do diskuze méně než muži obecně. Další hypotéza *S postupem vývoje kauzy sexuálního násilí klesá výskyt obviňování oběti ve veřejných diskuzích* je potvrzena, co se kauzy Jana Cimického týče. Od první zmínky o případu, kde se victim blaming vyskytl v téměř 42 procentech komentářů, postupně klesá až k prvnímu soudu s Janem Cimickým, kde oběť v diskuzi obviňuje už jen necelých 13 procent uživatelů. V kauze Dominika Feriho se ovšem tato hypotéza nepotvrdila. Naopak, komentáře pod článkem o soudním líčení vykazují o dvě procenta vyšší míru obviňování oběti než reakce pod prvním článkem o případu.

Výzkum má nicméně i přes své limity přínos ve studii veřejných diskuzí a obviňování oběti ve veřejném prostoru. Zohlednil komentáře k nejvýraznějším kauzám souvisejícím se sexuálním násilím posledních let v České republice. Poukazuje na rozdíly ve victim blamingu v jednotlivých případech, i problém prezentuje jako celek. Současně se dotýká i dalších témat, které s kauzami souvisí a představuje nejčastější mýty rozšířené minimálně mezi uživateli veřejných diskuzí. Ti je totiž následně šíří dál. I mezi čtenáře online zpravodajství, kteří sami v diskuzích aktivní nejsou.

S první částí diplomové práce spojují výzkumnou část zejména představené teorie.

Částečně jsou využity pro kódování komentářů, zejména co se mýtů o znásilnění týče. Dále ale tvoří předpoklad, že ženy budou méně obviňovat oběti než muži. Tento zkoumaný jev jsem již dříve označila za problematický kvůli nižší účasti žen v diskuzích, nicméně logicky by nižší míra victim blamingu u žen odpovídala *Obranné hypotéze*, kdy se žena dokáže s obětí více ztotožnit a představit si samu sebe na jejím místě. Současně by si podporou oběti podle teorie tvořila přátelské prostředí pro případ, že by se stala sama obětí sexuálního násilí. Většina komentářů, které využívají mýty *Říkala si o to* či *Klasické znásilnění* by pak bylo možné zohlednit podle teorií *Just World* a *Sexismu*. Oběť si násilí podle komentujících zaslouží nebo se vlastně nestalo nic trestného. Komentáře, které obsahují mýtus o *Ideální oběti* pak obvykle spadají pod teorii *Kontrafaktuálního smýšlení*. Právě v nich totiž nejčastěji uživatelé popisují, co oběť udělat měla nebo neměla, případně jak by se zachovali oni sami. Výstižně to tak splňuje „co by, kdyby“ uvažování, které je častým prostředkem k obviňování oběti.

Konkrétní kauzy pak podle charakteristiky obviněného většinou odpovídají popisu z kapitoly 2.2. Podobně jak popisují problematiku obvinění politika ze sexuálního násilí výzkumy z USA, projevují se dané jevy i v českém prostředí. Konkrétně jde třeba o zastání se obviněného jeho politickou stranou, kdy část spolustraníků Dominika Feriho vyjádřila podporu obviněnému nebo sexuální násilí přímo bagatelizovala jako běžný jev mezi mladými lidmi. Typické znaky jsou znát i v komentářích, kdy část uživatelů srovnává sexuální násilí s finančními kauzami jiných politiků, které jsou podle nich horším prohřeškem. V případě Jana Cimického se zase potvrdilo tvrzení z dřívějších výzkumů, že pokud je pachatelem sexuálního násilí lékař, oběti málokdy hlásí čin okamžitě. Stejně tak se částečně popsaná problematika odrazila i v jednání České lékařské komory, kdy studie tvrdí, že za obviněné lékaře se často staví instituce. A stejně tak byla míra obviňování oběti v případě Jana Cimického vyšší než u Dominika Feriho. Potvrzuje se tak tedy i další aspekt studií – tedy že za profesionály veřejnost stojí častěji. S dostupnými poznatky o roli policistů v případech sexuálního násilí zkoumané komentáře příliš nesouvisí (kromě 7 procent uživatelů, kteří kritizují postupy policie). Nicméně studie zmíněné v teoretické části potvrdil samotný výrok Martina Vondráška. Odborníci totiž následně na jeho základě poukázali na to, jak smýšlení policistů o sexuálním násilí může mít vliv na osoby, které se stanou jeho obětí. A že čím více jsou mýty o znásilnění rozšířené mezi policisty, tím spíše nebudou oběti násilí nahlašovat.

4.7.1 Možnosti dalšího výzkumu

Veřejné diskuze zpravodajských médií nejsou dostatečně prozkoumané, přestože do nich přispívají tisíce uživatelů a příspěvky mají dosah i u nekomentujících čtenářů online médií. Konkrétně články týkající se sexuálního násilí komentuje velké množství lidí a victim blaming nebo šíření mýtů o znásilnění se vyskytují, i podle zjištění tohoto výzkumu, často. Do budoucna by bylo vhodné se zaměřit i na kauzy sexuálního násilí, ve kterých nefiguruje veřejně známá osobnost a zhodnotit, zda se v těchto diskuzích míra obviňování oběti liší nebo zůstává stále stejná. Ve zkoumaných diskuzích totiž řada uživatelů při využití victim blamingu argumentuje právě osobností obviněného. Stejně tak by studium problematiky posunul dál i kvantitativní výzkum zjišťující míru ovlivnění čtenářů těchto komentářů názorem pisatelů. Poukázalo by to na konkrétní dopad obviňování oběti ve veřejném prostoru i užívání mýtů o znásilnění na další osoby.

Dále dávají zjištění prostor pro různé formy výzkumu kvalitativního. Ten by se mohl zaměřit na komentující, kteří obviňují oběť. Z výsledků by pak bylo možné zjistit, na základě čeho tak činí nebo jestli se victim blaming pojí s určitými charakteristikami uživatelů jako je sociální zázemí nebo vzdělání. Současně by kvalitativní výzkum mohl být zaměřený i na oběti sexuálního násilí, jejich reakce a zpracovávání obviňování ve veřejném prostoru. Samozřejmě se lze v tomto případě zabývat i online médii jako takovými. Zpracovat otázku, co vlastně veřejné diskuze přináší, jak je lze editovat nebo jestli jsou vůbec potřeba, když často dávají prostor právě nenávisným vyjádřením. Výzkum může i srovnávat, jelikož některá média veřejné diskuze vůbec nemají, některá je otevírají pouze u vybraných článků a některá mají dostupnou diskuzi pro uživatele prakticky vždy.

Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo rozebrat komentáře ve veřejných diskuzích pod zpravodajskými články o sexuálním násilí. Konkrétně kauzy Dominika Feriho, Jana Cimického a články o výroku Martina Vondráška o smyšlených znásilněních. Nejdůležitější bylo zjištění míry obviňování oběti a užívání mýtů o znásilnění, další aspekty se vztahují specificky k jednotlivým případům.

Práce v první části uvádí do kontextu problematiku sexuálního násilí ve světě i v České republice. Předkládá hlavní teorie obviňování oběti a také se věnuje medializace případů sexuálního násilí a problematice veřejných diskuzí.

Kvantitativní výzkum je zaměřený na komentáře jako takové. Celkem obsahuje data získaná z 4 890 reakcí v diskuzích zpravodajských médií (Seznam zprávy, Novinky, iDnes). Výzkum zohledňuje dohromady 21 různých diskuzí – v případě kauz Dominika Feriho a Jana Cimického vždy tři z každého média, aby bylo možné sledovat vývoj obviňování oběti a užívání mýtů o znásilnění v různých momentech případu. U výroku Martina Vondráška zohledňuje výzkum tři diskuze – z každého média jednu.

Výsledky poměrně komplexně ukazují míru obviňování oběti, která v souhrnu činí téměř 36 procent. Současně z nich vyplývá, že 38 procent komentářů obsahuje mýtus o znásilnění. Nejčastěji si uživatelé myslí, že jsou hlášená znásilnění smyšlená – těch je více než 60 procent. Výzkum se zaměřil i na míru obviňování oběti v závislosti na pohlaví komentujícího. Zde hypotéza předpokládala, že u žen bude nižší. To se sice potvrdilo, nicméně jde o minimální rozdíl dvou procent. Dále zohledňují i specifické aspekty komentářů u zohledněných případů a mapují tak i témata rasismu, kolektivní viny nebo policejní práce v případech sexuálního násilí. Data následně doplňuje sémiotická analýza, která se konkrétněji věnuje nejen užívaným mýtům o znásilnění ale také dalším častým domněnkám uživatelů, které jsem v komentářích v průběhu čtení objevila.

Obecně lze říci, že uživatelé veřejných diskuzí tvoří z celkového počtu čtenářů online médií pouze zlomek. Nicméně jsou to právě oni, jejichž názor je vidět a postřehnou jej i lidé, kteří do diskuze sami nepřispívají. I proto je podle mého názoru důležité mapovat názorovou skladbu v jejich reakcích a zkoumat, na základě čeho svůj příspěvek píše a co jím chtějí říct. Právě obviňování obětí ve veřejném prostoru totiž není zrovna prospěšné, ať už pro ovlivnění smýšlení dalších uživatelů nebo pro oběti sexuálního násilí. Victim blaming v diskuzích vytváří totiž dojem, že jde o názor většinové společnosti, protože je více vidět. A 36 procent

obět' odsuzujících reakcí je již poměrně výrazný počet. Obzvláště když z dřívějších výzkumů vyplývá, že viditelné názory ostatní čtenáři často přejímají, případně je považují za plnohodnotnou část článku.

Summary

The main goal of the diploma thesis was to analyze comments in public discussions under news articles about sexual violence. Specifically cases of Dominik Feri, Jan Cimický and articles about statement of police chief Martin Vondrášek about fake rapes. The most important was finding out the level of victim blaming and using rape myths, other aspects relate specifically to individual cases.

The theses in theoretical part puts into context the issue of sexual violence in the world and in Czech republic. It presents main victim blaming theories and deals with media coverage of cases of sexual violence and issue of public discussions.

Quantitative research is focused on comments. In total it contains data obtained from 4 890 reactions in discussions of the news media (Seznam zprávy, Novinky, iDnes). The research takes into account a total of 21 discussions – in case of Dominik Feri and Jan Cimický cases, there are always three discussions from each online medium. So it is possible to see the development of victim blaming and using rape myths at different moments of the case. In case of Martin Vondrášek statement the research takes into account three discussions – one from each medium.

The results quite comprehensively show the level of victim blaming, in total it is almost 36 percent. At the same time, they show that 38 percent of the comments contain a rape myth. Most often, users think that reported rapes are fake – there are more than 60 percent of them. The research also focused on the level of victim blaming depending on the commenter's gender. The hypothesis predicted that it would be lower in women. This has been confirmed, but it is a minimal difference (two percent). Furthermore, I also focus on specific aspects of comments in the cases and thus also map the topics like racism, collective guilt or police work in cases of sexual violence. The data is subsequently supplemented by a semiotic analysis, which is more specifically devoted not only to the used rape myths, but also to other frequent user assumptions, that I discovered in the comments during the reading.

In general, users of public discussions make up only a fraction of the total number of readers of online media. However, their opinion is visible and will be noticed even by people, who do not contribute to the discussions themselves. That is also why, in my opinion, it is important to map the composition of opinion in their reactions and examine, what are they writing their contribution on the basis of and what they want to say to other users. Blaming the victims in the public space is not beneficial, either for influencing the mindset of other

users or for the victims of sexual violence. Victim blaming in discussions creates the impression that it is the opinion of the majority society, because it is more visible. And 36 percent of victim blaming reactions is already a fairly significant number. Especially when previous researchs shows, that visible opinions are often adopted by other readers, or considered as a full-fledged part of the article.

Použitá literatura

Knihy

AMEDIE, Jacob. *The Impact of Social Media on Society*. Santa Clara, 2015. Santa Clara University.

BARTHES, Roland. *Mytologie*. Třetí vydání v českém jazyce. Přeložil Josef FULKA. Bod (Dokořán). Praha: Dokořán, 2018. ISBN 978-80-7363-888-7.

CALLERO, Peter L. *The Myth of Individualism: How Social Forces Shape Our Lives*. Rowman & Littlefield Publishers, 2009. ISBN 978-0-7425-9991-8.

COSSETTE, Paulina a Stephen C. CRAIG. *Politicians Behaving Badly Men, Women, and the Politics of Sexual Harassment*. Routledge, 2019.

DOOLITTLE, Robyn. *Had it coming: Rape Culture Meets #MeToo: Now What?* T2P Books, 2021. ISBN 978-1-58642-289-9.

DURHAM, Meenakshi Gigi. *MeToo: The Impact of Rape Culture in the Media*. Polity Press, 2021. ISBN 978-1-5095-3519-4.

HENDLOVÁ, Tereza. Analýza mediálního diskurzu MF Dnes o znásilnění. In: *Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění*. Gender Studies, 2010, s. 24-35. ISBN 978-80-86520-31-5.

CHANDRA, Giti a Irma ERLINGSDÓTTIR. *The Routledge Handbook of the Politics of the #MeToo Movement*. Routledge, 2020.

JANE, Emma A. Online Abuse and Harassment. *The International Encyclopedia of Gender, Media, and Communication*. 2020.

OCHRANA, František. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4200-0.

RAPHAEL, Jody. *Rape is rape*. Lawrence Hill Books, 2013. ISBN 978-1-61374-479-6.
SAVINO, John O. a Brent E. TURVEY. *RAPE INVESTIGATION HANDBOOK*. Elsevier, 2005. ISBN 0-12-072832-X.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Žurnalistika a komunikace. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

TAYLOR, Jessica. *Why women are blamed for everything: exposing the culture of victim-blaming*. London: Constable, 2020.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

Odborné články

APPELTOVÁ, Michaela, Alžběta MOŽÍŠOVÁ a Lenka VOCHOCO VÁ. *Analýza mediálního zobrazování genderově podmíněného násilí* [online]. Praha: Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR, 2016 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z:

https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Analýza-mediálního-zobrazování-genderově-podmíněného-násilí_FINAL.pdf

ARCHER, Allison M. N. Modern Sexism in Modern Times Public Opinion in the #MeToo Era. *Public Opinion Quarterly*. 2020, (84), 813-837.

CUSMANO, Danielle. Rape Culture Rooted in Patriarchy, Media Portrayal, and Victim Blaming. *Writing Across the Curriculum*. 2018, (30).

DUBOIS, James M., Heidi A. WALSH, John T. CHIBNALL, Emily E. ANDERSON, Michelle E. EGGERS, Mobolaji FOWOSE a Hannah ZIOBROWSKI. Sexual Violation of Patients by Physicians: A Mixed-Methods, Exploratory Analysis of 101 Cases. *Sexual Abuse* [online]. 2019, (31), 503-523 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z:

<https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/1079063217712217>

DUNCAN, Megan, Ayellet PELLED, David WISE, Shreenita GOSH, Yangliang SHAN, Mengdian ZHENG a Doug MCLEOD. Staying silent and speaking out in online comment sections: The influence of spiral of silence and corrective action in reaction to news. *Computers in Human Behavior*. 2020, (102), 192-205.

DVOŘÁKOVÁ, Věra. REACTIONS AND ATTITUDES TOWARDS SEXUAL ASSAULT IN THE V4. *The New Federalist* [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z:

<https://www.thenewfederalist.eu/reactions-and-attitudes-towards-sexual-assault-in-the-v4?lang=fr>

DYAR, Christina, Brian A. FEINSTEIN a RaeAnn E. ANDERSON. An Experimental Investigation of Victim Blaming in Sexual Assault: The Roles of Victim Sexual Orientation, Coercion Type, and Stereotypes About Bisexual Women. *Journal of Interpersonal Violence*. 2021, (36).

FERGUSON, Claire E. a John M. MALOUFF. Assessing Police Classifications of Sexual Assault Reports: A Meta-Analysis of False Reporting Rates. *Archives of Sexual Behavior* [online]. 2016, (45), 1185-1193 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z:

<https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-015-0666-2>

FISHER, S. Bonnie., DAIGLE, E. Leah., CULLEN, T. Francis., & TURNER, G. Michael. (2003). *Reporting Sexual Victimization To The Police And Others: Results From a National-Level Study of College Women*. *Criminal Justice and Behavior*, 30(1), 6-38. <https://doi.org/10.1177/0093854802239161>

GALLIANO, Grace, Linda M. NOBLE, Linda A. TRAVIS a Carol PUECHL. Victim Reactions During Rape/Sexual Assault: A Preliminary Study of the Immobility Response and Its Correlates. *Journal of Interpersonal Violence*. 1993, (8).

- HAMPTON, Keith, Lee RAINIE, Weixu LU, Maria DWYER, Inyoung SHIN a Kristen PURCELL. Social Media and the Spiral of Silence. *Pew Research Internet Project*. 2014.
- HAYES, M. Rebecca, LORENZ, Katherine, & BELL, A. Kristin. (2013). Victim Blaming Others: Rape Myth Acceptance and the Just World Belief. *Feminist Criminology*, 8(3), 202-220. <https://doi.org/10.1177/1557085113484788>
- ILLINGWORTH, Patricia M.L. Patient-Therapist Sex: Criminalization and Its Discontents. *Journal of Contemporary Health Law and Policy*. 1995, (11), 389-416.
- ISLAM, Shafiqul. 'IDEAL VICTIMS' OF SEXUALIZED VIOLENCE: WHY IS IT ALWAYS FEMALE? *European Journal of Research in Social Sciences*. 2016, roč. 8, č. 4, s. 10.
- JONES, Jeffrey S., Carmen ALEANDER, Barbara N. WYNN, Linda ROSSMAN a Chris DUNNUCK. WHY WOMEN DON'T REPORT SEXUAL ASSAULT TO THE POLICE: THE INFLUENCE OF PSYCHOSOCIAL VARIABLES AND TRAUMATIC INJURY. *The Journal of Emergency Medicine* [online]. 2009, (36), 417-424 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0736467908000358?casa_token=ZhOA_uzU0ugAAAA:gWUmhKVm943pXGIPqW-XGIKQmugm0ZFIJmB5E0NIYgisimg72NcQklXOTHdJKTo2Zxf6yKx2Fcl
- KITZINGER, Jenny. Rape in the media. In: HORVATH, Miranda a Jennifer BROWN. *Rape: Challenging Contemporary Thinking*. Willan Publishing, 2009, s. 74-98. ISBN 978-1-84392-520-0.
- KLEMMER, Konstantin, Daniel B. NEILL a Stephen A. JARVIS. Understanding spatial patterns in rape reporting delays. *Royal Society Open Science*. 2021, (8).
- LEE, Eun-Ju. That's Not the Way It Is: How User-Generated Comments on the News Affect Perceived Media Bias. *Journal of Computer-Mediated Communication*. 2012, (18), 32-45.
- LEVY, Ro'ee a Martin MATTSON. The Effects of Social Movements: Evidence from #MeToo. *Social Science Research Network* [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/Papers.cfm?abstract_id=3496903
- LINDEN, Judith A. SEXUAL ASSAULT. *Emergency Medicine Clinics of North America*. 1999, 17(3), 685-697.
- LUCARINI, Alice, Caterina SUITNER, Riana BROWN, Maureen A. CRAIG, Eric D. KNOWLES a Bruno CASARA. The #MeTooLate Effect: Victim blame and trust denial for sexual harassment not immediately reported. *Personality and Individual Differences*. 2020, (167).
- MALLE, Bertram F., Steve GUGLIELMO a Andrew E. MONROE. A Theory of Blame. *Psychological Inquiry*. 2014, (25), 147-186.
- MALLE, Bertram F., Steve GUGLIELMO a Andrew E. MONROE. The Path Model of

Blame [online]. In: . 2014 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z:
<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/1047840X.2014.877340?needAccess=true>

MCMAHON, Sarah a Gregory FARMER. An Updated Measure for Assessing Subtle Rape Myths. *Social Work Research*. 2011, 35(2), 13.

MCQUEEN, Karen a Jodie MURPHY-OIKONEN. Responding to Sexual Assault: A Systematic Review of Police Training Interventions and Outcomes. *Crime & Delinquency* [online]. 2023 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z:
<https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/00111287231195763>

MILLER, Audrey K. “Should Have Known Better than to Fraternize with a Black Man”: Structural Racism Intersects Rape Culture to Intensify Attributions of Acquaintance Rape Victim Culpability. *Sex Roles*. 2019, (81), 428-438.

MULVIHILL, Natasha. Professional authority and sexual coercion: A paradigmatic case study of doctor abuse. *Social Science & Medicine* [online]. 2022, (305) [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953622003999>

NIEMI, Laura a Liane YOUNG. Blaming the Victim in the Case of Rape. *Psychological Inquiry*. 2014, (25), 230-233.

O'HARA, Shannon. Monsters, playboys, virgins and whores: Rape myths in the news media's coverage of sexual violence. *Language and Literature*. 2012, (21), 247-259.

O'NEIL, Erin Nicole. “Victim is Not Credible”: The Influence of Rape Culture on Police Perceptions of Sexual Assault Complainants. *Justice Quarterly* [online]. 2019, (36), 127-160 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z:
https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07418825.2017.1406977?casa_token=DMslY4Pa5SYAAAAA%3AXrMkVMsejukNlrfLalvSL7WYnMPz56ZvY3t9HpTIXXMLYBqMwejZjC73LP_-cvBrXb8bvzTHHf52Q

PALMER, Jane E., Erica R. FISSEL, Jill HOXMEIER a Erin WILLIAMS. #MeToo for Whom? Sexual Assault Disclosures Before and After #MeToo. *Journal of Interpersonal American Journal of Criminal Justice*. 2021, (46), 68-106.

PEREZ, Jami. Keeping Sex out of the Doctor's Office: A California Proposal to Stop Patient Sexual Abuse Notes and Comments. *Whittier Law Review*. 2013, 137-160

PICA, Emily, Chelsea L. SHEAHAN a Joanna D. POZZULO. The impact of delayed reporting, assault type, victim gender, and victim-defendant familiarity on mock-jurors' judgments. *Applied Psychology in Criminal Justice*. 2020, (16), 258-271.

PINCIOTII, Caitlin M. a Holly K. ORCUTT. It Won't Happen to Me: An Examination of the Effectiveness of Defensive Attribution in Rape Victim Blaming. *Violence Against Woman*. 2020, (25), 1059-1079.

RENNIE, Erin. ‘What a lying slut’: the (re)production of rape myths in online misogyny towards women disclosing their experiences of rape through the #MeToo movement. *Journal of Gender-Based Violence*. 2022, (7), 204-219.

ROLLER, Chiara a Stefano TARTAGLIA. The Effect of Sexism and Rape Myths on Victim Blame. *Sexuality & Culture*. 2019, (23), 209-219.

SHAW, Jessica, Rebecca CAMPBELL a Debi CAIN. The View from Inside the System: How Police Explain Their Response to Sexual Assault. *American Journal of Community Psychology* [online]. 2016, (58), 446-462 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/ajcp.12096>

SHEIKH, Sana a Meghan E. MCNAMARA. Insights from Self-Blame and Victim Blaming. *Psychological Inquiry*. 2014, (25), 241-244.

SHI, Luzi. Public Opinion About #MeToo Victims and Offenders: A Nationwide Experiment. *Violence Against Women*. 2022, (28), 2947-3288.

SCHIEWE, Moriah. Tonic Immobility: The Fear-Freeze Response as a Forgotten Factor in Sexual Assault Laws. *DePaul Journal of Woman, Gender and the Law*. 2019, (8).

SCHREMERHORN, Nathaniel E.C., Theresa K. VESCIO a Kathrine A. LEWIS. Hegemonic Masculinity Predicts Support for U.S. Political Figures Accused of Sexual Assault. *Social Psychological and Personality Science*. 2023, (14), 475-486.

SIKORSKI, Christian von a Melanie SAUMER. Sexual Harassment in Politics. News about Victims' Delayed Sexual Harassment Accusations and Effects on Victim Blaming: A Mediation Model. *Mass Communication and Society*. 2020, (24), 259-287.

STUBBS-RICHARDSON, Megan, Nicole E. RADER a Arthur G. COSBY. Tweeting rape culture: Examining portrayals of victim blaming in discussions of sexual assault cases on Twitter. *Feminism & Psychology*. 2018, (28), 90-108.

SUVARNA, Ashima, Grusha BHALLA, Shailender KUMAR a Ashi BHARDWAJ. Identifying Victim Blaming Language in Discussions about Sexual Assaults on Twitter. *SMSociety'20*. 2020, 156-163.

TAVAREZ, Lahiz P. *Waiting to Tell: Factors Associated with Delays in Reporting Sexual Violence*. New York, 2021. Student Thesis. City University of New York.

TEBOCKHORST, Sunda Friedman, Mary Sean O'HALLORAN a Blair N. NYLINE. Tonic immobility among survivors of sexual assault. *Psychol Trauma*. 2015, (7(2)), 171-178.

THACKER, Lily K. Rape Culture, Victim Blaming, and the Role of Media in the Criminal Justice System. *Kentucky Journal of Undergraduate Scholarship*. 2017, (1), 89-99.

VAN DER BRUGGEN, Madeleine a Amy GRUBB. A review of the literature relating to rape victim blaming: An analysis of the impact of observer and victim characteristics on attribution of blame in rape cases. In: *Aggression and Violent Behavior*. 2014

WHITING, Jason, Jessica BAES, Jaclyn D. CRAVENS-PICKENS a Alyssa Banford

WITTING. Online Blaming and Intimate Partner Violence: A Content Analysis of Social Media Comments. *The Qualitative Report*. 2019, 24(1), 78-94.

WILLIAMS, Linda S. The Classic Rape: When Do Victims Report? *Social Problems*. 1984, 31(4), 459-467.

WORTHEN, Meredith G.F. a Cyrus SCHLEIFER. #MeToo and Sexual Violence Reporting in the National Crime Victimization Survey. *Journal of Interpersonal Violence*. 2024, 258-271.

ZÁHUMENSKÝ, Jozef a spol. Sexuální násilí na ženách. *Soudní lékařství*. 2010, (3), 3.

ZALESKI, Kristen L., Kristin K. GUNDERSEN, Jessica BAES, Ely ESTUPINIAN a Alyssa VERGARA. Exploring rape culture in social media forums. *Computers in Human Behavior*. 2016, (63), 922-927.

Zpravodajské články

BÁDAL, Marek a Jakub BARTOSZ. Feri půjde na tři roky do vězení. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-soud-projednava-feriho-odvolani-40468734>

BARTOSZ, Jakub a Radim VACULÍK. Feri byl obžalován ze dvou znásilnění a jednoho pokusu o něj. In: *Novinky.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-exposlance-feriho-obvineneho-ze-znasilneni-poslal-zalobce-pred-soud-40417288>

BARTOSZ, Jakub. Policie navrhla obžalovat psychiatra Cimického z 28 znásilnění a vydírání. In: *Novinky.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-navrh-na-obzalobu-cimickeho-40410731>

BARTOSZ, Jakub. Psychiatra Cimického prověřuje policie kvůli podezření ze znásilnění. O napadení mluví i známá moderátorka. In: *Novinky.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/znasilnoval-me-a-hrozil-elektrosoky-dalsi-pacientka-obvinila-cimickeho-179819>

BERANOVÁ, Klára. Že chce kluk dostat holku do postele? To je normální, nebudme pokrytci, zastal se Feriho Schwarzenberg. *Novinky.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-ze-chce-kluk-dostat-holku-do-postele-to-je-normalni-nebudme-pokrytci-zastal-se-feriho-schwarzenberg-40361536>

BLAŽEK, Vojtěch. Feri zveřejnil jméno jedné oběti. Je to zastrašování, říká její právnička. *SeznamZpravy* [online]. 2023 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-feri-zverejnil-jmeno-jedne-obeti-je-to-zastrasovani-rika-jeji-pravnicka-225718>

CIBULKA, Jan. DATA: Křivých obvinění ze znásilnění je minimum. ,V praxi jsem se s tím nesetkal,‘ říká advokát. *Irozhlás.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dominik-feri-kauza-sexualni-nasili-obtezovani-tresty-znasilneni_2106160500_sto

ČTK. Čtyři znásilnění a 35 případů vydírání. Státní zástupce obžaloval psychiatra Cimického. *Irozhlas.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jan-cimicky-znasilneni-soud-obzaloba_2309041515_elev

ČTK. Feri vystoupil z TOP 09. Vedení strany ho dopoledne vyzvalo, aby členství přerušil do vyšetření obvinění. *Irozhlas.cz* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/top-09-feri-preruseni-clenstvi_2105281138_cen

ČTK. Feriho už začala řešit policie. In: *Novinky.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-feriho-uz-zacala-resit-policie-40361332>

ČTK. Feriho vyobrazení totožnosti svědkyně prošetří ÚOOÚ. Podle policie to byl přestupek. In: *Novinky.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-feriho-vyobrazeni-totoznosti-svedkyne-prosetri-uouou-podle-policie-to-byl-prestupek-40424530>

ČTK. Obžalobu Cimického ze znásilnění a vydírání začne soud projednávat v listopadu. In: *Novinky.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-obzalobu-cimickeho-ze-znasilneni-a-vydirani-zacne-soud-projednavat-v-listopadu-40444490>

ČTK. Policie navrhla obžalovat Cimického, ve 28 případech měl znásilňovat a vydírat ženy. *Aktuálně.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/policie-navrhla-obzalovat-cimickeho-z-28-znasilneni-a-vydira/r~d70ec6de454f11eda873ac1f6b220ee8/>

ČTK. Psychiatr Cimický stane v listopadu před soudem. Čelí žalobě za znásilnění a vydírání. In: *Idnes.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/cimicky-obzaloba-soud-listopad.A230922_091347_domaci_vlc

ČTK. Seznam.cz kupuje deník Právo a Novinky.cz. Bude tak vlastnit dva největší české zpravodajské servery. *Irozhlas.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/seznam-novinky-pravo-ceska-media-zpravy-online_2212271558_kth

DOUBRAVOVÁ, Barbora a Vojtěch ŠTĚPÁN. Policejní prezident mírní své vyjádření o znásilnění. Nebylo šťastné, připustil. *Aktuálně.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vondrasek-vyjadreni-znasilneni/r~e9a40c4435d311eea3c0ac1f6b220ee8/>

Feri opustil TOP 09. Koalice Spolu už maže stopy po jeho kampani. *Seznamzpravy.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/top-09-vyzyva-feriho-prerus-clenstvi-ve-strane-nez-se-ocistis-156245>

GAVRINĚV, Vojtěch. „Důkazy jsou nesporné“. Žalobkyně chce pro Cimického tři roky vězení. *Seznam Zprávy* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzu-obzaloba-cimickeho-detailne-popisuje-jak-nutil-pacientky-aby-ho-uspokojily-242969>

GAVRINĚV, Vojtěch. „Z důvodu zachování mravnosti.“ Cimického soudí za zavřenými dveřmi. *Seznam Zprávy* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzu-soud-s-cimickym-pokracuje-vyslechem-svedku-kolegu-psychiatra-246371>

GAVRINĚV, Vojtěch. Narcis s nízkou mírou empatie, popsal Cimického znalec. *Seznam Zprávy* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzu-u-soudu-s-cimickym-vypovidaji-svedci-sef-bohnic-popsal-proc-ho-vyhodil-243769>

GAVRINĚV, Vojtěch. Policie navrhla obžalovat psychiatra Cimického z 28 znásilnění a vydírání. In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-police-navrhla-obzalovat-psychiatra-cimickeho-z-28-znasilneni-a-vydirani-216191>

GAVRINĚV, Vojtěch. Státní zástupce obžaloval Cimického, soud má začít v listopadu. In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzu-statni-zastupce-obzaloval-cimickeho-soud-ma-zacit-v-listopadu-23637>

GAVRINĚV, Vojtěch. Znásilňoval mě a hrozil elektrošoky. Další pacientka obvinila Cimického. In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/znasilnoval-me-a-hrozil-elektrosoky-dalsi-pacientka-obvinila-cimickeho-179819>

GOLDBERGEROVÁ, Sára. Falešná obvinění ze znásilnění? Mnohem větší problém jsou nenahlášené případy, míní Johanna Nejedlová. *Czechcrunch* [online]. 2023 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://cc.cz/falesna-obvineni-ze-znasilneni-mnohem-vetsi-problem-jsou-nenahlasene-pripady-mini-johanna-nejedlova/>

GOSLING, Tim. CZECHIA TESTED BY ITS #METOO MOMENT. *Balkan Insight* [online]. 2021 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://balkaninsight.com/2021/07/26/czechia-tested-by-its-metoo-moment/>

HORÁK, Jan. Co Ferimu také přitížilo. Při výpovědích obětí se hlasitě smál, kritizovala soudkyně. *Aktualne.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/feri-soud-vypovedi/r~cc26f352796711eeba63ac1f6b220ee8/>

JADRNÁ, Anna a Marie VESELÁ. Soud s Cimickým se odkládá na leden. Psychiatr čelí obžalobě ze čtyř znásilnění a 35 případů vydírání. *Irozhlas.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jan-cimicky-znasilneni-soud-obzaloba_2309041515_elev

JADRNÁ, Anna a Vít KUBANT. Rozsudek v kauze Feri je hotový, další odklad nebyl potřeba. Exposlanec dostal tříletý trest. *Irozhlás.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://www.irozhlás.cz/zpravy-domov/dominik-feri-rozsudek-verdikt-soud-vezeni_2401251209_ako

JADRNÁ, Anna a Zuzana MACHÁLKOVÁ. Policie obvinila Dominika Feriho ze znásilnění. Exposlanec proti tomu podá stížnost. *Irozhlás.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://www.irozhlás.cz/zpravy-domov/dominik-feri-znasilneni-obvineni-police_2203081111_ako

KABRHELOVÁ, Lenka. Policejní šéf vysvětluje svá slova o znásilnění. Podle advokátky pořád marně. In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-5-59-policejni-sef-vysvetluje-sva-slova-o-znasilneni-podle-advokatky-porad-marne-235186>

KUBANT, Vít. Zdravotní sestry psychiatra Cimického si ničeho nevšimly. Obžaloba z té doby ale popisuje 14 skutků. *Irozhlás.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: https://www.irozhlás.cz/zpravy-domov/zdravotni-sestry-psychiatra-cimickeho-si-niceho-nevsimly-obzaloba-z-te-doby-ale_2402291114_vtk

NOVOTNÁ, Karolína, Michaela KOPEČNÁ a Dominika HEJL HROMKOVÁ. Cimického začala prošetřovat policie. Metál si nezaslouží, míní Babiš. In: *Idnes.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/jan-cimicky-sexualni-obtezovani.A211105_093844_domaci_knn

NOVOTNÁ, Karolína. Exposlanec Feri půjde za znásilnění k soudu, hrozí mu až deset let vězení. In: *Idnes.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/dominik-feri-sexualni-ataky-znasilneni-soud-kriminalita-police-exposlanec.A221213_130335_domaci_knn

PIKA, Tomáš. Státní zástupkyně obžalovala Feriho ze dvou znásilnění a jednoho pokusu o něj. *Irozhlás.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://www.irozhlás.cz/zpravy-domov/feri-znasilneni-obzaloba_2212131322_zuj

RYCHLÍKOVÁ, Apolena a Jakub ZELENKA. „Chování Dominika Feriho je veřejné tajemství.“ Ženy popsaly traumatizující zkušenosti s mladým politikem. *A2larm.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://a2larm.cz/2021/05/chovani-dominika-feriho-je-verejne-tajemstvi-zeny-popsaly-traumatizujici-zkusenosti-s-mladym-politikem/>

SOCHOROVÁ, Barbora. Pět případů z kauzy Dominika Feriho spadlo pod stůl. In: *Seznamzpravy.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-5-59-feri-miri-pred-soud-jak-se-tvorila-obzaloba-a-co-pri-tom-spadlo-pod-stul-221311>

Spotlight Aktuálně.cz - Martin Vondrášek. In: *Video.aktualne.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/spotlight/spotlight-aktualnecz-martin->

vondrasek/r~f95c65d832b211eea9eeac1f6b220ee8/r~5c3c43e8351611eeba5b0cc47ab5f122/

STRNADOVÁ, Tereza. „Ruce na prsou, jazyk v puse. Byl to šok.“ Další ženy obviňují psychiatra Cimického ze sexuálního obtěžování. *Hospodářské noviny* [online]. 2021 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66992990-bdquo-ruce-na-prsou-jazyk-v-puse-byl-to-sok-ldquo-dalsi-zeny-obvinuji-psychiatra-cimickeho-ze-sexualniho-obtezovani>

STUCHLÍKOVÁ, Lucie. Rakušan: Výrok policejního prezidenta nebyl správný a neměl zaznít. *Seznam Zprávy* [online]. 2023 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-rakusan-vyrok-policejniho-prezidenta-nebyl-spravny-a-nemel-zaznit-235316>

VACULÍK, Radim. ěkla jste jasné ne? Hynková popsala, jak probíhal výslech u soudu s Cimickým. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: https://www.novinky.cz/clanek/krimi-rekla-jste-jasne-ne-hynkova-popsala-jak-probihal-vyslech-u-soudu-s-cimickym-40469045#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=novinky.szhnp.box&source=hp&seq_no=7&utm_campaign=abtest245_nove_vyhledavaci_pole_varAA&utm_medium=z-boxiku&utm_source=www.seznam.cz

VACULÍK, Radim a Julie KALODOVÁ. Vondrášek se kaje za slova o znásilněných. In: *Novinky.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-vondrasek-se-kaje-za-slova-o-znasilnenych-40440271>

VACHTL, Jiří a Lada ZAJAC. Zatarasil dveře, donutil mě k sexu. Feri po obvinění oznámil rezignaci. In: *Idnes.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/dominik-feri-top-09-sexualni-obtezovani-pravnicka-fakulta.A210525_133202_domaci_chtl

VALDROVÁ, Jana. Jak se v Česku píše a mluví o #metoo. *Datovazurnalistika.cz* [online]. 2017 [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.datovazurnalistika.cz/jak-se-v-cesku-pise-a-mluvi-o-metoo/>

VANÍČKOVÁ, Kateřina. Policie stíhá Cimického za znásilnění a vydírání, šlo o desítky případů. In: *Idnes.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/policie-zahajila-trestni-stihani-znasilneni-v-nekolika-letech-lekar.A220401_124440_domaci_vank

VESELÁ, Marie. „Něco takového si neumím představit.“ Kolegyně z Modré laguny se u soudu zastaly Cimického. *Irozhlás.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/neco-takoveho-si-neumim-predstavit-kolegyne-z-modre-laguny-se-u-soudu-zastaly_2404161051_cen

VLČKOVÁ, Tereza. Nutit k sexu jsem nepotřeboval, hájil se Feri. Zastrášujete oběti, slyšel. In: *Idnes.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/dominik-feri-znasilneni-soud-kaouza.A230213_204806_domaci_vlc

VLČKOVÁ, Tereza. Policejní šéf čelí kritice za slova o křivých obviněních ze znásilnění. In: *Idnes.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/falesne-obvineni-znasilneni-policie-policejni-prezident.A230807_120811_domaci_vlc

ZELENKA, Jakub. Feri nezměnil společnost jako poslanec, ale jako sexuální predátor. *E15* [online]. 2023 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/nazory-a-analyzy/feri-nezmenil-spolecnost-jako-poslanec-ale-jako-sexualni-predator-1411401>

Akademické práce

KRÁLOVÁ, Aneta. *Reprezentace sexuálního násilí na českých zpravodajských serverech jako zdroj pro další zkoumání tématu*. Olomouc, 2020. Magisterská diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci.

VLČKOVÁ, Tereza. Komparativní analýza komentářů pod články o sexualizovaném násilí na českých zpravodajských online serverech. Praha, 2022. 153 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.

Ostatní zdroje

Aplikace. *Jaktrestame.cz* [online]. [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: https://jaktrestame.cz/aplikace/#appka_here

COUNCIL OF EUROPE. *Country-monitoring work* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/country-monitoring-work>

Často kladené otázky. *Idnes.cz* [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/ucet/otazky-a-odpovedi>

Domáci a genderově podmíněné násilí v ČR. In: *Www.tojеровnost.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.tojеровnost.cz/wp-content/uploads/2023/08/Domaci-a-genderove-podminene-nasili-v-CR.pdf>

DRÁPAL, Jakub. Tresty za znásilnění jsou druhé nejpřísnější po vraždě. *Legal Data Hub*. 2023.

FERI, Dominik. *Prohlášení Dominika Feriho* [online]. 2021 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/prohlaseni-dominika-feriho-28618.html>

Informace o řízení [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://infojednani.justice.cz/InfoSoud/public/search.do?type=spzn&typSoudu=os&krajOrg=VSECHNY_KRAJE&org=OSPFA03&cisloSenatu=14&druhVec=T&bcVec=119&rocnik=2022&spamQuestion=23&agendaNc=CIVIL

Jan Cimický životopis. In: *Databáze knih* [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/jan-cimicky-2045>

JUDr. Dominik Feri. *Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2017 – 2021* [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?id=6449&o=8>

KONSTENT. *Chybná definice znásilnění nepokrývá cca 70% případů* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://konsent.cz/souhlas/>

KUKLÍK, Jan. Stanovisko děkana k informacím o chování bývalého studenta Dominika Feriho. In: *Prf.cuni.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.prf.cuni.cz/aktuality/stanovisko-dekana-k-informacim-o-chovani-byvaleho-studenta-dominika-feriho>

MORAVČÍK, Ondřej a Jakub VINČÁLEK. *Vývoj registrované kriminality v roce 2023*. Policie ČR, 2024.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a další související zákony. In: . 2023.

Návštěvnost českých zpravodajských webů se loni dál snížila. *Mediaguru.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2024/01/navstevnost-ceskych-zpravodajskych-webu-se-loni-dal-snizila/>

Nový průzkum: Postoj Čechů ke znásilnění se lepší, spoluvinu obětem přesto přisuzuje nejméně 40 procent lidí [online]. [cit. 2023-11-22]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/zprava/5562/novy-pruzkum-postoj-cechu-ke-znasilneni-se-lepsi-spoluvinu-obetem-presto-prisuzuje-nejmene-40-procent-lidi>

POLICIE ČR. *Znásilnění* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-znasilneni.aspx>

RYŠAVÁ, Katarína. Jak má vypadat nová definice znásilnění? *ProFem* [online]. 2023, 1 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/o-nas/novinky/a/jak-ma-vypadat-nova-definice-znasilneni>

ěEPKA, Vladimír. Poslanci v prvním čtení podpořili redefinici znásilnění. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. 2024 [cit. 2024-02-09].

SENÁT ČR. *Stenozáznam z 1. dne 21. schůze* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=111019>

Smluvní podmínky služby Seznam Diskuze. *Napoveda.seznam.cz* [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://napoveda.seznam.cz/cz/smluvni-podminky/seznam-diskuze/>

Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. In: . 2011. Violence against women. *Who.int* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z:

https://www.who.int/health-topics/violence-against-women#tab=tab_1

Zkušenost obyvatel ČR se sexuální násilím a sexuálním obtěžováním: výzkumná zpráva.
proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, 2021.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kódovací kniha – Dominik Feri (tabulka SPSS - obrázek (screenshot))

Pozn.: V případě kauzy Dominika Feriho je kódování nastaveno následovně:

Médium – 1 = Seznam zprávy, 2 = Novinky, 3 = iDnes

Pohlaví – 1 = Muž, 2 = Žena

Victim blaming – 1 = Ano, 2 = Ne

Mýtus – 1 = Ano, 2 = Ne

Mýtus2 – 1 = říkala si o to, 2 = Ideální oběť, 3 = Klasické znásilnění, 4 = Moc a peníze, 5 =

Smyslené znásilnění

Politika – 1 = Ano, 2 = Ne

Vulgarita – 1 = Ano, 2 = Ne

Zesměšnění – 1 = Ano, 2 = Ne

Obhajoba – 1 = Ano, 2 = Ne

Rasismus – 1 = Ano, 2 = Ne

	Name	Type	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure	Role
1	Médium	Numeric	8	2	Zde kóduji, o kterou veřejnou diskusi jde	{1,00, Sezn...	None	8	Right	Scale	Input
2	Pohlaví	Numeric	8	2	Zde kóduji, jakého pohlaví je komentující	{1,00, Muž}...	None	8	Right	Scale	Input
3	VB	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda se v komentáři nachází victim blaming	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
4	Mýtus	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda se v komentáři nachází mýtus	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
5	Mýtus2	Numeric	8	2	Zde kóduji, o jaký mýtus jde	{1,00, Řikal...	None	8	Right	Scale	Input
6	Politika	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda se komentář zabývá politikou	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
7	Vulgarita	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda se v komentáři nachází vulgární výrazy	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
8	Zesměšnění	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující zesměšňuje téma sexuálního násilí	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
9	Obhajoba	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující obhajuje útočníka	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
10	Rasismus	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující mají rasové poznámky	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input

Příloha č. 2: Kódovací kniha – Jan Cimický (tabulka SPSS - screenshot)

Pozn.: V případě kauzy Jana Cimického je kódování nastaveno následovně:

Médium – 1 = Seznam zprávy, 2 = Novinky, 3 = iDnes

Pohlaví – 1 = Muž, 2 = Žena

Victim blaming – 1 = Ano, 2 = Ne

Mýtus – 1 = Ano, 2 = Ne

Mýtus2 – 1 = říkala si o to, 2 = Ideální oběť, 3 = Klasické znásilnění, 4 = Moc a peníze, 5 =

Smyslené znásilnění

Kolektivní vina – 1 = Ano, 2 = Ne

Zesměšnění – 1 = Ano, 2 = Ne

Vulgarita – 1 = Ano, 2 = Ne

Obhajoba – 1 = Ano, 2 = Ne

Promlčení – 1 = Ano, 2 = Ne

Name	Type	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure	Role
Médium	Numeric	8	2	Zde kóduji, o diskuzi kterého média jde	{1,00, Sezn...	None	8	Right	Scale	Input
Pohlaví	Numeric	8	2	Zde kóduji, jakého pohlaví komentující je	{1,00, Muž}...	None	8	Right	Scale	Input
VB	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující obviňuje oběť	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
Mýtus	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda se v komentáři vyskytuje mýtus kolem znásilnění	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
Mýtus2	Numeric	8	2	Zde kóduji, o který mýtus jde	{1,00, Říkal...	None	8	Right	Scale	Input
Kolektiv	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující shazuje vinu na kolektiv	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
Zesměšnění	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující sexuální násilí zesměšňuje	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
Vulgarity	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující používá vulgární výrazy	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
Obhajoba	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující obhajuje útočnicka	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
Promlčení	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující považuje promlčení za důvod neřešení případu	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input

Příloha č. 3: Kódovací kniha – Martin Vondrášek (tabulka SPSS – obrázek - screenshot)

Pozn.: V případě kauzy Martina Vondráška je kódování nastaveno následovně:

Médium – 1 = Seznam zprávy, 2 = Novinky, 3 = iDnes

Pohlaví – 1 = Muž, 2 = Žena

Victim blaming – 1 = Ano, 2 = Ne

Mýtus – 1 = Ano, 2 = Ne

Mýtus2 – 1 = říkala si o to, 2 = Ideální oběť, 3 = Klasické znásilnění, 4 = Moc a peníze, 5 = Smyšlené znásilnění

Omluva – 1 = Ano, 2 = Ne

Zesměšnění – 1 = Ano, 2 = Ne

Policie – 1 = Ano, 2 = Ne

Případ – 1 = Ano, 2 = Ne

Média – 1 = Ano, 2 = Ne

	Name	Type	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure	Role
1	Médium	Numeric	8	2	Zde kóduji, o diskuzi kterého média jde	{1,00, Sezn...	None	8	Right	Scale	Input
2	Pohlaví	Numeric	8	2	Zde kóduji, jakého pohlaví komentující je	{1,00, Muž}...	None	8	Right	Scale	Input
3	VB	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující obviňuje oběť	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
4	Mýtus	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující obsahuje mýtus o znásilnění	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
5	Mýtus2	Numeric	8	2	Zde kóduji, o jaký mýtus jde	{1,00, Říkal...	None	8	Right	Scale	Input
6	Omluva	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující nemyslí, zda je omluva na místě	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
7	Zesměšnění	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentář zlehčuje násilí	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
8	Policie	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentář zpochybňuje práci policie	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
9	Případ	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentující demonstuje názor na konkrétním ...	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input
10	Média	Numeric	8	2	Zde kóduji, zda komentář útočí na dané médium	{1,00, Ano}...	None	8	Right	Scale	Input

23.10.23
SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Tereza Pešoutová	Razítko podatelny: <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;"> <p style="text-align: center;">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</p> <p>Došlo dne: 20-10-2023 -1-</p> <p>Čj: 426 Příloh:</p> <p>Přidělena:</p> </div>
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2022	
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 91127755@fsv.cuni.cz	
Studijní program/forma studia: Mediální studia, distanční	
Název práce v češtině: Victim blaming ve veřejných diskuzích: Případová studie komentářů pod zpravodajskými příspěvky o případech týkajících se sexuálního násilí	
Název práce v angličtině: Victim blaming in public discussions: A case study of comments under news articles about cases involving sexual violence	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí) LS 2023/2024	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Diplomová práce se zaměřuje na veřejné diskuze u článků online zpravodajských médií, které se zabývají několika konkrétními případy. Jednak jde o kauzu se soudním líčením s Dominikem Ferim, dále o kauzu obžalování psychiatra Jana Cimického ze znásilnění a nakonec o zpravodajské články o výroku policejního prezidenta Martina Vondráška o smyšlených znásilněních. Všechny tři případy mají jako společného jmenovatele právě obviňování obětí ve veřejných diskuzích po zpravodajskými články. Práce proto sleduje jednotlivé komentáře a zohledňuje množství těch, které lze označit jako obviňování obětí. Zaměřuje se ale i na další komentující, kteří buď ctí presumpci nevin, nebo míří spíše na obžalovaného (v případě kauz Dominika Feriho a Jana Cimického). Současně se práce zaměřuje také na současnou mytologii v oblasti sexuálního násilí (například falešná obvinění, sexuální násilí založené na vzhledu oběti apod.). Na výzkum veřejných diskuzí se zaměřuje řada již zpracovaných bakalářských a diplomových prací, v souvislosti se sexualizovaným násilím jich je ale v českém kontextu poměrně malé množství. Konkrétně kauzu Dominika Feriho již zkoumala i bakalářská práce Gabriely Pašové Analýza mýtů sexuálního násilí v kontextu kauzy Dominika Feriho na Masarykově univerzitě. Ta se zaměřila spíše na diskuzi na sociální síti Facebook a autorka ji obhajovala ještě před počátkem soudního líčení. Dřívější akademické práce existují i na téma obviňování obětí v případech sexuálního násilí. Například bakalářská práce Madlen Onderkové Obviňování obětí znásilnění v souvislosti s tradičními genderovými rolemi a religiozitou. Ta ale victim blaming zase nedává do souvislosti s veřejnými diskuzemi a médii.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Teoretická část diplomové práce se zabývá zejména kontextem a teoretickým vymezením pojmů victim blaming a sexualizovaného násilí. Obsahuje vhléd do problematiky konkrétních kauz v souvislosti s Dominikem Ferim, Janem Cimickým a výroky Martina Vondráška i jejich časový vývoj. Odborné vymezení pojmů je pak spíše obecné a není závislé na konkrétních případech, kterým se věnuje výzkum. Současně se teoretická část zaměřuje také na online zpravodajská média a zejména pak na možnost zpětné vazby čtenářů v rámci veřejných diskuzí. Praktická část diplomové práce obsahuje v první řadě kvantitativní analýzu komentářů pod zpravodajskými články v souvislosti s případem Dominika Feriho, případem Jana Cimického a články o výroci Martina Vondráška. Pro analýzu jsem zvolila diskuze z online zpravodajství Seznam Zpráv,	

Novinek a iDnes. Kvantitativní analýza zohledňuje vždy jeden článek z každého média v určitém bodě vývoje kauz. Analýza se zaměřuje na obsah jednotlivých komentářů, na pisatele i na formu komentáře. Z výsledků kvantitativní analýzy se pak práce zaměřuje i na sémiotickou stránku komentářů ve veřejných diskuzích, zejména pak na současnou mytologii kolem sexualizovaného násilí a obviňování obětí v diskuzích. Kvantitativní výzkum se v první řadě dělí do tří částí, které nejdříve figurují samostatně (jeden případ je jedna část) a srovnávají názory pisatelů komentářů ve veřejných diskuzích v jednotlivých médiích. Následně výzkum utváří celek, ve kterém lze porovnávat i jednotlivé případy mezi sebou.

Výzkumné otázky:

1. Jak často se ve veřejných diskuzích u analyzovaných zpravodajských příspěvků vyskytuje victim blaming?
2. Jaká je názorová skladba komentujících pod zpravodajskými příspěvky o soudním líčení s Dominikem Ferim?
3. Jaké je názorová skladba komentujících pod zpravodajskými příspěvky o obžalobě Jana Cimického?
4. Jaká je názorová skladba komentujících pod zpravodajskými příspěvky o výročí policejního prezidenta Martina Vondráška?
5. Liší se komentáře u jednotlivých kauz nebo jsou názory pisatelů u témat sexuálního násilí ve všech případech obdobné?
6. Jaké jsou nejčastější současné mýty ve veřejných diskuzích v souvislosti se sexuálním násilím?

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod

Shrnuje cíle práce a zaměřuje se na popis jejich jednotlivých částí a užití metodologie.

2. Teoretická část

2.1. Kontext

Kapitola se věnuje uvedení tématu do kontextu. V první části shrnuje dosavadní poznatky k obžalobě a soudnímu líčení s Dominikem Ferim, obžalobě Jana Cimického a výročí policejního prezidenta Martina Vondráška. Dále se věnuje také vývoji online médií a možnosti zpětné vazby – veřejných diskuzí.

2.2. Sexuální/sexualizované násilí a victim blaming

Kapitola shrnuje dosavadní poznatky z oblasti společenského problému obviňování obětí, zejména pak v případech sexuálně motivovaných trestných činů.

2.3. Victim blaming ve veřejné diskuzi

Kapitola poukazuje na výskyt obviňování obětí ve veřejných diskuzích – například právě ve formě komentářů pod příspěvky, ale třeba i na sociálních sítích.

3. Praktická část

3.1. Metodologie

Kapitola se zabývá využívanými metodami výzkumu (kvantitativní a sémiotická analýza). Ty v textu definuje a shrnuje jejich možné využití.

3.2. Kvantitativní výzkum

Výzkum nashromážděných komentářů zpracovaný kvantitativní metodou. Přináší výsledky v podobě četnosti výskytu obviňování obětí ve veřejných diskuzích, obsahu komentářů i zaměření pisatelů.

3.3. Sémiotická analýza – mytologie

Kapitola se věnuje mýtům, které vyplývají z kvantitativního výzkumu. Mapuje tak nejčastější mýty v oblasti sexuálního a sexualizovaného násilí současnosti.

4. Závěr

Závěr shrnuje celou diplomovou práci. Stručně vystihuje poznatky z teoretické části a popisuje výsledky výzkumu.

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Seznamzpravy.cz, Novinky.cz, iDnes.cz. Analyzované období: květen 2021 – září 2023

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Kvantitativní výzkum (program SPSS), sémiotická analýza (mytologie)

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

BUCHWALD, Emilie. Transforming a Rape Culture. Minneapolis: Milkweed Editions, 2005. ISBN 9781571312693.

- Kniha popisuje kulturní změny ve společnosti a významy „rape culture“. Proměny jsou znatelné v přístupu ke genderovým rozdílům i k sexuálnímu násilí. Text zohledňuje také zneužití moci a její upevnění za využití sexuálního nátlaku.

BARTHES, Roland. Mýologie. Třetí vydání v českém jazyce. Přeložil Josef FULKA. Praha: Dokočán, 2018. Bod (Dokorán). ISBN 978-80-7363-888-7.

- Kniha zpracovává úvahy nad různými dobovými aspekty a jejich pochopení širokou veřejností. Text aplikuje sémiotický přístup na zkoumání kulturních jevů. Část knihy se věnuje konkrétním příkladům současných mýtů, druhá je zasazuje do kontextu.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. Žumalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

- Odborná kniha uvádí čtenáře do metodologie a empirického výzkumu sociálních věd. Kniha shrnuje nejvyžívanější metodologické postupy při zpracovávání odborného textu a výzkumu.

Ashima Suvarna, Grusha Bhalla, Shailender Kumar, and Ashi Bhardwaj. 2020. Identifying Victim Blaming Language in Discussions about Sexual Assaults on Twitter. In International Conference on Social Media and Society (SMSociety'20). Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, 15W163. <https://doi.org/10.1145/3400806.3400825>

- Odborný článek popisuje možnost veřejné diskuse o sexuálně motivovaných trestných činech. Zajímá se zejména o výskyt victim blamingu ve veřejném prostoru a o jeho dopadu na oběti. Text se zaměřuje zejména na prostředí sociální sítě Twitter.

JESSICA TAYLOR, Why women are blamed for everything: exploring victim blaming of women subjected to violence and Trauma, Derby, UK, Lulu.com, 2020, ISBN 978-0244498344

- Kniha zkoumá důvody a způsoby, kterými společnost obviňuje ženy z činů, které na nich byly páchány. Text poukazuje na společenské vyskyty victim blaming i na individuální napadání obětí. Přináší tak pohled na současnou společnost a co ji vede k obviňování obětí, zejména pak sexuálního násilí.

GARTNER, Rosemary. The Oxford Handbook of Gender, Sex, and Crime. New York: Oxford University Press, 2014.

- Kniha popisuje souvislosti mezi genderem, sexem a kriminalitou zejména v USA ale i v dalších zemích. Na téma se text dívá z různých perspektiv, z hlediska historických souvislostí a kapitoly rozděluje i podle typu zločinu či velikosti dotčené skupiny lidí.

YORK, Melinda. Gender Attitudes and Violence against Women. [edition unavailable]. LFB Scholarly Publishing LLC, 2011. Web. 15 Oct. 2022. •

- Kniha mapuje genderové stereotypy v souvislosti s násilím na ženách. Zaměřuje se zejména na sexuální a domácí násilí. Zohledňuje přítomnost pretrvávající patriarchy a společenské postavení žen.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

FOLPRECHTOVÁ, Josefína. Vliv médií na sekundární viktimizaci a victim blaming obětí sexuálního násilí a obtěžování. Praha, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žumalistiky. Vedoucí práce Moravec, Václav.

PAŠOVÁ, Gabriela. Analýza mýtů sexuálního násilí v kontextu kauzy Dominika Feriho [online]. Brno, 2022 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/pw0sk/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Nedbálková, Kateřina.

ONDERKOVÁ, Madlen. Obviňování oběti znásilnění v souvislosti s tradičními genderovými rolemi a religiozitou [online]. Brno, 2023 [cit. 2023-10-17]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/h7p88/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Šerek, Jan..

Datum / Podpis studenta/ky

20. 10. 2023

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.